

PENERBITAN 10 TAHUN DAN STATISTIK DAN DAPATAN TELENISA 2025

TELENISA

KETAHUI HAK
ANDA

Dengan sokongan

YAYASAN

DITERBITKAN OLEH

SIS Forum (Malaysia)

No. 4 Lorong 11/8E • Seksyen 11 • Petaling Jaya, Selangor 46200 • Malaysia

+603 79603357 / 5121 / 6733

sis@sistersinislam.org.my

www.sistersinislam.org

@sistersinislam.my

officialSIS

@SistersinIslam

SIDANG REDAKSI (PENERBITAN)

Penulis : Idzuafi Hadi Kamilan, Surya Kartika Azam dan Nur Athirah Rosli

Penyunting Bersama: Rozana Isa, Ameena Siddiqi & Syarifatul Adibah

Ahli Statistik: Prof. Madya Dr Khairul Hamimah Mohammad Jodi

Reka Letak: Irodori Studios

84 Tingkat Sungai Ara Satu • Bayan Lepas, 11900 Pulau Pinang • Malaysia

Sebarang bahagian penerbitan ini boleh disalin, diterbitkan semula, diadaptasi, disimpan dalam sistem maklumat atau dihantar dalam sebarang bentuk atau melalui sebarang cara untuk memenuhi keperluan tempatan tanpa kebenaran SIS Forum Malaysia dan tanpa niat untuk mendapatkan keuntungan kewangan.

Semua bentuk salinan, penghasilan semula, adaptasi dan terjemahan melalui kaedah mekanikal, elektrik dan elektronik mestilah mengiktiraf SIS Forum Malaysia dan penulis-penulis sebagai sumber. Salinan kepada sebarang penerbitan semula, adaptasi atau terjemahan hendaklah dihantar kepada SIS Forum Malaysia.

Identiti Burung Sebagai Simbol Visual Telenisa

Simbol burung yang dipaparkan pada muka hadapan laporan Telenisa telah mula digunakan dalam Laporan Tahunan Telenisa sejak tahun 2017 hingga tahun 2021. Burung sering digambarkan sebagai watak haiwan yang terbang bebas dan tinggi di alam semesta. Oleh itu, watak burung dalam Laporan Tahunan Telenisa adalah manifestasi aspirasi teras perkhidmatan Telenisa di peringkat awal kewujudannya dalam memperkasa wanita untuk keluar daripada situasi ketidakadilan dan mendapatkan akses kepada keadilan. Burung adalah simbol kebebasan menggambarkan perjalanan klien Telenisa dalam melepaskan diri daripada pelbagai bentuk penindasan, termasuk keganasan rumah tangga, ketidakadilan dalam perceraian dan isu berkaitan hak nafkah.

Simbol burung dalam Telenisa melambangkan suara dan ekspresi klien Telenisa sejajar dengan peranan Telenisa sebagai platform selamat yang membolehkan wanita berkongsi pengalaman, mendapatkan nasihat dan menuntut hak mereka dalam sistem perundangan. Hal ini turut mencerminkan harapan dan pemulihan di mana setiap intervensi dan sokongan yang diberikan membuka ruang kepada permulaan baharu yang lebih adil dan bermaruah.

Dalam konteks yang lebih luas, burung juga melambangkan ketahanan (*resilience*) dan kekuatan wanita dalam menavigasi cabaran struktur dalam sistem perundangan dan sosial. Justeru, simbol ini bukan sahaja berfungsi sebagai elemen visual tetapi sebagai representasi komitmen berterusan SIS Forum Malaysia dalam memastikan setiap suara wanita didengar, dilindungi, dan diperkasa dalam usaha menuntut keadilan.

Sempena penerbitan Telenisa 10 Tahun 2016 hingga 2025, kami kembalikan watak burung dalam **Laporan Statistik dan Dapatan Telenisa 2025!**

Isi Kandungan

Kata-Kata Aluan Pengarah Eksekutif

6

Pengenalan

8

BAHAGIAN A - KLIEN KAMI

16

Jenis Klien

17

Kaedah Komunikasi

Bagaimana klien mengetahui tentang perkhidmatan Telenisa

18

Permohonan Bantuan

Jantina

19

Lokasi

20

Agama

Pendapatan

21

Status Perkahwinan

BAHAGIAN B - JENIS KES

22

Perkahwinan

23

Perceraian

24

Isu Berkaitan Isteri

25

Isu Berkaitan Anak-anak

26

Keganasan Rumah Tangga

27

Aduan

28

Pencarian Maklumat

29

BAHAGIAN C - PERINCIAN KES DAN ISU

31

Punca Keruntuhan Perkahwinan

32

Kes Tertangguh

34

- Tempoh Kes Tertangguh
- Sebab Kes Tertangguh

35

36

Nafkah Isteri

37

Isu Poligami

38

Harta Sepencarian

42

Isu Berkaitan Anak

41

- Nafkah Anak
- Tanggungjawab Keibubapaan
- Hak Penjagaan
- Anak Tidak Sah Taraf

42

43

Kata-kata Aluan Pengarah Eksekutif

Pada tahun ini, pelancaran **Statistik dan Dapatan Telenisa 2025** diraikan bersama-sama dengan sambutan meraikan pencapaian penerbitan sedekad Statistik dan Dapatan Telenisa (2016-2025).

Sejak penubuhan Telenisa pada tahun 2003, khidmat Telenisa pada peringkat awal adalah bertujuan untuk menyediakan khidmat nasihat percuma kepada kaum wanita berhubung hak mereka di dalam undang-undang keluarga Islam. Sejak itu, khidmat Telenisa terus berkembang daripada menjadi platform memberikan nasihat kepada klien berhubung dengan undang-undang Syariah serta mengenai Mahkamah Syariah jauh daripada itu, platform Telenisa pada masa kini telah berubah menjadi wahana mengumpul bahan bukti ampuh advokasi khususnya kepada pembuat dasar bagi melaksanakan reformasi institusi dan perundangan terhadap apa yang telah dilalui masyarakat terutama kepada kaum wanita dalam mendapatkan keadilan di Mahkamah Syariah.

Berdasarkan sorotan penerbitan Statistik dan Dapatan Telenisa, platform Telenisa telah menerima seramai 4761 orang klien sepanjang sepuluh tahun yang lalu dengan jumlah kaum wanita yang menggunakan perkhidmatan Telenisa adalah seramai 4327 orang mewakili 90.9% berbanding kaum lelaki hanyalah berjumlah 9.1%. Hal ini menggambarkan bahawa perkhidmatan TELENISA lebih banyak digunakan oleh kaum wanita yang memerlukan bantuan dalam kes yang berkaitan dengan undang-undang keluarga Islam khususnya perkahwinan.

Pada masa yang sama, Laporan Statistik dan Dapatan Telenisa 2025 pula menunjukkan peningkatan sejumlah 561 orang klien berbanding 188 orang klien pada tahun 2024. Ini menunjukkan peningkatan sebanyak 66.5%. Majoriti besar klien merupakan klien baharu seramai 428 orang (76.3%) berbanding 133 orang (23.7%). Klien berulang dengan 91.26% adalah kaum wanita daripada jumlah keseluruhan klien. Isu keganasan rumah tangga, masalah komunikasi dan kegagalan suami menyediakan nafkah masih menjadi punca utama konflik di dalam perkahwinan dan akhirnya membawa kepada perceraian.

Punca perceraian hasil dapatan Statistik Telenisa 2025 adalah selari dengan laporan statistik Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia (JKSM) bertarikh 5 November 2025, seperti yang dilaporkan oleh Berita Harian online. Punca

utama kepada peningkatan kadar perceraian pasangan Islam termasuk kegagalan suami atau isteri menunaikan tanggungjawab masing-masing, suami gagal memberi nafkah, bersikap kasar atau mendera, menghilangkan diri, tiada persefahaman, masalah kewangan dan curang.

Di kesempatan ini, kami ingin merakamkan sekalung penghargaan dan ucapan terima kasih kepada pelbagai pihak khususnya kepada individu serta institusi yang telah mendukung kerja-kerja kami di Telenisa. Penghargaan besar kepada Yayasan Sime Darby atas sumbangan dan sokongan dana kepada Klinik Bantuan Guaman Telenisa yang membolehkan kami terus berfungsi sehingga kini. Kami juga turut berterima kasih kepada Pusat Bantuan Guaman Kuala Lumpur dan Selangor serta para pelatih dalam kamar di atas kerjasama mereka dengan SIS Forum Malaysia dan Telenisa sejak 2003. Program ini telah memperkukuh pasukan kami dengan sumbangan masa, kepakaran dan semangat solidariti. Program ini telah memberikan pendedahan kepada ramai bakal peguam dalam mengendalikan kes-kes dan tugas berkaitan dengan Undang-Undang Keluarga Islam. Pada masa yang sama juga, penerbitan dan pelancaran Statistik dan Dapatan Telenisa 2025 pada hari ini tidak akan terzhahir tanpa sokongan pelbagai pihak khususnya Friedrich Naumann Foundation yang telah menjalin kerjasama dengan SIS Forum Malaysia dalam pelbagai projek berkaitan dengan hak-hak wanita sejak 1993.

Sekali lagi, saya merakamkan ucapan terima kasih yang tidak terhingga kepada semua yang terlibat dalam menghasilkan laporan ini, dari penyelidik, penyunting, kakitangan SIS Forum (Malaysia), pelatih dalam kamar sehingga barisan hadapan di Telenisa. Anda semua adalah sebahagian daripada usaha untuk menjadikan sistem ini lebih adil dan lebih mendengar.

Adalah tinggi harapan saya agar dapatan di dalam buku ini akan menghasilkan kesedaran yang lebih jitu buat isu-isu yang melibatkan para wanita Muslim di Malaysia serta mampu meraih dukungan bagi advokasi kami untuk kerja-kerja reformasi institusi yang lebih besar khususnya di dalam bidang perundangan, dasar serta amalan yang membawa kepada keadilan dan kesaksamaan bagi kaum wanita.

Mungkin satu hari perkhidmatan ini tidak akan diperlukan lagi ketika kesaksamaan dan keadilan bagi wanita di dalam keluarga dapat dicapai.

Rozana Isa

Pengarah Eksekutif
SIS Forum (Malaysia)

Pengenalan

Pada tahun ini, pelancaran Statistik dan Dapatan Telenisa 2025 diraikan bersama-sama dengan sambutan penerbitan sedekad Telenisa yang ke-10. Laporan Telenisa 2025 yang diterbitkan oleh SIS Forum Malaysia hadir dalam konteks berlakunya peningkatan kebimbangan terhadap keberkesanan, ketelusan dan keadilan dalam pelaksanaan undang-undang syariah di Malaysia. Berdasarkan pengalaman langsung mengendalikan kes dan pertanyaan awam melalui Telenisa, laporan ini mendedahkan jurang yang berterusan antara prinsip keadilan yang sering dilaungkan dengan realiti yang dihadapi oleh wanita Muslim di lapangan.

Selama bertahun-tahun, Telenisa telah merekodkan pola isu yang berulang termasuk kelewatan dalam penyelesaian kes, keputusan mahkamah yang tidak konsisten, halangan tatacara yang membebankan, kegagalan suami membayar nafkah, pola punca perceraian yang hampir sama serta kekurangan akses kepada representasi undang-undang yang berkesan. Keadaan ini bukan sahaja menjejaskan keyakinan terhadap sistem perundangan syariah, malah menimbulkan persoalan serius tentang tahap akauntabiliti institusi yang bertanggungjawab dalam melindungi hak pihak yang terkesan khususnya wanita.

Laporan Telenisa sepanjang 10 tahun menggambarkan bahawa cabaran yang dikenal pasti mencerminkan kelemahan struktur yang memerlukan perhatian dasar yang menyeluruh. Dalam banyak keadaan, kegagalan untuk menyelaraskan amalan antara negeri, ketiadaan mekanisme pemantauan yang bebas, serta pendekatan pentadbiran yang tidak responsif telah menyumbang kepada ketidakadilan yang panjang. Lebih membimbangkan, reformasi yang diperlukan sering tertangguh atau dilaksanakan tidak bersungguh tanpa menangani punca sebenar permasalahan.

Sehubungan itu, Laporan Telenisa 2025 dengan tegas menggesa tindakan segera daripada pihak Kerajaan dan institusi berkaitan. Syor-syor yang dikemukakan di dalam Laporan Penerbitan Sedekad Telenisa 2016-2025 adalah manifestasi data yang dikumpulkan sepanjang tempoh 10 tahun berasaskan dapatan empirikal dan pengalaman praktikal dengan tujuan untuk memperkukuh kebertanggungjawaban, meningkatkan akses kepada keadilan, serta memastikan bahawa pelaksanaan undang-undang syariah selari dengan prinsip keadilan, kesaksamaan dan hak asasi seperti yang dijamin di bawah Perlembagaan Persekutuan. Oleh itu, pihak Kerajaan dan institusi agama mesti mengambil tindakan proaktif untuk menangani isu yang dibincangkan.

Kesimpulannya, tanpa komitmen politik yang jelas dan reformasi institusi yang berani, jurang antara undang-undang dan keadilan akan terus melebar. Oleh itu, laporan ini mengangkat keperluan mendesak untuk reformasi institusi yang bukan sahaja bersifat retorik, tetapi benar-benar memberi impak kepada kehidupan mereka khususnya kaum wanita yang paling terkesan oleh sistem sedia ada.

**UNIT ADVOKASI, KHIDMAT GUAMAN DAN PENYELIDIKAN
SIS FORUM (MALAYSIA)**

Di (Kelantan)

Nafkah, hak penjagaan anak dan harta sepencarian

“Dulu, saya bertahan kerana ingin anak saya membesar dalam keluarga yang lengkap. Namun, keadaan semakin teruk sehingga pembelajaran anak saya turut terganggu. Sekiranya suami menceraikan saya, apakah hak saya? Bagaimana pula dengan harta yang kami kongsi? Adakah anak-anak akan terus bersama saya? Saya berharap Telenisa dapat membantu memberikan penjelasan dalam isu-isu rumah tangga saya.”

Fia (Selangor)

Fasakh dan nafkah

“Suami saya tidak memberikan nafkah yang mencukupi kepada saya dan anak-anak. Dia hanya menyediakan tempat tinggal tanpa memberi perbelanjaan rumah, kos persekolahan anak, mahupun keperluan peribadi kami. Apabila saya mempersoalkan perkara ini, dia akan mengeluarkan kata-kata kesat yang menjejaskan mental saya sehingga saya mengalami tekanan emosi. Dia juga seorang yang panas baran dan pernah memukul anak saya yang berumur lima tahun dengan kasar. Oleh itu, saya perlu bertindak untuk menuntut hak saya dan anak-anak serta keluar daripada situasi ini.”

Ro (Kedah)

Hak penjagaan anak

“Saya tidak tahu apa yang perlu saya lakukan. Saya tidak mampu untuk keluar dari rumah kerana anak-anak masih bersekolah, namun dalam masa yang sama, saya tidak sanggup melihat mereka menjadi mangsa penderaan suami saya. Saya seorang suri rumah sepenuh masa dan tidak mempunyai pendapatan sendiri. Adakah saya berhak mendapat hak jagaan anak sepenuhnya? Saya sangat risaukan masa depan anak-anak saya.”

Sha (Kedah)

Nafkah, hak penjagaan anak dan fasakh

“Suami saya sering memaksa saya membuat pinjaman wang tidak berlesen untuk membantunya membeli dadah bagi kepuasan dirinya. Saya seorang suri rumah dan hanya menjalankan perniagaan kecil secara dalam talian. Semua perbelanjaan rumah dan keperluan anak-anak ditanggung oleh saya. Dalam keadaan ini, adakah saya boleh menuntut fasakh?”

As (Terengganu)

“Saya kini sedang mengandung dan berumur 25 tahun. Selepas berkahwin, saya baru mengetahui bahawa suami mempunyai banyak hutang. Saya terpaksa bekerja untuk menampung kehidupan sendiri kerana suami tidak memberikan nafkah kepada saya. Bolehkah saya menuntut nafkah tertunggak walaupun kami masih belum bercerai?”

Az (Selangor)

Nafkah

“Saya telah bercerai dengan suami selama 17 tahun. Sepanjang tempoh tersebut, bekas suami saya sering mengabaikan nafkah anak. Baru-baru ini, dia hanya memberikan RM40 sebulan sebagai wang saku anak untuk ke sekolah dan kolej. Adakah terdapat sebarang tindakan yang boleh diambil oleh Mahkamah Syariah terhadap bekas suami saya kerana gagal memberikan nafkah yang mencukupi?”

Haz (Selangor)

Taklik

“Suami saya telah pulang ke negara asal dan meninggalkan saya serta anak-anak selama dua tahun tanpa memberikan sebarang nafkah. Dalam keadaan ini, bolehkah saya menuntut perceraian secara taklik?”

Ro (Selangor)

Harta Sepencarian

“Sepanjang tempoh perkahwinan, saya dan suami memiliki dua buah rumah dan tiga lot tanah. Salah satu rumah dibeli sepenuhnya oleh suami, manakala salah satu tanah tersebut merupakan tanah pusaka keluarga saya dan didaftarkan atas nama saya. Ada sebuah rumah dibeli secara bersama. Dalam keadaan ini, bolehkah saya menuntut harta sepencarian ke atas keseluruhan rumah tersebut? Dan adakah suami saya juga berhak menuntut harta sepencarian terhadap harta pusaka saya?”

Ringkasan Penting Penerbitan 10 Tahun Telenisa 2016-2025

4,761

Jumlah Klien
Keseluruhan (2016-2025)

SALURAN RUJUKAN MAKLUMAT

Kaedah Komunikasi Digital
(Media Sosial & Web)
Menyumbang
57.1%

Media Sosial **29.8%** (1,402)

Rakan/Kenalan **28.1%** (1,316)

Laman Sesawang **27.3%** (1,282)

Ketiga-tiga sumber utama ini merangkumi
lebih 85% daripada keseluruhan klien

PROFIL & DEMOGRAFIK KLIEN

Pecahan Jantina Klien

Majoriti klien wanita menggunakan perkhidmatan Telenisa
dalam tempoh 10 tahun yang lalu

90.9%
(4,327 orang)

Wanita

9.1%
(434 orang)

Lelaki

Kumpulan Pendapatan Isi Rumah

75.8% (3,604 orang) daripada keseluruhan klien berpendapatan
kurang daripada RM1,000 sebulan

TABURAN GEOGRAFI TERTINGGI

Selangor **1,981**

Kuala Lumpur **956**

KEPERLUAN BANTUAN UNDANG-UNDANG

71.5%

3,400 Permohonan

Nasihat Perundangan Syariah

Merupakan jenis bantuan utama yang paling kerap diminta oleh klien untuk menuntut hak serta perlindungan sah di bawah undang-undang keluarga Islam

ISU TUNTUTAN & KEBAJIKAN ANAK

30%

Tunggakan Nafkah Anak
(633 Kes)

50.6%

Kegagalan Bapa Membayar Nafkah
(440 Rekod)

PUNCA UTAMA PERCERAIAN KLIEN

Masalah Komunikasi

27%

Keganasan Rumah Tangga

16.9%

Pihak Ketiga

15.7%

BAHAGIAN A : MAKLUMAT PROFIL

BAHAGIAN A : MAKLUMAT PROFIL

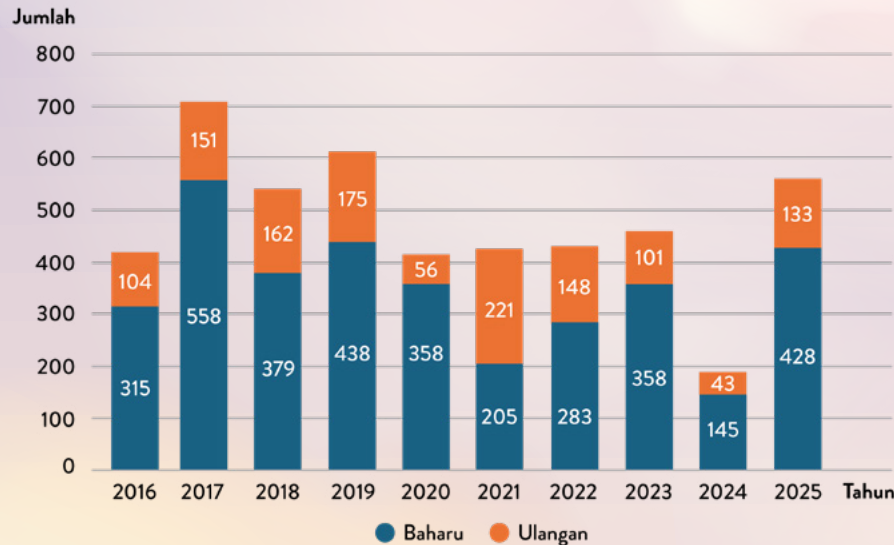
Jenis Klien

4,761

Jumlah keseluruhan klien
bagi tempoh 10 tahun
(2016-2025)

Majoriti klien yang menggunakan perkhidmatan TELENISA terdiri daripada klien baharu iaitu 3,467 orang (72.82%). Klien berulang adalah seramai 1,294 orang (27.18%).

Gambarajah 1: Taburan Jenis Klien Mengikut Tahun (2016–2025)

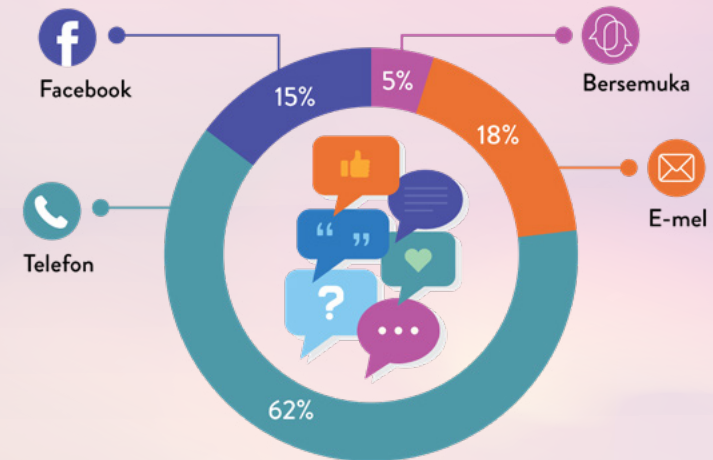

Kaedah Komunikasi

Perkhidmatan Telenisa dihubungi melalui empat kaedah komunikasi sepanjang tempoh 10 tahun yang lalu seperti melalui telefon, e-mel, Facebook dan bersemuka.

Telefon merupakan kaedah yang paling kerap digunakan dengan jumlah keseluruhan sebanyak 2,963 panggilan atau (62.23%). Kaedah ini merangkumi penggunaan aplikasi *WhatsApp* dan panggilan telefon. Kaedah e-mel pula mencatatkan jumlah kedua tertinggi dengan 864 sesi (18.15%). Facebook mencatatkan jumlah sebanyak 697 sesi (14.64%). Kaedah bersemuka mencatatkan jumlah paling rendah iaitu 237 sesi (4.98%) dan tidak dicatatkan langsung pada tahun 2021 berkemungkinan disebabkan oleh sekatan pergerakan yang berkuat kuasa pada tempoh tersebut.

Gambarajah 2: Kaedah Komunikasi Mengikut Tahun (2016–2025)

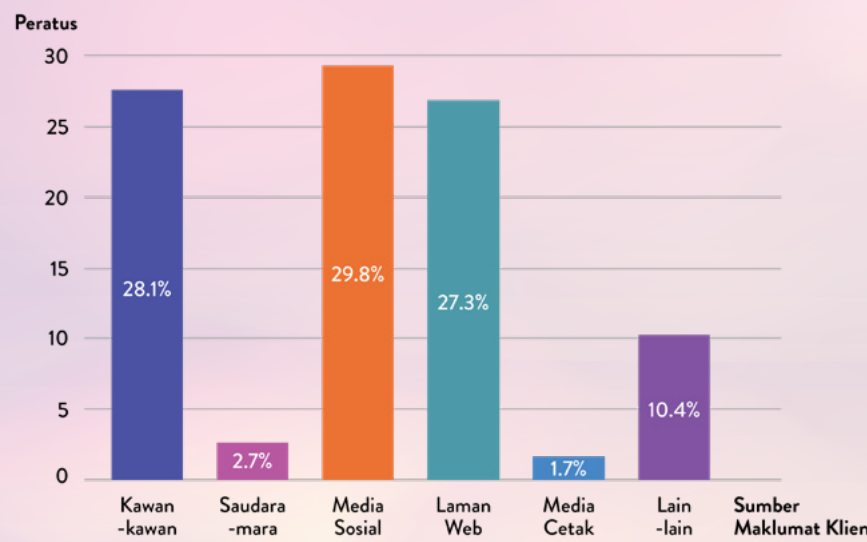

Jumlah klien bagi tahun 2025 adalah 561 orang. Namun, hanya 560 klien direkodkan di bawah kaedah komunikasi kerana seorang klien tidak memberikan sebarang maklumat mengenai kaedah komunikasi yang digunakan. Data tersebut tidak dimasukkan dalam Gambarajah 2.

Bagaimana Klien Mengetahui Tentang Perkhidmatan Telenisa

Klien Telenisa memperolehi maklumat melalui enam sumber iaitu rakan, media sosial, laman web, sumber lain, saudara mara dan media cetak. Media sosial mencatatkan jumlah tertinggi keseluruhan dengan 1,402 rujukan (29.8%) diikuti rakan dengan 1,316 rujukan (28.1%) dan laman web dengan 1,282 rujukan (27.3%). Ketiga-tiga sumber ini secara bersama menyumbang lebih 85% daripada keseluruhan sumber maklumat klien. Sumber lain merekodkan 490 rujukan (10.4%), manakala saudara mara iaitu 129 (2.7%) dan media cetak sebanyak 80 (1.7%) merupakan sumber yang paling jarang digunakan sepanjang tempoh 10 tahun.

Gambarajah 3: Sumber Maklumat Klien Mengikut Tahun (2016–2025)

Platform lain-lain termasuklah seperti ChatGPT, program klinik guaman serta rujukan daripada badan-badan NGO yang lain.

Jumlah klien yang ditunjukkan berbeza daripada jumlah keseluruhan bagi tahun 2025 (561) kerana seramai 62 klien tidak menyatakan sumber yang diperolehi.

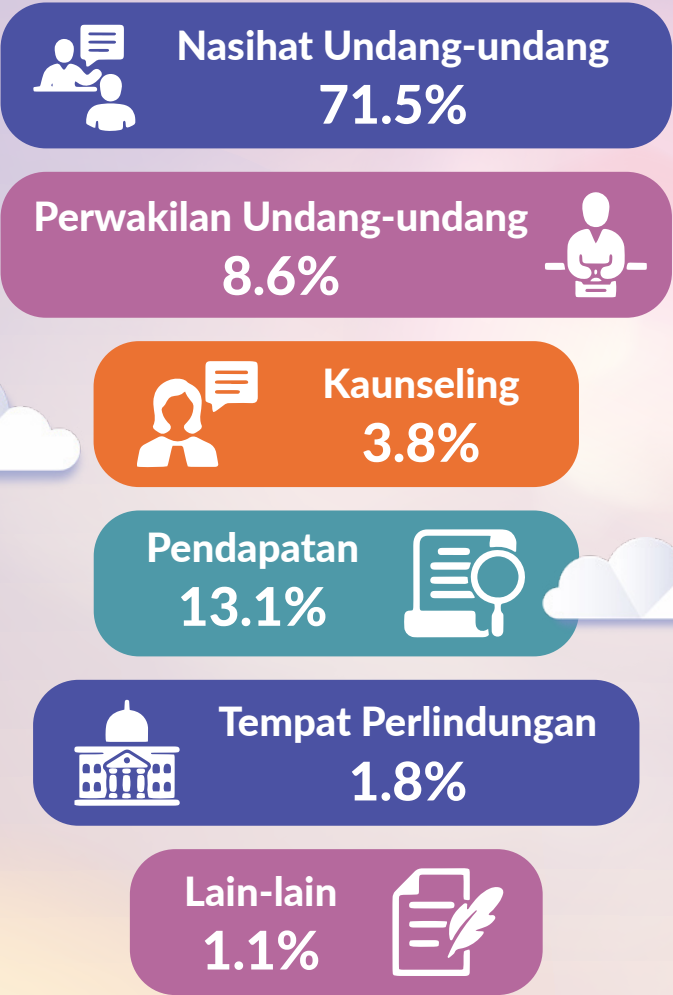
Permohonan Bantuan

Nasihat undang-undang adalah jenis bantuan paling kerap dipohon iaitu sebanyak **3,400 permohonan** mewakili **71.5%** daripada jumlah keseluruhan klien.

Enam jenis permohonan bantuan di dalam khidmat Telenisa merangkumi khidmat nasihat undang-undang, perwakilan undang-undang, kaunseling, pendapat, tempat perlindungan dan lain-lain. Secara keseluruhannya, nasihat undang-undang merupakan permohonan bantuan paling kerap dipohon dengan 3,400 kes (71.5%), menggambarkan bahawa majoriti klien memerlukan panduan awal dan maklumat asas berkaitan isu undang-undang.

Seterusnya, permohonan pendapat mencatatkan 628 kes (13.1%) diikuti perwakilan undang-undang sebanyak 407 kes (8.6%). Kaunseling pula merekodkan 180 kes (3.8%), manakala tempat perlindungan mencatatkan 85 kes (1.8%) dan lain-lain sebanyak 52 kes (1.1%), menjadikannya kategori bantuan yang paling rendah dipohon. Secara keseluruhannya, data ini menunjukkan bahawa pertama, klien yang mendapatkan khidmat Telenisa mendapatkan lebih daripada satu khidmat dan kedua, klien lebih cenderung mendapatkan bantuan berbentuk maklumat dan nasihat undang-undang berbanding bantuan intervensi lain seperti kaunseling dan perlindungan.

Gambarajah 4: Jenis Bantuan yang Dipohon Mengikut Tahun (2016–2025)

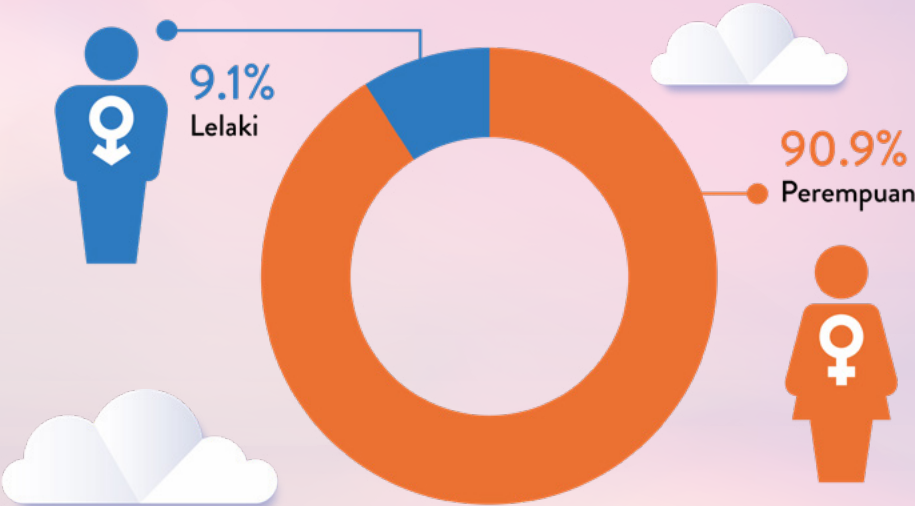

Lain-lain merangkumi bantuan kebajikan, rujukan ke agensi luar (bukan perundangan), bantuan pengisian borang pentadbiran, dan sokongan maklumat am.

Jantina

Majoriti klien wanita menggunakan perkhidmatan Telenisa dalam tempoh 10 tahun yang lalu dengan jumlah 4,327 orang (90.9%) berbanding klien lelaki seramai 434 orang (9.1%). Pola ini konsisten sepanjang 10 tahun menggambarkan bahawa perkhidmatan Telenisa lebih banyak digunakan oleh golongan wanita yang memerlukan bantuan dalam kes yang berkaitan dengan undang-undang keluarga dan perkahwinan.

Gambarajah 5: Taburan Jantina Klien Mengikut Tahun (2016–2025)

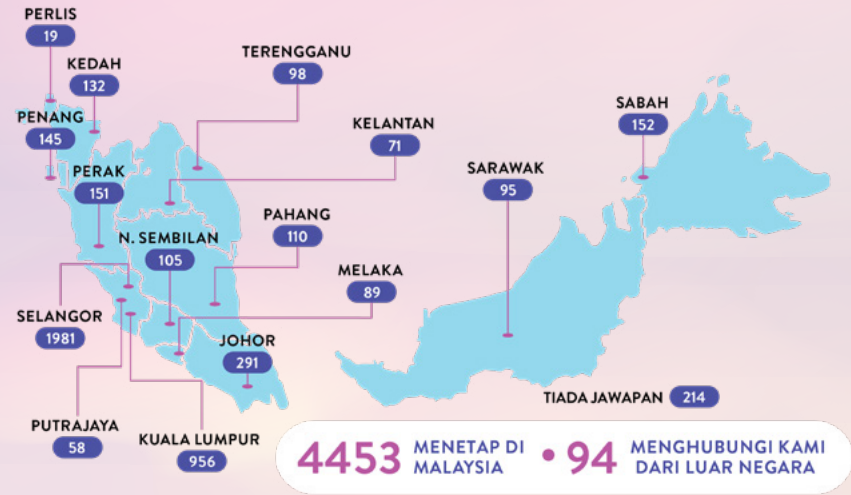

Lokasi

Rajah memperlihatkan taburan geografi klien Telenisa bagi tempoh 2016 hingga 2025 menunjukkan **majoriti klien berada di kawasan Lembah Klang. Negeri Selangor mencatatkan jumlah tertinggi iaitu 1981 orang (41.61%), diikuti oleh Kuala Lumpur sebanyak 956 orang (20.08%).**

Jumlah yang tinggi di kedua-dua lokasi ini jelas menunjukkan bahawa kawasan bandar dengan kepadatan penduduk yang tinggi, tahap kesedaran undang-undang yang lebih baik serta akses komunikasi yang mudah menjadi faktor utama kepada peningkatan penggunaan perkhidmatan ini. Rekod klien dari luar negara mencatatkan seramai 94 orang (1.98%) sepanjang tempoh kajian. Situasi ini menggambarkan bahawa perkhidmatan Telenisa berupaya menembusi sempadan geografi dan memenuhi keperluan masyarakat antarabangsa.

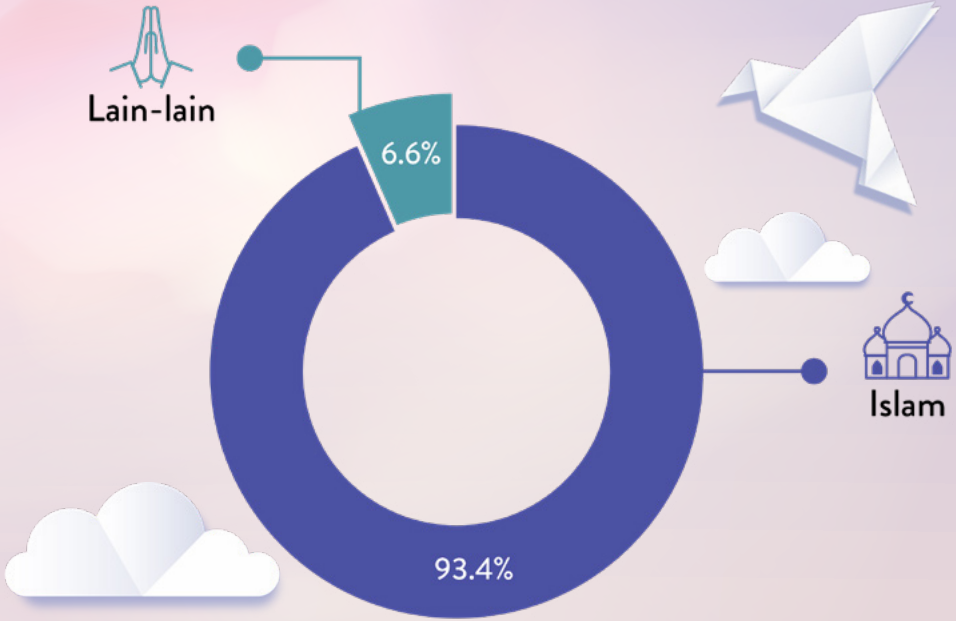
Gambarajah 6: Lokasi Klien Mengikut Tahun (2016–2025)

Agama

Majoriti klien yang menerima perkhidmatan Telenisa adalah beragama Islam iaitu seramai 4,448 orang (93.4%) berbanding klien bukan Islam seramai 313 orang (6.6%).

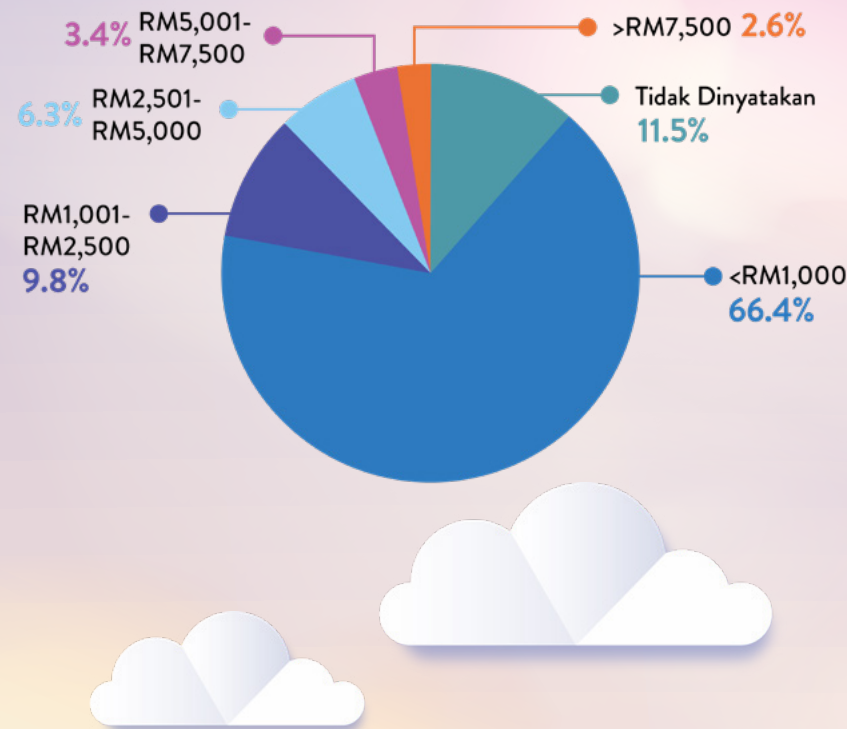
Gambarajah 7: Taburan Agama Klien Sepanjang 10 Tahun

Pendapatan

Kumpulan pendapatan isi rumah kurang daripada RM1,000 sebulan atau golongan berpendapatan rendah dengan jumlah keseluruhan 3,160 orang (66.4%) merupakan kumpulan majoriti menggunakan perkhidmatan Telenisa sepanjang tempoh 10 tahun.

Gambarajah 8: Taburan Pendapatan Isi Rumah Klien Mengikut Tahun (2016–2025)

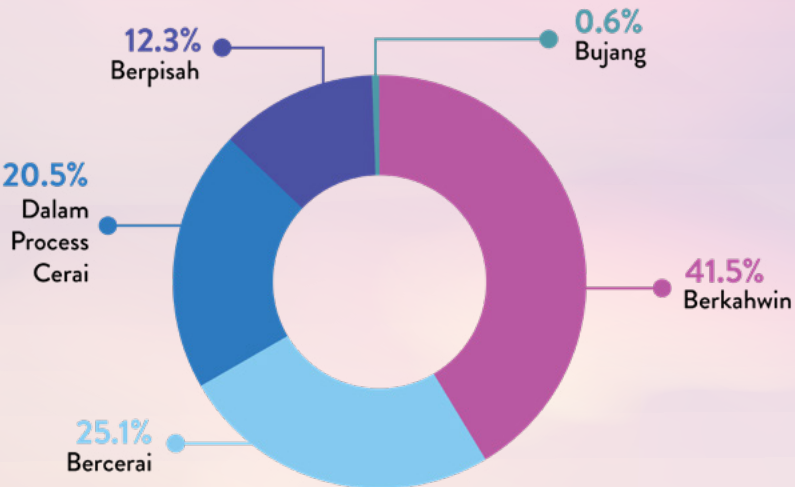

Status Perkahwinan

Klien Telenisa terdiri daripada status perkahwinan yang pelbagai sepanjang tempoh 10 tahun. Status klien berkahwin mencatatkan jumlah tertinggi dengan 1,951 orang (41.5%). Ini diikuti oleh klien yang telah bercerai dengan 1,179 orang (25.1%) dan klien yang berada dalam proses perceraian sebanyak 967 orang (20.5%). Klien yang berpisah pula mencatatkan 579 orang (12.3%), manakala klien bujang merupakan kumpulan paling kecil dengan hanya 30 orang (0.6%).

Gabungan data klien telah bercerai, berada dalam proses perceraian dan berpisah menunjukkan sejumlah 2,725 orang (58.5%) melebihi jumlah klien yang masih berkahwin. Dapatan ini menunjukkan bahawa majoriti klien yang menerima perkhidmatan Telenisa sedang menghadapi atau telah melalui keruntuhan rumahtangga yang seterusnya menjelaskan keperluan tinggi terhadap nasihat dan perwakilan undang-undang.

Gambarajah 9: Taburan Status Perkahwinan Mengikut Tahun (2016–2025)

BAHAGIAN B :
JENIS KES

BAHAGIAN B : JENIS KES

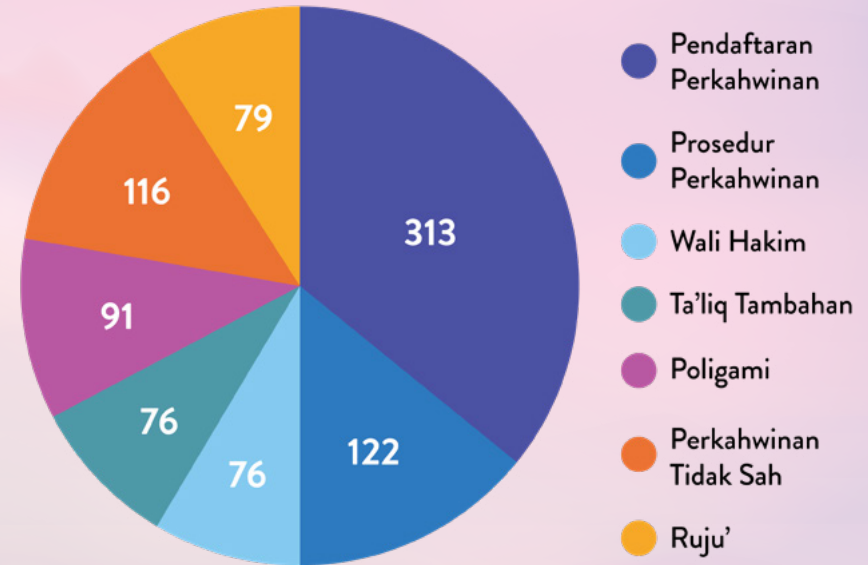
Perkahwinan

Data merekodkan dalam Jadual 10, jenis kes berhubung dengan perkahwinan yang dirujuk oleh klien sepanjang tempoh 2016 hingga 2025. Daripada keseluruhan 873 kes yang direkodkan, kategori pendaftaran perkahwinan mencatatkan jumlah tertinggi dengan 313 kes (35.85%). Kes pendaftaran ini menunjukkan bahawa ramai klien menghadapi cabaran dalam melengkapkan dokumentasi dan pengesahan perkahwinan mereka mengikut lunas undang-undang terutamanya kes yang melibatkan perkahwinan yang tidak didaftarkan atau memerlukan pengesahan semula status perkahwinan. Jumlah ini kekal tinggi secara konsisten dari tahun 2019 hingga 2022, menggambarkan peningkatan kesedaran dalam kalangan wanita tentang kepentingan pendaftaran perkahwinan bagi melindungi hak mereka.

Seterusnya, kes prosedur perkahwinan merekodkan jumlah kedua tertinggi dengan 122 kes (13.97%). Kes poligami pula merekodkan sebanyak 91 kes (10.42%).

Kategori ruju' merekodkan sebanyak 79 kes (9.05%) menggambarkan keperluan klien untuk mendapatkan panduan berkaitan proses ruju' yang sah dari sudut undang-undang syariah. Kes wali hakim 76 kes (8.7%) dan perkahwinan tidak sah sebanyak 116 kes (13.3%) turut menunjukkan permohonan yang konsisten dari tahun ke tahun, menandakan keperluan berterusan terhadap bimbingan dalam aspek prosedur perkahwinan. Data ini secara umumnya menunjukkan bahawa perkhidmatan Telenisa bukan sahaja tertumpu kepada isu pembubaran rumahtangga, malah turut menjadi rujukan penting bagi urusan pentadbiran dan pengesahan status perkahwinan.

Jadual 10: Taburan Kes Perkahwinan Mengikut Tahun (2016-2025)

Pendaftaran perkahwinan adalah apabila klien hendak mengetahui cara untuk mendaftar perkahwinan yang telah berlangsung di luar negara untuk didaftarkan di Malaysia agar perkahwinan tersebut sah di sisi undang-undang Malaysia.

Prosedur perkahwinan adalah apabila klien hendak mengetahui cara-cara perkahwinan, tidak terhad kepada pendaftaran sahaja. Ini turut merangkumi prosedur di jabatan agama serta JPN.

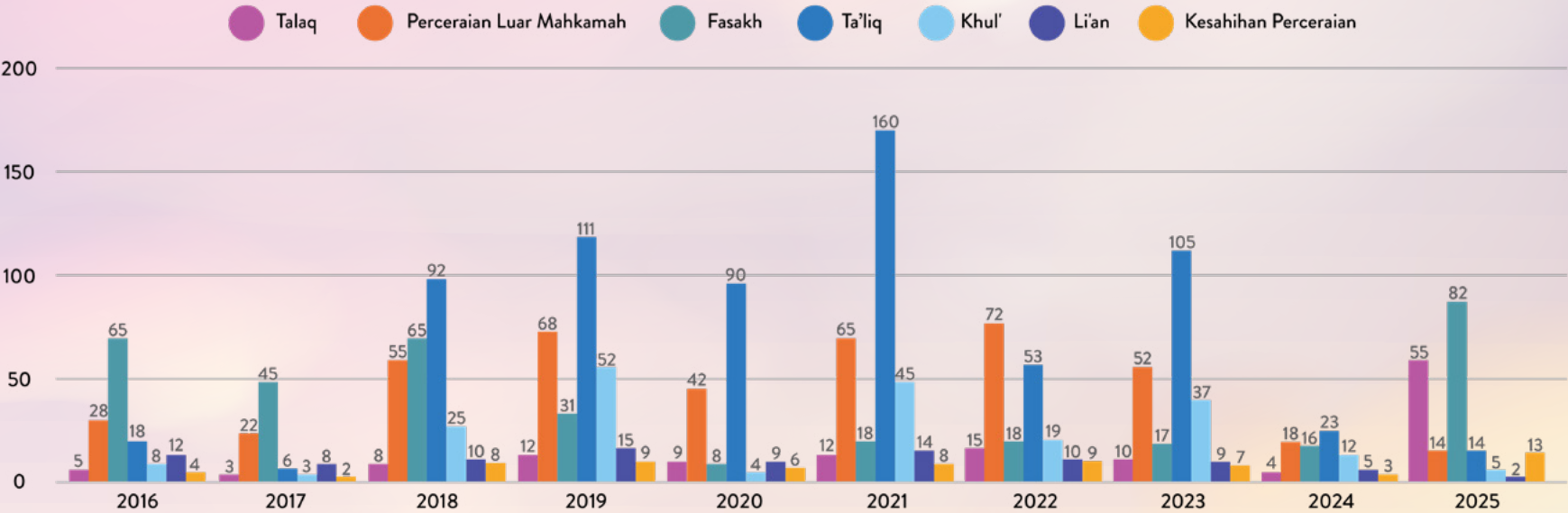
Perceraian

Data di dalam Gambarajah 11 merekodkan 1,979 kes perceraian yang dicatatkan sepanjang tempoh 2016 hingga 2025. Kategori ta'liq (cerai ta'liq) dengan 672 kes (34%) adalah jenis perceraian yang tertinggi dalam kalangan klien Telenisa. Peningkatan pada 2021 ini berkemungkinan besar dikaitkan dengan tekanan pandemik COVID-19 yang meningkatkan isu-isu keruntuhan rumahtangga terutamanya apabila wujud kes suami gagal memenuhi syarat-syarat ta'liq perkahwinan.

Perceraian luar mahkamah merekodkan sebanyak 436 kes (22%) dan kes fasakh pula berjumlah 365 kes (18.4%). Fasakh kekal sebagai pilihan bagi wanita yang ingin membubarkan perkahwinan melalui perintah mahkamah khususnya apabila suami gagal mematuhi tanggungjawab perkahwinan atau enggan bercerai secara baik. Kes khul' merekodkan 210 kes (10.6%) keseluruhan menggambarkan inisiatif aktif wanita untuk mendapatkan kebebasan melalui bayaran tebus talaq.

Peningkatan kes perceraian dalam pelbagai kategori, khususnya pada 2019 hingga 2021, menggambarkan beberapa faktor iaitu peningkatan kesedaran wanita tentang hak mereka, kesan pandemik COVID-19 dan pengembangan skop perkhidmatan Telenisa. Data ini menunjukkan kepentingan peranan Telenisa sebagai pusat rujukan dalam membimbing wanita memahami pelbagai kaedah perceraian yang diperuntukkan oleh undang-undang syariah Malaysia.

Gambarajah 11: Taburan Jenis Kes Perceraian Mengikut Tahun (2016-2025)

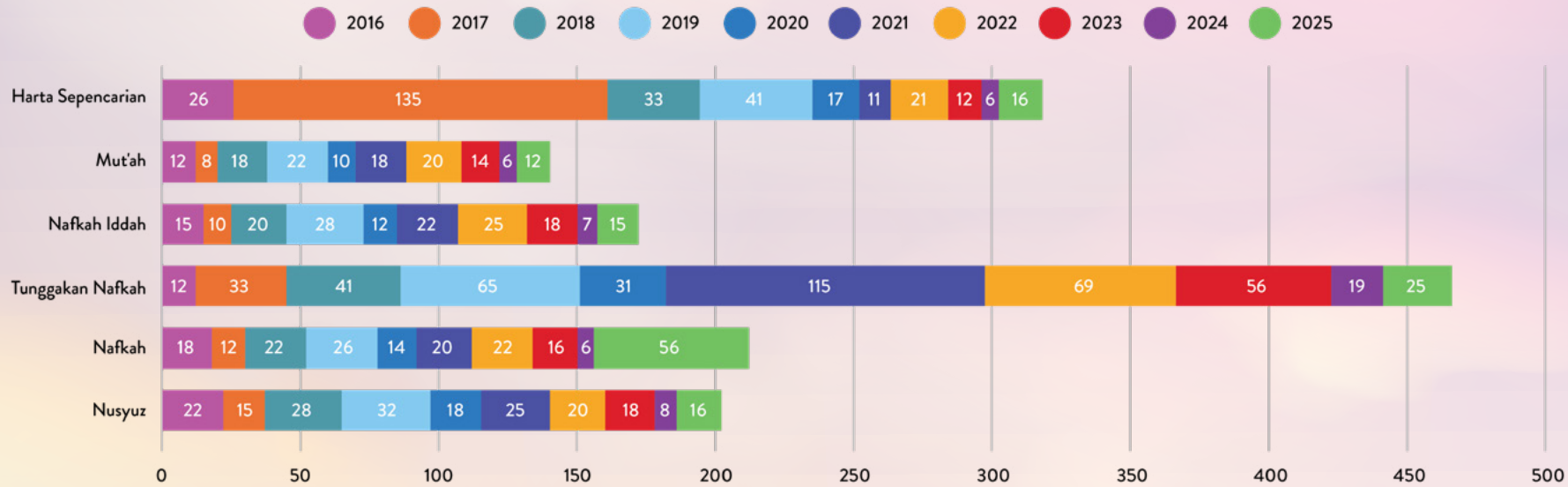
Isu Berkaitan Isteri

Gambarajah 12 memperincikan enam kategori utama kes yang dikemukakan oleh isteri sepanjang tempoh 10 tahun. Jumlah keseluruhan sebanyak 1,500 kes yang direkodkan menggambarkan bebanan yang ditanggung oleh isteri khususnya dalam aspek kewangan dan hak pasca-perkahwinan. Isu tunggakan nafkah mendominasi dengan 466 kes (31.0%), menggambarkan kegagalan suami memenuhi kewajipan membayar nafkah walaupun dalam sesetengah kes telah terdapat perintah mahkamah. Harta sepencarian direkodkan sebanyak 318 kes (21.1%), menunjukkan bahawa pertikaian berkaitan pembahagian harta selepas perceraian merupakan antara isu utama.

Seterusnya, nafkah biasa dan nusyuz masing-masing mencatatkan 212 kes (14.0%) dan 202 kes (13.4%), diikuti oleh nafkah iddah sebanyak 172 kes (11.4%) serta mut'ah sebanyak 140 kes (9.3%). Kesemua kategori ini menunjukkan bahawa tuntutan berkaitan hak kewangan dan hak selepas perceraian merupakan antara isu utama yang dikemukakan oleh isteri.

Secara keseluruhannya, data ini menunjukkan bahawa masalah kewangan dan ketidakpatuhan terhadap tanggungjawab kewangan merupakan antara punca utama yang mendorong isteri mendapatkan bantuan perundangan. Oleh itu, mekanisme penguatkuasaan perintah nafkah wajar diperkukuhkan, di samping meningkatkan pendidikan kepada kedua-dua pihak mengenai tanggungjawab kewangan dalam institusi perkahwinan Islam.

Gambarajah 12: Taburan Isu Berkaitan Isteri Mengikut Tahun (2016-2025)

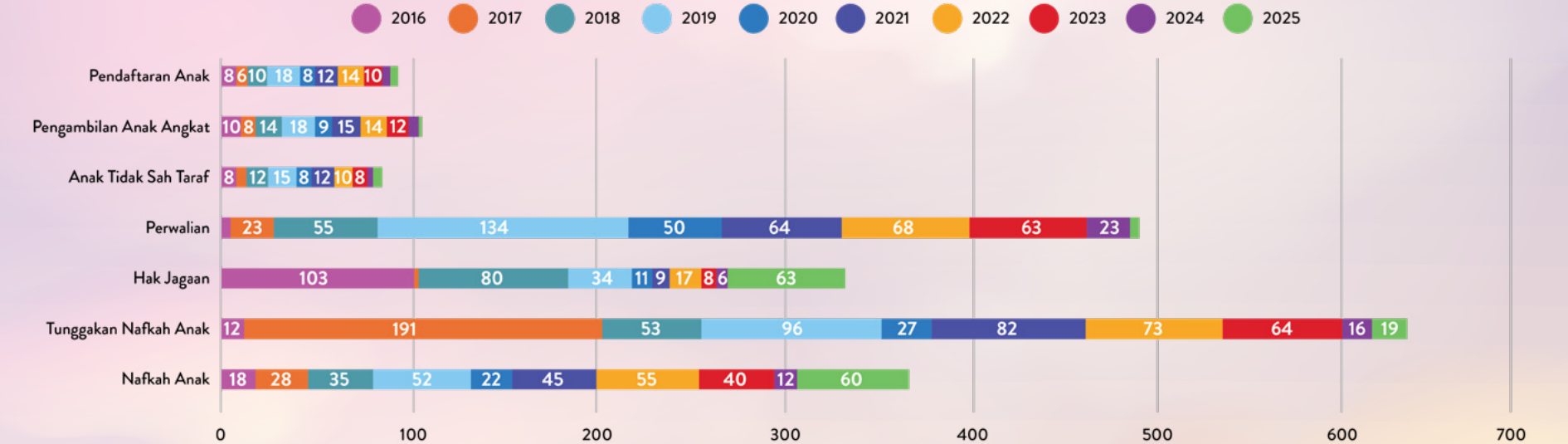
Isu Berkaitan Anak

Terdapat sebanyak 2,110 laporan direkodkan berhubung isu berkaitan anak sepanjang tempoh 10 tahun yang lalu, merangkumi tujuh kategori utama. Tunggakan nafkah anak mencatatkan jumlah tertinggi dengan 633 kes (30.0%), diikuti oleh perwalian sebanyak 490 kes (23.2%). Nafkah anak pula mencatatkan 367 kes (17.4%).

Seterusnya, isu hak jagaan merekodkan 333 kes (15.8%), manakala pengambilan anak angkat dan pendaftaran anak masing-masing mencatatkan 107 kes (5.1%) dan 94 kes (4.5%). Isu anak tidak sah taraf merupakan kategori paling rendah dengan 86 kes (4.1%).

Oleh itu, dapat disimpulkan bahawa perceraian memberi kesan yang ketara terhadap aspek nafkah anak, khususnya apabila melibatkan isu tunggakan nafkah dan nafkah anak yang secara keseluruhan berjumlah 1,000 kes (47.4%). Hal ini menunjukkan bahawa hampir separuh daripada isu berkaitan anak-anak berkait rapat dengan tanggungjawab kewangan terhadap anak selepas berlaku perpecahan rumah tangga.

Gambarajah 13: Taburan Isu Berkaitan Anak-anak Mengikut Tahun (2016-2025)

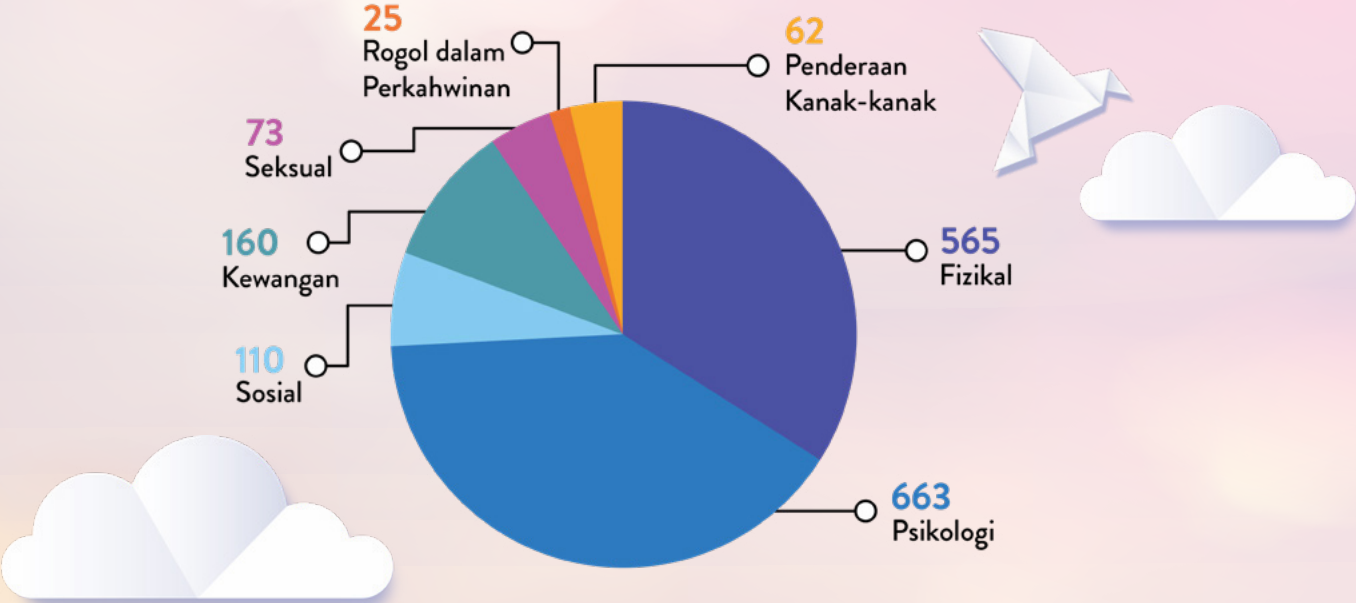
Keganasan Rumah Tangga

Gambarajah 14 menunjukkan statistik kes keganasan rumahtangga yang dilaporkan sepanjang 2016 hingga 2025 berjumlah 1,658 kes. Keganasan psikologi mencatatkan jumlah tertinggi dengan 663 kes (40%) diikuti keganasan fizikal dengan 565 kes (34.1%). Kedua-dua bentuk keganasan ini menggambarkan hakikat bahawa penderaan emosi dan kawalan psikologi merupakan bentuk keganasan yang paling kerap dialami oleh klien.

Keganasan sosial menunjukkan peningkatan pada 2021 dengan jumlah 30 kes dan mencatatkan 110 (6.6%) kes sepanjang 10 tahun. Keganasan kewangan mencatatkan 160 kes (9.7%), yang mana merekodkan angka tertinggi pada 2021 dengan jumlah 30 kes tetapi menurun selepas 2022 dan meningkat semula pada tahun 2025 iaitu sebanyak 23 kes, ini jelas menunjukkan bahawa keadaan ekonomi memberikan impak kepada institusi keluarga.

Kes rogol dalam perkahwinan sebanyak 25 kes dan penderaan kanak-kanak sebanyak 62 kes menunjukkan rekod yang kecil namun mewakili isu yang serius dan memerlukan perhatian khusus. Data ini secara keseluruhannya mengesahkan bahawa keganasan rumah tangga dalam pelbagai bentuk masih menjadi ancaman signifikan yang dihadapi klien Telenisa dan intervensi bersepadu merangkumi aspek perundangan, kaunseling, dan perlindungan fizikal adalah amat diperlukan.

Gambarajah 14: Taburan Kes Keganasan Rumahtangga Mengikut Tahun (2016-2025)

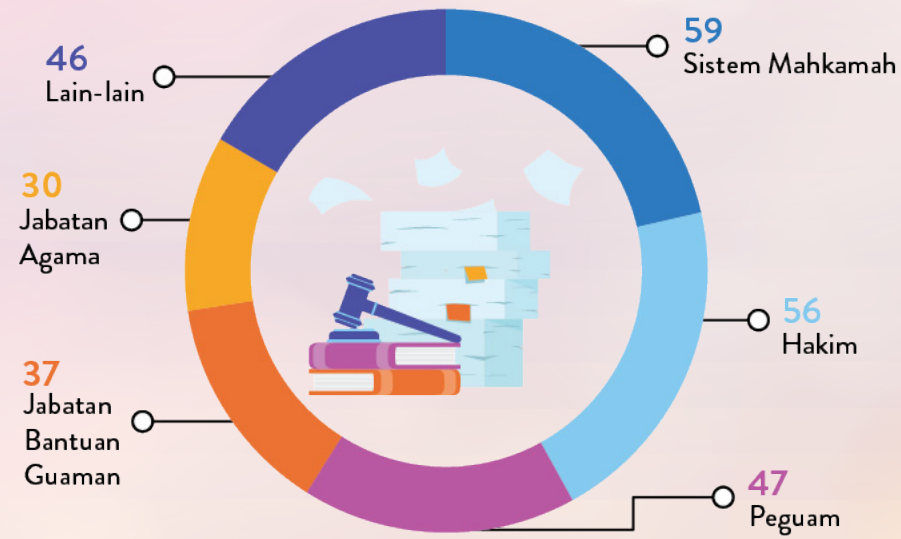
Aduan

Terdapat 275 kes yang direkodkan oleh Telenisa berkaitan pelbagai aduan sepanjang tempoh 10 tahun seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 15. Aduan terhadap sistem mahkamah merekodkan jumlah tertinggi dengan 59 kes (21.3%). Hal ini menggambarkan ketidakpuasan hati klien terhadap kelewatan proses, pengurusan kes yang tidak efisien atau keputusan mahkamah yang dianggap tidak adil. Aduan terhadap hakim, khususnya melibatkan isu perlakuan hakim atau pendekatan ke-hakiman yang dianggap tidak adil kepada wanita, mencatatkan 56 kes (20.2%).

Aduan berkaitan peguam syarie yang tidak profesional dalam menjalankan tugas direkodkan sebanyak 47 kes (17.0%). Selain itu, klien juga mengadu tentang Jabatan Bantuan Guaman sebanyak 37 kes (13.4%) dan Jabatan Agama sebanyak 30 kes (10.8%). Kedua-dua agensi ini didakwa memberikan perkhidmatan yang kurang memuaskan. Bagi tempoh tahun 2022 hingga 2025, terdapat penurunan jumlah aduan bagi kedua-dua agensi tersebut. Keadaan ini mungkin menunjukkan berlakunya penambahbaikan dalam kualiti perkhidmatan institusi berkenaan.

Walaupun angka aduan ini tidak setinggi tahun-tahun sebelumnya, isu berkaitan kecekapan dan kualiti perkhidmatan masih wujud dan perlu diberi perhatian. Ketidakekapan agensi kerajaan dalam menerima dan menyelesaikan masalah klien menjadikan Telenisa sebagai platform alternatif bagi wanita untuk mendapatkan bantuan dan menyuarakan permasalahan mereka.

Gambarajah 15: Taburan Kes Aduan Mengikut Tahun (2016-2025)

Isu lain-lain di sini melibatkan aduan mengenai badan dan agensi kerajaan selain Jabatan Guaman serta Mahkamah, PDRM dan juga tempat kerja klien.

Pencarian Maklumat

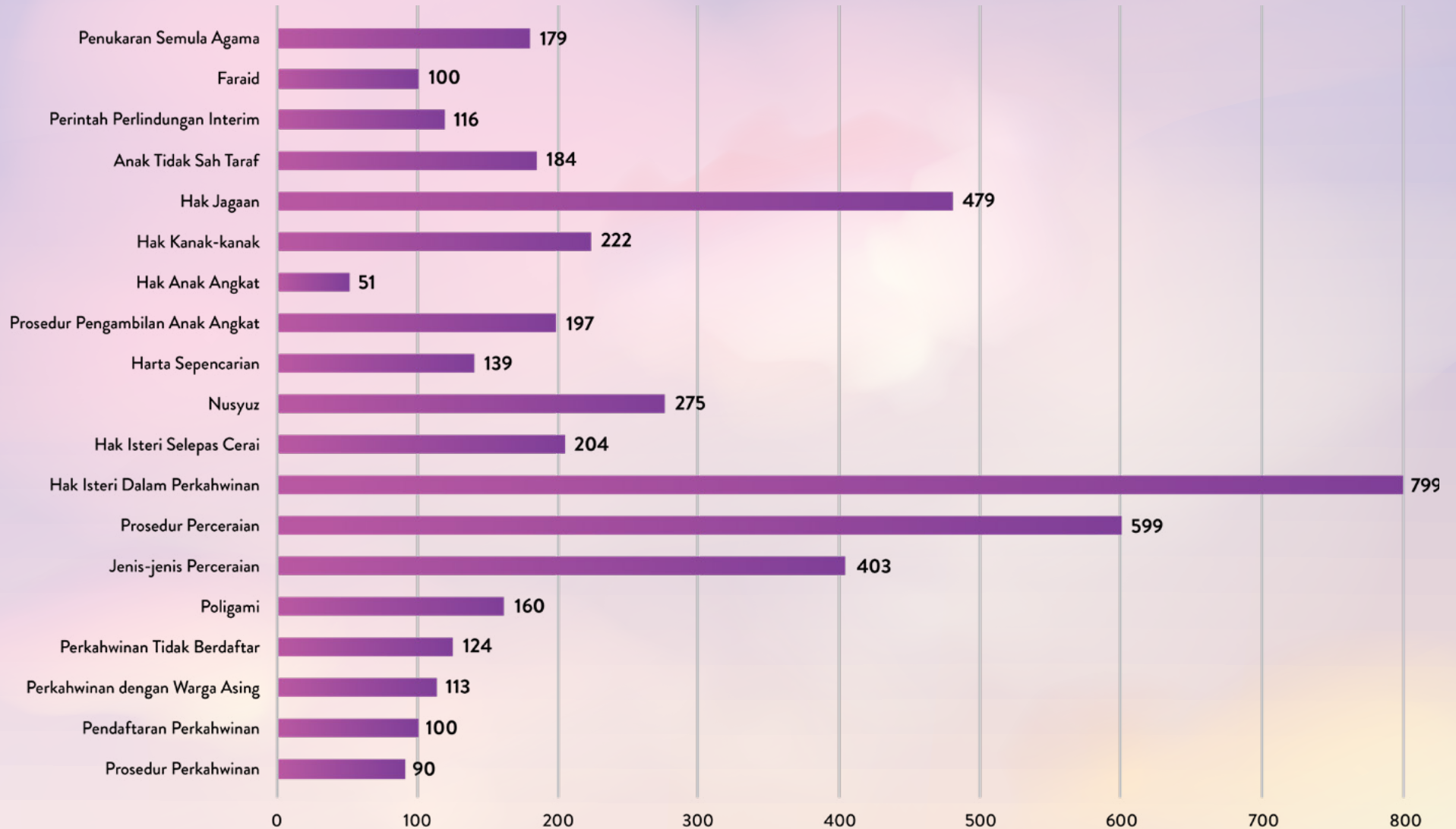
Terdapat 4,518¹ rekod pencarian maklumat merangkumi 19 kategori. Hak isteri dalam perkahwinan mencatatkan jumlah tertinggi dengan 799 rekod (17.7%). Ini diikuti oleh prosedur perceraian dengan 599 rekod (13.3%) dan hak jagaan dengan 479 rekod (10.6%). Ketiga-tiga kategori ini menyumbang lebih 42% daripada keseluruhan rekod, menggambarkan bahawa isu hak perkahwinan dan perceraian merupakan keperluan maklumat utama.

Jenis-jenis perceraian mencatatkan 403 rekod (8.9%), manakala nusyuz mencatatkan 275 rekod (6.1%). Penukaran semula agama mencatatkan 179 rekod (4.0%). Hak kanak-kanak, anak tidak sah taraf, prosedur pengambilan anak angkat, dan harta sepencarian masing-masing mencatatkan antara 139 hingga 222 rekod sepanjang tempoh 10 tahun.

Kategori yang paling kurang direkodkan ialah hak anak angkat berjumlah 51 (1.1%) kes, prosedur perkahwinan berjumlah 90 (2.0%) kes dan pendaftaran perkahwinan berjumlah 100 (2.2%) kes. Dapatan ini selari dengan profil isu yang dibawa oleh klien dalam jadual-jadual sebelumnya, khususnya yang melibatkan hal perkahwinan dan perceraian.

¹Jumlah klien yang ditunjukkan berbeza daripada jumlah keseluruhan (4,761) kerana sebahagian klien tidak memberikan jawapan, dan terdapat juga klien yang bertanyakan mengenai lebih daripada satu maklumat di dalam suatu masa.

Gambarajah 16: Jumlah Pencarian Maklumat Sepanjang Tempoh 10 Tahun

BAHAGIAN C : PERINCIAN KES DAN ISU

BAHAGIAN C: PERINCIAN KES DAN ISU

Punca Keruntuhan Perkahwinan

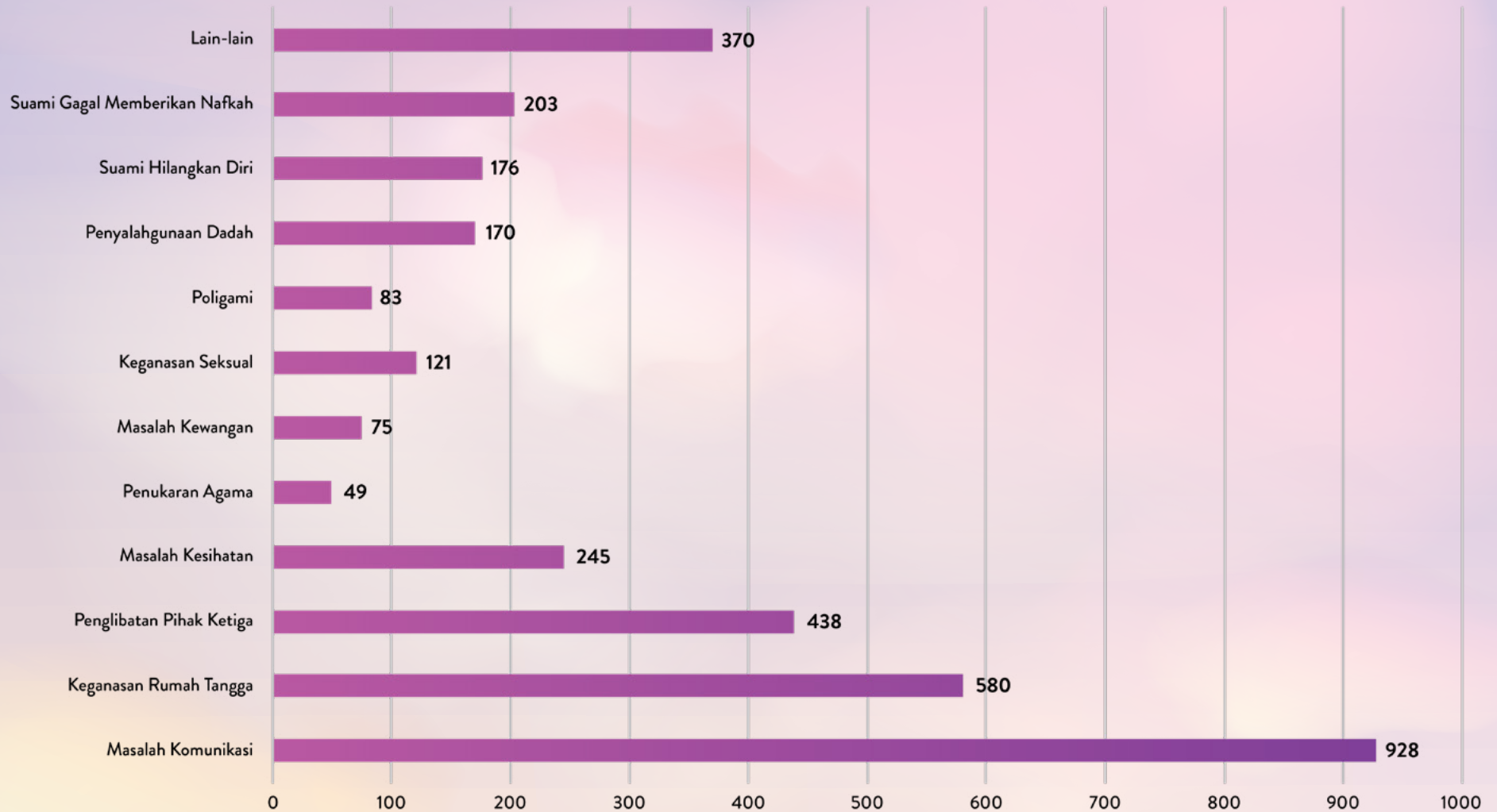
Punca keruntuhan perkahwinan direkodkan sebanyak 3,438 kes merangkumi 10 kategori. Masalah komunikasi mencatatkan jumlah tertinggi dengan 928 kes (27%). Jumlah kes ini meningkat dari tahun 2016 dengan 31 kes hingga mencapai jumlah tertinggi pada tahun 2018 dengan 166 kes sebelum kekal tinggi pada tahun-tahun berikutnya. Keganasan rumahtangga berada pada kedudukan kedua dengan 580 kes (16.9%), dengan jumlah tertinggi pada tahun 2021 dengan 134 kes. Penglibatan pihak ketiga pula mencatatkan 438 rekod (12.7%), dengan jumlah tertinggi juga pada tahun 2021 dengan 118 kes.

Masalah kesihatan mencatatkan 245 rekod (7.1%) manakala suami melarikan diri mencatatkan 176 rekod (5.1%), dengan jumlah tertinggi pada tahun 2017 dengan 52 kes. Penyalahgunaan bahan mencatatkan 170 rekod (4.9%) dan keganasan seksual mencatatkan 121 rekod (3.5%), dengan kedua-dua kategori ini menunjukkan peningkatan pada tahun 2025 berbanding tahun sebelumnya.

Poligami, penukaran agama dan masalah kewangan merupakan tiga kategori paling rendah, masing-masing mencatatkan 83 rekod (2.4%), 49 rekod (1.4%), dan 75 rekod (2.2%). Gabungan masalah komunikasi, keganasan rumah tangga dan penglibatan pihak ketiga menyumbang lebih 67% daripada keseluruhan kes, menggambarkan bahawa ketiga-tiga faktor ini merupakan punca utama keruntuhan perkahwinan.

Gambarajah 17: Taburan Punca Keruntuhan Perkahwinan Mengikut Tahun (2016-2025)

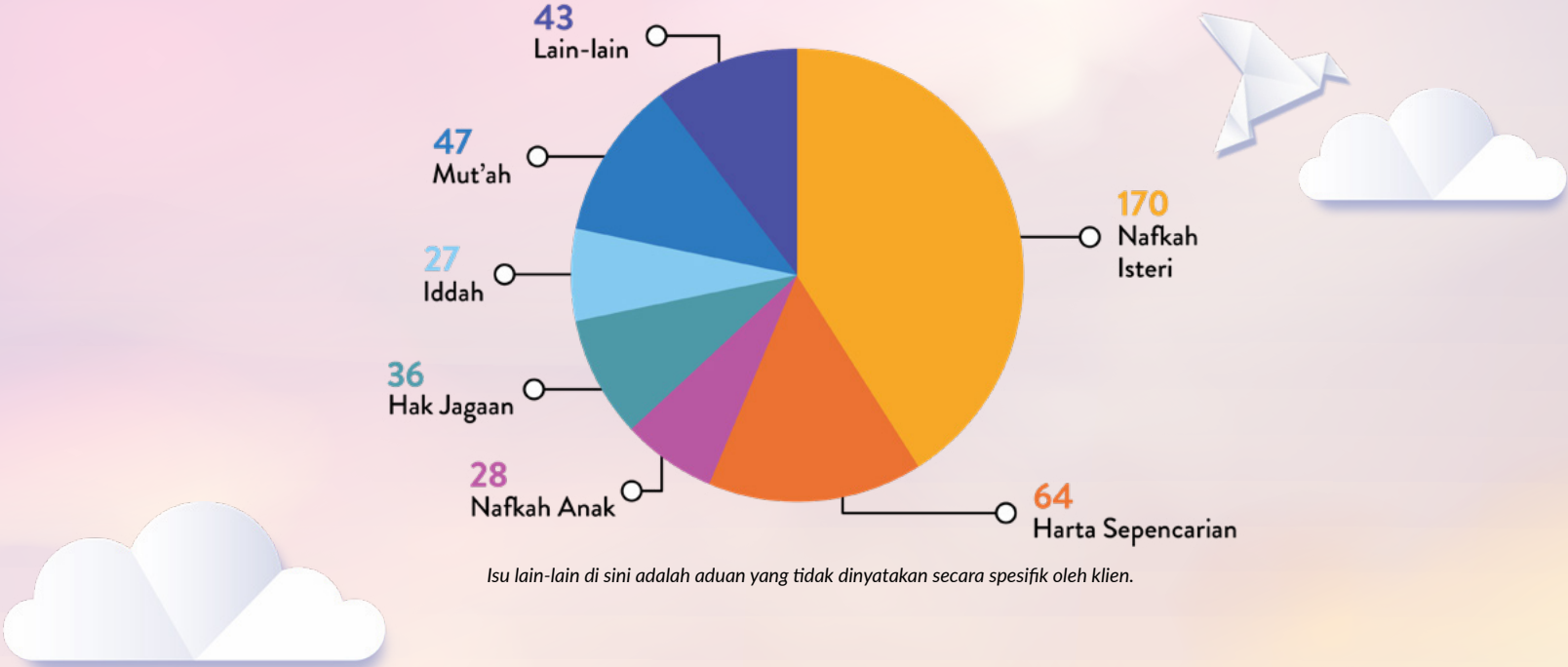
Isu lain-lain di sini melibatkan perjudian, rogol dalam perkahwinan, penyalahgunaan dadah, pengambilan alkohol secara berlebihan dan juga pasangan yang gagal mengawal emosi.

Kes Tertangguh

Kes tertangguh mencatatkan sebanyak 415 merangkumi tujuh kategori. Nafkah isteri mencatatkan jumlah tertinggi dengan 170 kes (41%). Keadaan ini mungkin didorong oleh cabaran isteri mendapatkan penguatkuasaan perintah mahkamah khususnya apabila suami ingkar mematuhi arahan mahkamah. Harta sepencarian berada pada kedudukan kedua tertinggi dengan 64 kes (15.4%), diikuti mut'ah dengan 47 rekod (11.3%). Lain-lain mencatatkan 43 rekod (10.4%), manakala iddah, hak jagaan, dan nafkah anak masing-masing mencatatkan 27 rekod (6.5%), 36 rekod (8.7%), dan 28 rekod (6.7%).

Secara keseluruhan, kes melibatkan nafkah isteri, nafkah anak dan mut'ah menyumbang lebih 58.7% daripada keseluruhan kes tertangguh. Ini membuktikan beban kewangan yang di hadapi kaum wanita selepas perceraian merupakan cabaran utama di dalam menyelesaikan isu kes tertangguh.

Gambarajah 18: Taburan Jenis Kes Tertangguh Mengikut Tahun (2016-2025)

Tempoh Kes Tertangguh

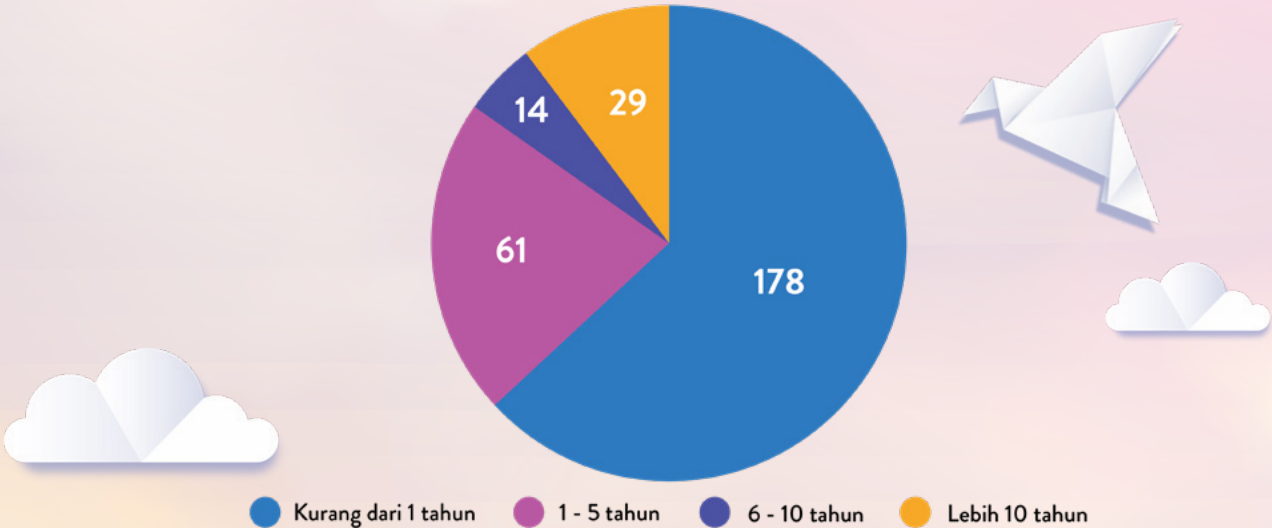
Terdapat 282 kes tertangguh yang direkodkan sepanjang tempoh masa 10 tahun. Kebanyakan kes mampu diselesaikan dalam tempoh kurang daripada satu tahun sebanyak 178 kes (63.1%). Walau bagaimana pun, terdapat kes masih dalam peringkat susulan aktif, sedang menunggu keputusan mahkamah atau tindak balas daripada pihak yang terlibat.

Kes dalam tempoh 1 hingga 5 tahun mencatatkan 61 rekod (21.6%). Kes harta sepencarian dan mut'ah antara kes yang memerlukan proses penilaian dan rundingan yang lebih panjang sebelum sesuatu penyelesaian dapat dicapai.

Sebanyak 29 kes (10.3%) tertangguh melebihi 10 tahun melibatkan kes nafkah isteri dan harta sepencarian yang sukar dikuatkuasakan, terutamanya apabila suami tidak mematuhi perintah mahkamah atau lokasi suami tidak diketahui.

Kes tertangguh antara 6 hingga 10 tahun mencatatkan jumlah paling rendah dengan hanya 14 rekod (5%) disebabkan kes dalam tempoh ini sama ada telah berjaya diselesaikan atau telah ditarik balik oleh klien.

Gambarajah 19: Taburan Tempoh Kes Tertangguh Mengikut Tahun (2016-2025)

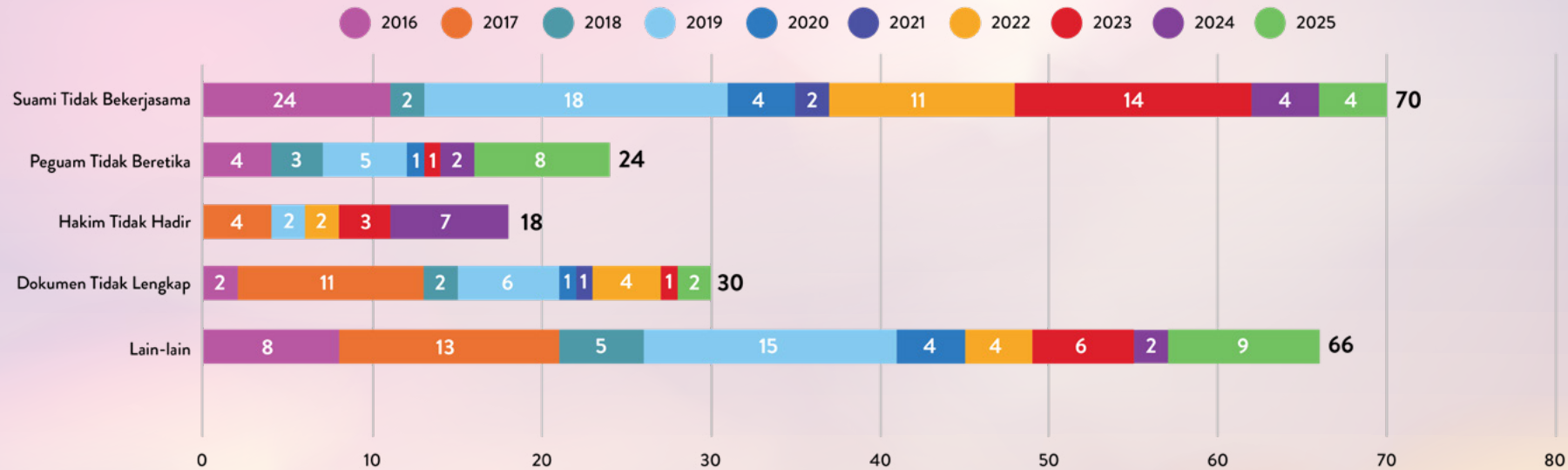

Sebab Kes Tertangguh

Gambarajah 20 mengupas faktor yang menyebabkan kes klien tertangguh di mahkamah. Sikap suami yang tidak memberikan kerjasama merekodkan 70 kes (33.7%) sebagai faktor utama kes tertangguh. Ini menggambarkan ketidakpatuhan suami bagi menyelesaikan kes dengan adil dan mengikut masa yang ditetapkan. Angka ini meningkat pada 2019 (18 kes) dan 2023 (14 kes).

Faktor lain mencatatkan 66 kes (31.7%) merangkumi kes pelbagai seperti kelewatan pentadbiran mahkamah, pertukaran pegawai dan prosedur yang berubah-ubah. Dokumen yang tidak lengkap merekodkan 30 kes (14.4%). Ini menggambarkan keperluan untuk membimbing klien untuk menyediakan dokumen yang betul dan lengkap. Peguam tidak beretika mencatatkan 24 kes (11.5%) manakala hakim tidak hadir merekodkan 18 kes (9%). Kedua-dua faktor ini menunjukkan isu profesionalisme dan pengurusan sumber manusia dalam sistem kehakiman syariah yang masih perlu diperbaiki.

Gambarajah 20: Taburan Sebab Kes Tertangguh Mengikut Tahun (2016-2025)

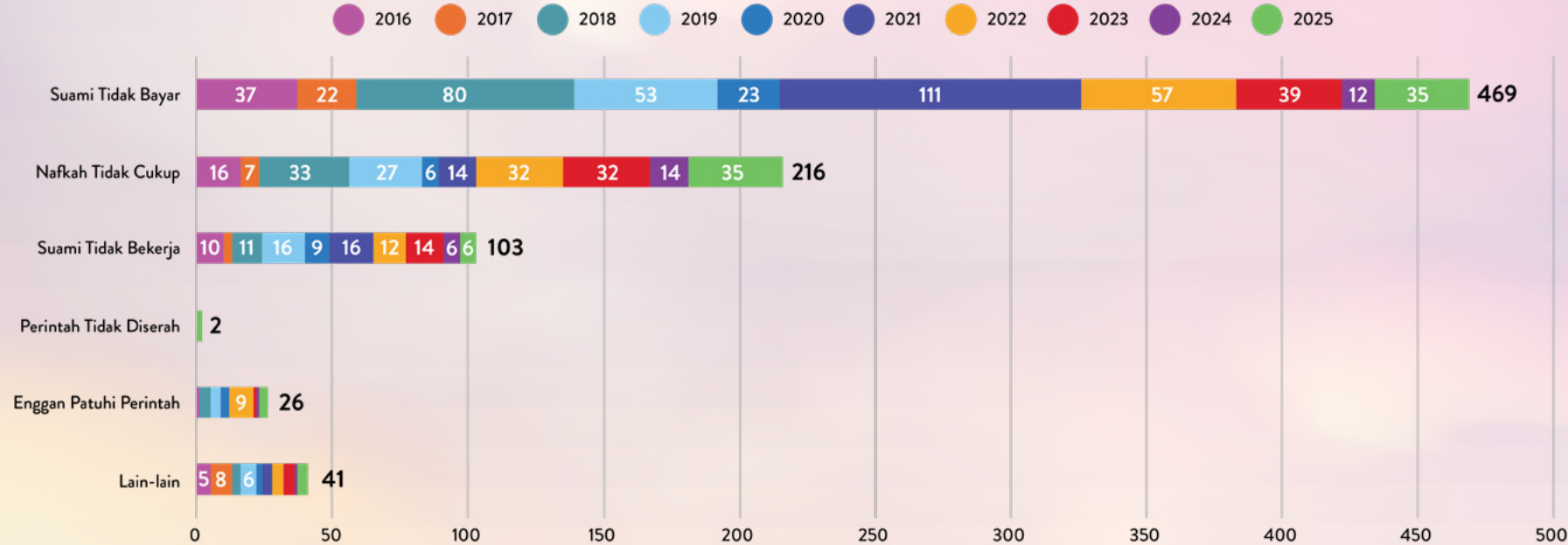
Nafkah Isteri

Terdapat 857 kes yang direkodkan bagi kes nafkah isteri sepanjang tempoh 10 tahun. Kes suami tidak membayar nafkah merupakan kategori tertinggi dengan 469 kes (54.7%). Pada tahun 2021 sebanyak 111 kes direkodkan disebabkan oleh tekanan ekonomi semasa tempoh pasca pandemik yang menjejaskan keupayaan kewangan sebahagian suami.

Nafkah tidak mencukupi pula mencatatkan 216 kes (25.2%) dan jumlah ini konsisten bagi tahun 2022 dan 2023 dengan jumlah 32 kes, menggambarkan bahawa isu ini berterusan walaupun pembayaran nafkah dibuat.

Suami tidak bekerja mencatatkan 103 rekod (12.0%), yang turut menyumbang kepada ketidakupayaan membayar nafkah. Enggan mematuhi perintah mahkamah mencatatkan 26 rekod (3.0%), manakala lain-lain mencatatkan 41 rekod (4.8%). Perintah tidak diserahkan pula mencatatkan 2 rekod (0.2%), manakala kategori suami hilang tidak mencatatkan sebarang rekod sepanjang tempoh 10 tahun. Namun, ini tidak semestinya menggambarkan ketiadaan kes sebenar, sebaliknya berkemungkinan kes sebegini dilaporkan di bawah kategori lain.

Gambarajah 21: Taburan Sebab Kes Tertangguh Mengikut Tahun (2016-2025)

Isu lain-lain di sini adalah wujudnya situasi di mana suami dipenjarakan, suami mengurangkan kadar bayaran nafkah serta tiada bukti bayaran nafkah disertakan.

Isu Poligami

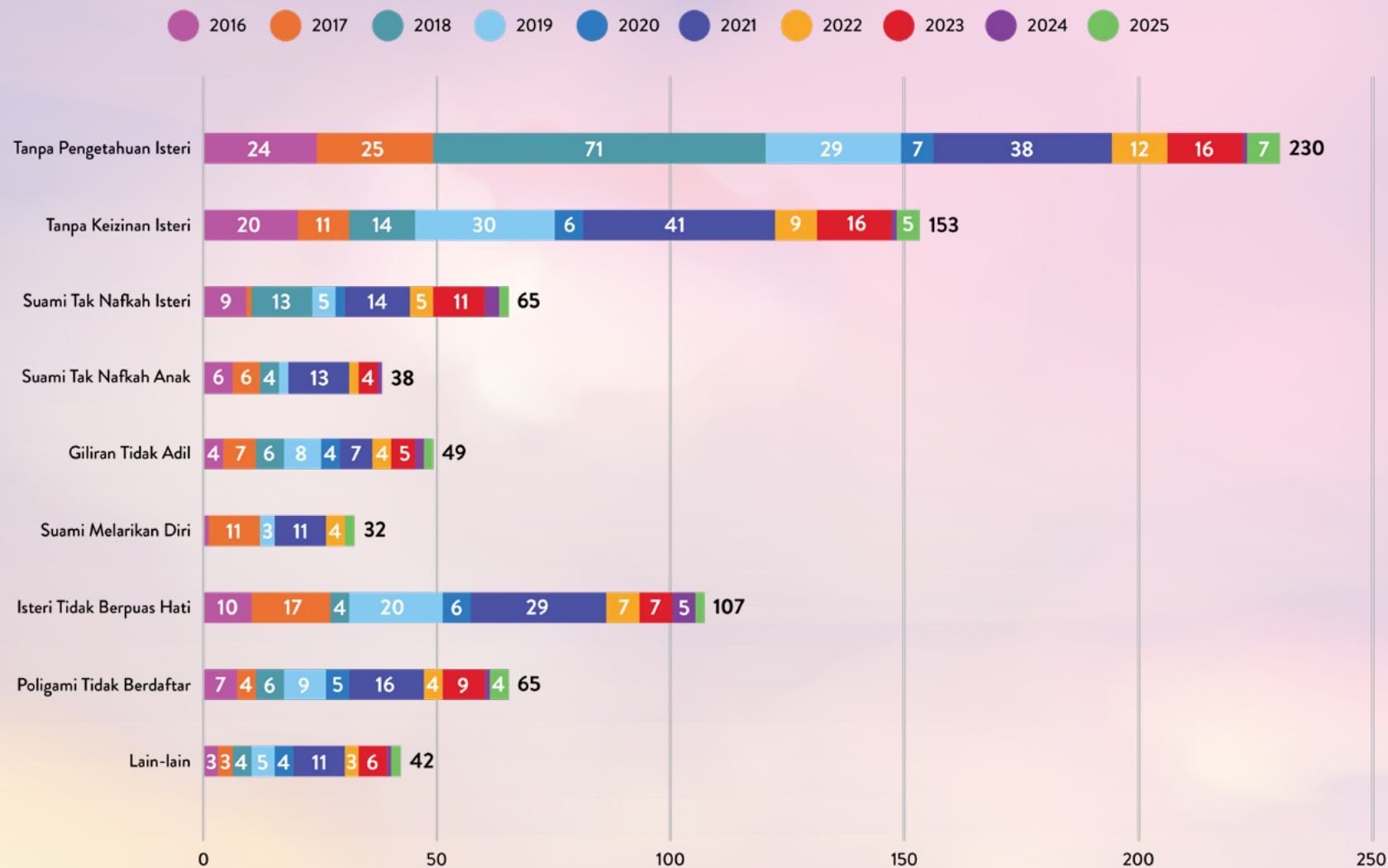
Sebanyak 781 kes berhubung poligami direkodkan sepanjang tempoh 10 tahun merangkumi sembilan kategori isu. Majoriti aduan poligami yang diterima berpunca daripada amalan poligami yang dilaksanakan tanpa pengetahuan isteri dengan jumlah 230 kes (29.4%). Manakala, poligami tanpa keizinan isteri melibatkan 153 kes (19.6%). Kedua-dua kategori menyumbang hampir separuh daripada keseluruhan jumlah kes. Data ini menggambarkan bahawa pelanggaran hak isteri dalam perkahwinan poligami masih berlaku pada kadar yang membimbangkan.

Isteri tidak berpuas hati dengan perkahwinan poligami suami mencatatkan 107 kes (13.7%). Ini diikuti oleh suami tidak membayar nafkah isteri dan poligami tidak berdaftar, mencatatkan 65 kes (8.3%). Giliran tidak adil mencatatkan 49 kes (6.3%), manakala suami tidak membayar nafkah anak mencatatkan 38 kes (4.9%). Suami melarikan diri dan isu lain mencatatkan 32 kes (4.1%) dan 42 kes (5.4%).

Semua data ini menunjukkan bahawa isu poligami yang dilaporkan bukan semata-mata berkaitan pengesahan perkahwinan tetapi lebih kepada ketidakpatuhan suami terhadap tanggungjawab dan pengabaian hak isteri dalam perkahwinan poligami.

Gambarajah 22: Taburan Isu Poligami Mengikut Tahun (2016-2025)

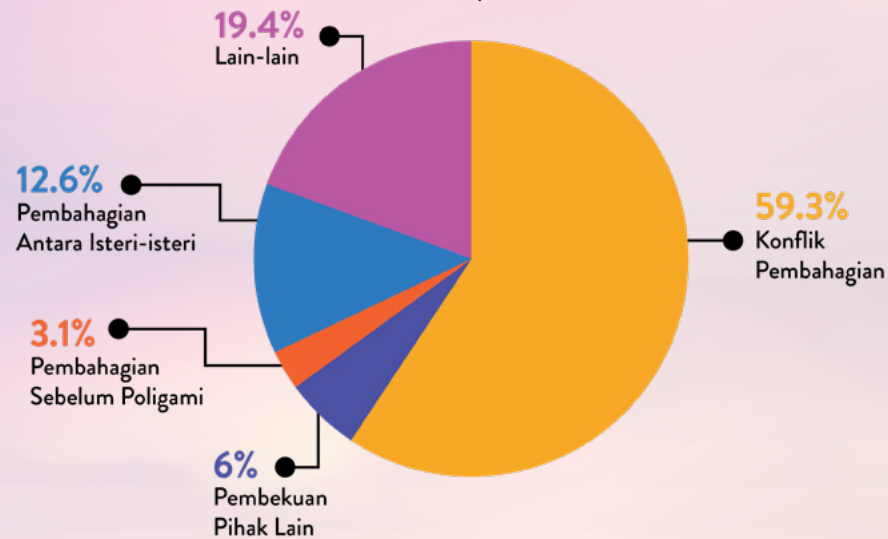

Kes lain-lain di sini adalah aduan yang tidak dinyatakan secara spesifik oleh klien.

Harta Sepencarian

Kes harta sepencarian sepanjang tempoh 10 tahun menunjukkan konflik pembahagian harta merupakan isu yang paling kerap dilaporkan, iaitu sebanyak 226 kes (59.3%) daripada keseluruhan 381 kes. Pembahagian harta antara isteri dan suami turut direkodkan sebanyak 48 kes (12.6%), dengan jumlah tertinggi pada tahun 2021 iaitu 19 kes. Data ini berkait rapat dengan dapatan dalam Jadual 22 (Taburan Isu Poligami Mengikut Tahun (2016-2025) yang turut mencatatkan peningkatan kes poligami. Pembekuan harta oleh pihak lain mencatatkan 21 rekod (5.5%), manakala pembahagian harta sebelum poligami hanya mencatatkan 12 rekod (3.1%). Ini menggambarkan bahawa perlindungan harta isteri pertama sebelum suami berpoligami masih kurang diberi perhatian. Kes lain-lain dicatatkan sebanyak 74 (19.4%).

Gambarajah 23: Taburan Kes Harta Sepencarian Mengikut Tahun (2016-2025)

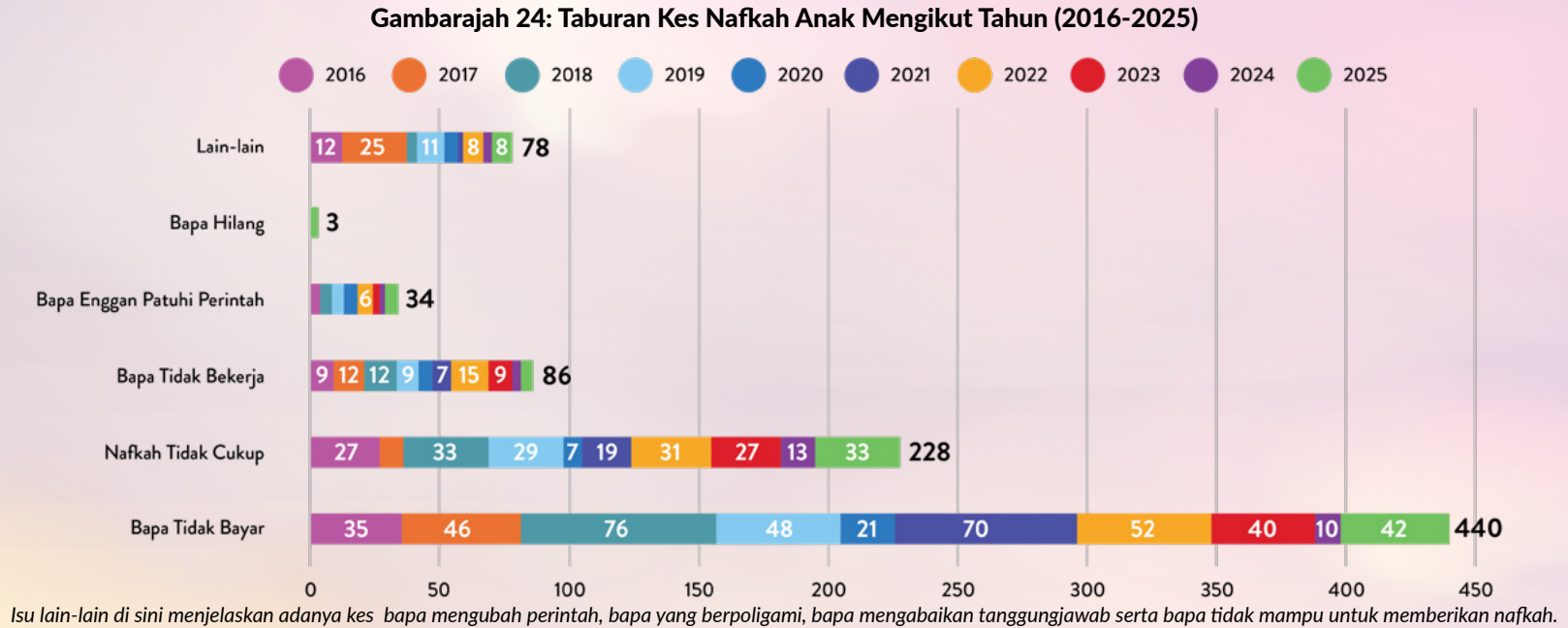
Isu lain-lain di sini adalah aduan yang tidak dinyatakan secara spesifik oleh klien.

Isu Berkaitan Anak

Nafkah Anak

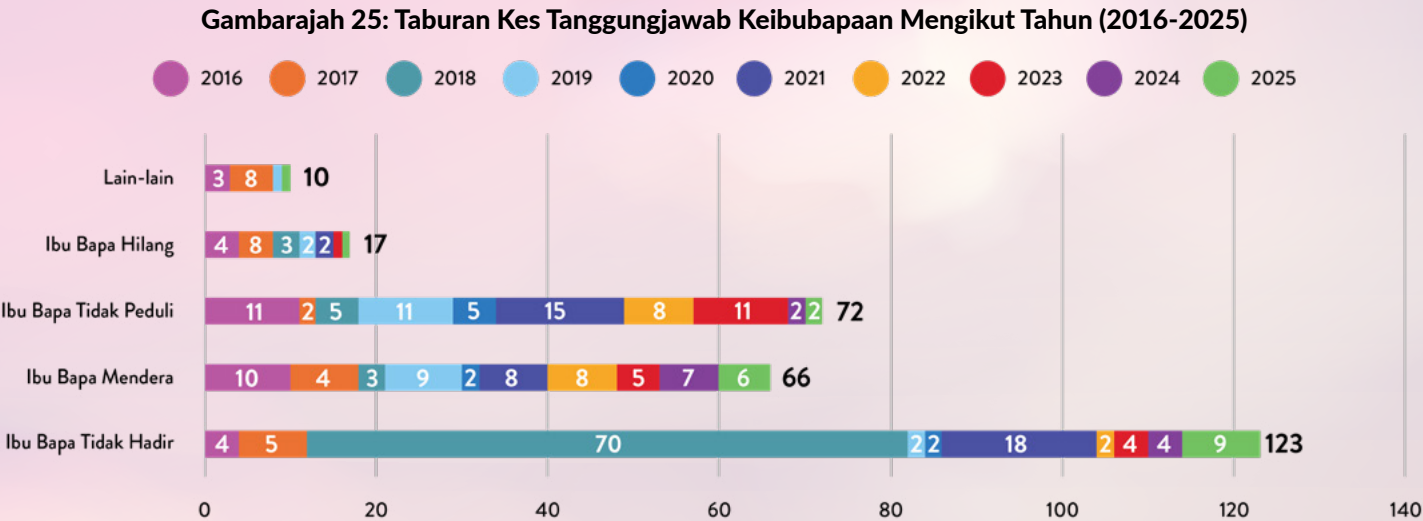
Gambarajah 24 menunjukkan sebanyak 869 kes nafkah anak direkodkan dengan kegagalan bapa membayar nafkah anak mencatatkan jumlah tertinggi dengan 426 kes (50.6%). Kes tertinggi dicatat pada tahun 2021 dengan jumlah 70 kes mungkin berkait dengan tekanan ekonomi semasa pandemik COVID-19 yang menjejaskan keupayaan kewangan sebahagian bapa. Nafkah tidak mencukupi mencatatkan 228 kes (26.2%) dan konsisten dari tahun ke tahun, Sebahagian bapa hanya membayar nafkah hanya separuh dan tidak mematuhi jumlah yang telah ditetapkan. Bapa tidak bekerja mencatatkan 86 kes (9.9%), manakala bapa enggan mematuhi perintah mahkamah mencatatkan 34 kes (3.9%). Lain-lain mencatatkan 78 kes (9%), manakala dua kategori lain iaitu perintah tidak diserah tidak mencatatkan sebarang kes dan bapa hilang mencatatkan 3 kes sepanjang tempoh 10 tahun. Gabungan tiga kategori seperti bapa tidak membayar, nafkah tidak mencukupi, dan bapa tidak bekerja menyumbang kepada 740 kes (41.7%). Hal ini menunjukkan kegagalan suami menjelaskan tanggungjawab kewangan terhadap anak merupakan punca utama yang mendorong klien mendapatkan bantuan daripada Telenisa.

Tanggungjawab Keibubapaan

Terdapat sebanyak 288 kes tanggungjawab keibubapaan direkodkan sepanjang tempoh 10 tahun merangkumi lima kategori. Ibu bapa tidak hadir mencatatkan jumlah tertinggi dengan 123 kes (42.7%). Ibu bapa tidak peduli mencatatkan 72 kes (25.0%) dengan jumlah kes yang konsisten dari tahun 2016 hingga 2023. Pengabaian tanggungjawab keibubapaan secara berterusan turut menjadi antara isu yang kerap dilaporkan kepada Telenisa.

Ibu bapa yang mendera anak mencatatkan 66 kes (22.9%) manakala ibu bapa hilang pula mencatatkan 17 kes (5.9%). Kes lain-lain mencatatkan 10 rekod (3.5%). Sikap culas ibu bapa dalam menjalankan tanggungjawab mereka memperlihatkan bahawa anak-anak dalam keluarga yang bermasalah bukan sahaja terdedah kepada risiko kekurangan nafkah malah turut menghadapi situasi di mana ibu bapa mereka tidak hadir atau langsung tidak mengambil berat tentang kebajikan anak.

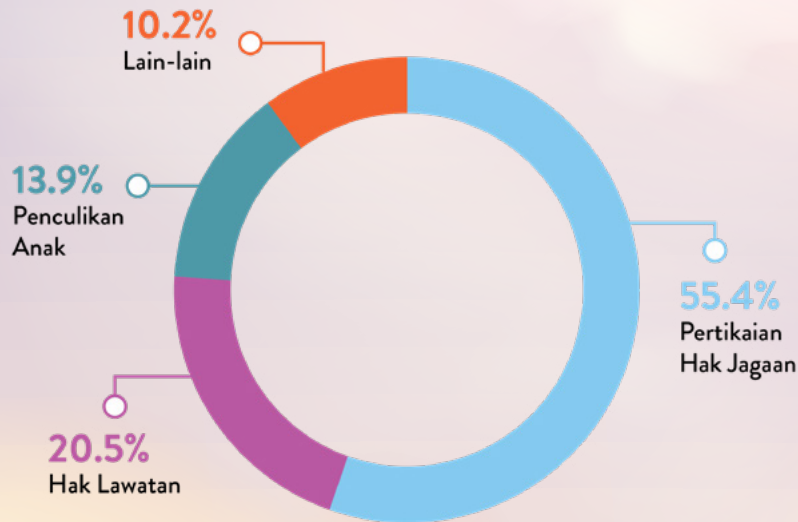

Isu lain-lain di sini menjelaskan adanya kes anak-anak telah ditinggalkan dengan sengaja serta ugutan berkenaan keselamatan oleh ibu bapa.

Hak Penjagaan

Terdapat 847 kes hak penjagaan sepanjang tempoh 10 tahun merangkumi empat kategori. Pertikaian hak jagaan menyumbang lebih separuh daripada keseluruhan kes dengan jumlah 469 kes (55.4%). Hak lawatan pula mencatatkan 174 kes (20.5%). Walaupun jumlahnya lebih rendah berbanding pertikaian hak jagaan, hak lawatan tetap menjadi isu yang penting. Hampir setiap tahun, bapa atau ibu bertelagah untuk mendapat akses kepada anak dan mencetus kepada pergeseran antara bekas pasangan. Penculikan anak mencatatkan 118 kes (13.9%), suatu angka yang tidak boleh dipandang ringan memandangkan ia melibatkan keselamatan dan kesejahteraan kanak-kanak secara langsung. Kes lain-lain mencatatkan 86 kes (10.2%) sepanjang tempoh 10 tahun.

Gambarajah 26: Taburan Kes Hak Penjagaan Mengikut Tahun (2016-2025)

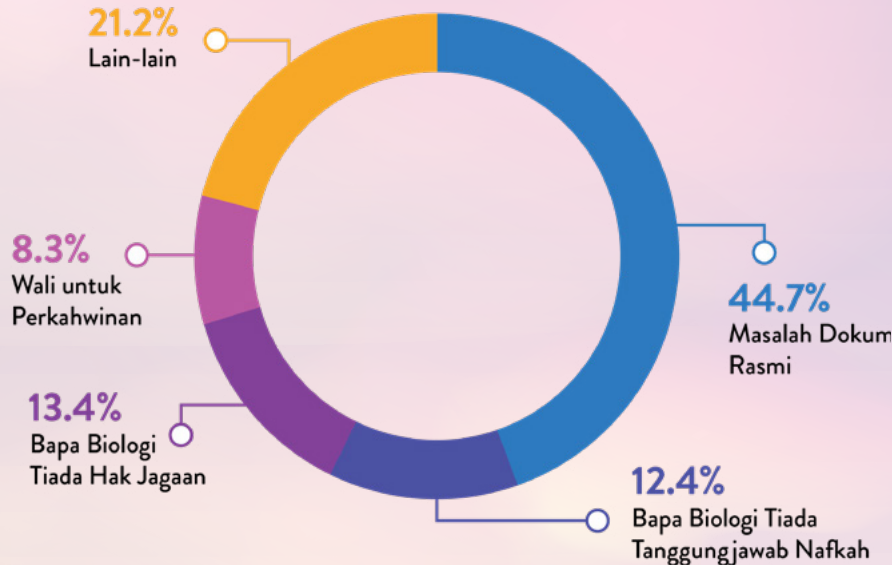

Kes lain-lain di sini menjelaskan keadaan di mana rumah kebajikan tidak membenarkan anak tersebut diserahkan kepada ibu bapa, penukaran perintah hak jagaan serta pengabaian perintah hak jagaan.

Anak Tidak Sah Taraf

Terdapat 217 kes anak tidak sah taraf direkodkan sepanjang sedekad Telenisa. Masalah dokumen rasmi mencatatkan 97 kes (44.7%) diikuti dengan kes lain-lain mencatatkan 46 kes (21.2%). Isu berkaitan bapa biologi tiada hak jagaan dan bapa biologi tiada tanggungjawab nafkah mencatatkan 29 kes (13.4%) dan 27 kes (12.4%). Kedua-dua kategori ini menunjukkan anak tidak sah taraf bukan sahaja terdedah kepada masalah dokumentasi tetapi turut menghadapi masalah sokongan kewangan dan perlindungan undang-undang. Masalah wali untuk perkahwinan mencatatkan 18 kes (8.3%) sepanjang tempoh 10 tahun.

Gambarajah 27: Taburan Kes Anak Tidak Sah Taraf Mengikut Tahun (2016-2025)

Kes lain-lain adalah pengguguran kandungan, anak dilarikan oleh bapa biologi, pertanyaan hak jagaan, pendaftaran nama anak, hak anak, isu nasab serta anak diambil semula setelah selesai proses anak angkat.

Laporan 10 Tahun TELENISA (2016-2025): Memperkasa Hak Wanita dan Keluarga

Analisis 4,761 klien menunjukkan TELENISA sebagai talian hayat bagi wanita berpendapatan rendah menghadapi krisis rumahtangga, fokus pada nasihat guaman Syarie.

Fokus kepada Golongan Berpendapatan Rendah

75.8% klien mempunyai pendapatan isi rumah kurang daripada RM1,000 sebulan.

90.9% Klien adalah Wanita

Majoriti besar klien yang mendapatkan bantuan guaman Syarie terdiri daripada golongan wanita.

71.5% Memerlukan Nasihat Undang-undang

Kepentingan utama klien adalah bimbingan profesional mengenai prosedur undang-undang keluarga Islam.

PROFIL KLIEN DAN TREND CAPAIAN

Cerai Ta'liq dan Nafkah Isu Paling Kritikal

Cerai Ta'liq dan tunggakan nafkah anak merupakan kes tertinggi yang dilaporkan.

Cerai Ta'liq
(15.5%)

Tunggakan Nafkah
Anak (14.2%)

Komunikasi & Keganasan Punca Utama

27%

Masalah Komunikasi

16.9%

Keganasan Rumahtangga

15.7%

Penglibatan Pihak Ketiga

Masalah komunikasi dan keganasan rumahtangga menjadi faktor dominan keruntuhan perkahwinan.

Keganasan Bukan Fizikal Meningkat

Keganasan sosial dan psikologi lebih kerap dialami klien berbanding keganasan fizikal.

Analisa Isu Penerbitan Sedekad Statistik & Dapatan Telenisa (2016-2025)

Pendahuluan

Sepanjang tempoh 10 tahun perkhidmatan Telenisa (2016-2025), terdapat beberapa corak utama yang dikenal pasti. Analisis Telenisa sedekad ini akan dibahagikan kepada tiga kelompok utama iaitu Demografi Klien, Punca Perceraian dan Isu Nafkah Isteri dan Anak.

1. 10 Tahun Wanita Setia Bersama Telenisa

Dapatan sepanjang tempoh sepuluh tahun menunjukkan bahawa majoriti yang mendapatkan perkhidmatan Telenisa terdiri daripada klien wanita dengan jumlah 90.9%. Kita boleh memahami bahawa kaum wanita merupakan kumpulan yang paling terkesan apabila berlakunya kegagalan rumah tangga. Pada masa yang sama, angka ini juga menunjukkan bahawa platform Telenisa berfungsi sebagai ruang sokongan yang lebih mudah diakses dan dipercayai oleh wanita untuk mendapatkan nasihat serta bantuan berkaitan isu perundangan Syariah.

Berdasarkan latar belakang klien, majoriti besar klien Telenisa sejak tahun 2016 hingga 2025 merupakan warganegara Malaysia iaitu 92.6% dan beragama Islam sebanyak 93.4%, selari dengan bidang kuasa undang-undang keluarga Islam di Malaysia. Selain itu, peratusan tinggi klien yang bekerja dalam sektor kerajaan (93.1%) serta mereka yang tidak menyatakan pekerjaan (93.7%). Ini menunjukkan bahawa perkhidmatan Telenisa diakses oleh wanita daripada pelbagai latar sosioekonomi, termasuk mereka yang mempunyai pekerjaan stabil mahupun mereka yang tidak bekerja secara formal. Ini menggambarkan bahawa keperluan terhadap khidmat nasihat undang-undang tidak terhad kepada kumpulan berpendapatan rendah tetapi merentasi pelbagai lapisan masyarakat.

Tempoh perkahwinan klien yang melebihi satu tahun, iaitu 92.9% memberi indikasi bahawa kebanyakan isu yang dihadapi bukanlah bersifat sementara atau konflik awal perkahwinan tetapi merupakan masalah yang telah berlarutan dan mungkin menjadi lebih kompleks apabila tidak ditangani segera. Ini menunjukkan bahawa ramai wanita hanya mendapatkan bantuan setelah menghadapi kesukaran yang berpanjangan sama ada disebabkan kurangnya akses kepada maklumat, halangan institusi atau faktor sosial dan budaya.

Secara keseluruhannya, corak ini menegaskan bahawa wanita kekal sebagai kumpulan utama yang berhadapan dengan cabaran dalam sistem perundangan keluarga Islam dan pada masa yang sama bergantung kepada perkhidmatan seperti Telenisa untuk mendapatkan sokongan. Dapatan ini juga memberi implikasi penting kepada dasar awam khususnya dalam merangka intervensi yang lebih responsif terhadap keperluan wanita serta memperkukuh akses kepada keadilan dalam sistem perundangan Syariah.

2. Kepercayaan dan Kualiti Perkhidmatan Institusi Perundangan Syariah

Hasil dapatan menunjukkan bahawa isu yang dibangkitkan oleh klien tidak hanya bersifat terencil tetapi mencerminkan dimensi yang lebih luas berkaitan tahap kepercayaan dan kualiti perkhidmatan dalam institusi perundangan Syariah. Walaupun jumlah keseluruhan aduan (275 kes dalam tempoh 10 tahun) adalah relatif rendah berbanding jumlah klien, pola aduan yang konsisten terhadap mahkamah, hakim, peguam, serta agensi berkaitan menunjukkan wujudnya jurang jangkaan keadilan klien dengan pengalaman sebenar mereka dalam sistem.

Aduan tertinggi terhadap sistem mahkamah dan hakim, khususnya berkaitan kelewatan, kecekapan pengurusan kes, dan persepsi ketidakadilan, memberi isyarat bahawa isu prosedural dan kualitatif dalam memberikan keadilan masih menjadi cabaran utama. Dalam masa yang sama, aduan terhadap peguam syarie dan institusi bantuan guaman mencerminkan kebimbangan terhadap tahap profesionalisme dan keberkesanan sokongan undang-undang yang diterima oleh klien terutamanya dalam kes-kes yang melibatkan hak wanita.

Walaupun terdapat penurunan aduan antara tahun 2022–2025 yang mungkin menunjukkan penambahbaikan tertentu, dapatan ini tetap menegaskan bahawa pengalaman negatif klien walaupun tidak meluas mempunyai implikasi signifikan terhadap keyakinan awam terhadap institusi perundangan Syariah. Dalam konteks ini, Telenisa telah berfungsi sebagai saluran alternatif yang signifikan dalam mengetengahkan suara dan pengalaman wanita sekaligus menyediakan asas empirikal untuk menilai keberkesanan sistem serta merangka intervensi dasar terhadap reformasi institusi yang lebih responsif dan berfokuskan keadilan.

3. Corak Struktur Isu Perundangan Keluarga dan Implikasi terhadap Akses Keadilan

Analisis keseluruhan data Telenisa sepanjang tempoh 2016 hingga 2025 memperlihatkan bahawa isu yang dihadapi oleh klien bukan bersifat terpisah sebaliknya membentuk satu corak struktur yang saling berkait dalam kitaran konflik perkahwinan, perceraian, dan pasca perceraian. Punca keruntuhan perkahwinan didominasi oleh masalah komunikasi, keganasan rumah tangga dan penglibatan pihak ketiga yang secara kolektif menyumbang lebih 59.6% daripada keseluruhan kes. Dapatan ini menunjukkan bahawa konflik rumah tangga lazimnya bermula daripada isu personal namun berkembang menjadi situasi yang lebih serius termasuklah keganasan dan pengabaian tanggungjawab.

Kesan daripada keruntuhan perkahwinan ini berlanjutan ke peringkat pasca perceraian, khususnya dalam isu kewangan dan tanggungjawab keluarga. Kes nafkah isteri dan nafkah anak mencatatkan angka yang tinggi dengan kegagalan suami atau bapa untuk memenuhi tanggungjawab kewangan. Selain itu, kes tertangguh seperti tuntutan nafkah dan harta sepencarian menunjukkan bahawa cabaran sebenar bukan hanya mendapatkan perintah mahkamah tetapi lebih kepada penguatkuasaan dan pematuhan terhadap perintah tersebut. Faktor seperti sikap tidak bekerjasama oleh suami, dokumen tidak lengkap, serta isu profesionalisme dalam kalangan peguam dan pengurusan mahkamah mengukuhkan lagi dakwaan terdapat kelemahan pada peringkat pelaksanaan sistem.

Dalam masa yang sama, isu poligami dan harta sepencarian merumitkan lagi konflik keluarga, di mana pelanggaran hak isteri seperti perkahwinan tanpa pengetahuan atau keizinan serta pertikaian pembahagian harta menjadi punca utama ketidakadilan. Hubungan antara peningkatan kes poligami dan pertikaian harta menunjukkan bahawa struktur undang-undang sedia ada masih belum mampu menangani implikasi sosio ekonomi poligami secara menyeluruh terutamanya dari perspektif perlindungan hak wanita.

Lebih membimbangkan, konflik antara ibu bapa turut memberi kesan langsung kepada kebajikan kanak-kanak. Isu seperti kegagalan membayar nafkah anak, pengabaian tanggungjawab keibubapaan, serta pertikaian hak jagaan yang tinggi menunjukkan bahawa kanak-kanak juga menjadi pihak yang terkesan dalam konflik keluarga. Kes penculikan anak dan pengabaian ibu bapa menandakan bahawa isu ini bukan sahaja bersifat perundangan, tetapi turut melibatkan aspek perlindungan sosial dan keselamatan.

Secara keseluruhannya, dapatan ini menunjukkan bahawa cabaran utama dalam sistem perundangan keluarga Islam bukan hanya terletak pada kerangka undang-undang substantif, tetapi juga pada keberkesanan pelaksanaan, tahap pematuhan pihak-pihak yang terlibat, dan keupayaan institusi untuk memberikan penyelesaian yang cepat dan adil. Corak berulang dalam isu nafkah, kes tertangguh, dan konflik jagaan anak menegaskan keperluan untuk reformasi yang lebih menyeluruh khususnya dalam aspek penguatkuasaan, sokongan kepada klien dan penyelarasan antara institusi yang terlibat. Dalam konteks ini, data Telenisa bukan sahaja merakam pengalaman klien tetapi pada masa yang sama menyediakan asas empirikal bagi melihat reformasi institusi dapat dilaksanakan demi mencapai keadilan khususnya kepada kaum wanita.

4. Punca Keruntuhan Perkahwinan

Analisis terhadap 3,438 rekod punca keruntuhan perkahwinan sepanjang tempoh 10 tahun menunjukkan bahawa faktor utama yang menyumbang adalah bersifat interpersonal, struktural dan berulang secara konsisten. Masalah komunikasi muncul sebagai penyumbang tertinggi (27%) dengan peningkatan ketara sehingga mencapai kemuncak pada tahun 2018 dan kekal tinggi pada tahun-tahun berikutnya. Dapatan ini menunjukkan bahawa kegagalan komunikasi bukan sekadar konflik biasa dalam perkahwinan tetapi berpotensi berkembang menjadi isu yang lebih serius apabila tidak ditangani secara efektif.

Keganasan rumah tangga (16.9%) dan penglibatan pihak ketiga (15.7%) masing-masing berada pada kedudukan kedua dan ketiga dengan mencatatkan peningkatan signifikan pada tahun 2021. Corak ini menggambarkan bahawa konflik perkahwinan sering melibatkan elemen ketidakstabilan emosi, pengkhianatan, serta ketidakseimbangan kuasa dalam hubungan yang akhirnya membawa kepada perpecahan. Gabungan ketiga-tiga faktor utama ini menyumbang lebih 59.6% daripada keseluruhan kes. Ini menandakan bahawa keruntuhan perkahwinan dalam kalangan klien Telenisa banyak dipacu oleh hubungan yang tidak sihat dan berpanjangan.

Selain itu, faktor seperti masalah kesihatan, penyalahgunaan bahan terlarang dan keganasan seksual turut menyumbang kepada keruntuhan perkahwinan walaupun pada kadar yang lebih rendah. Peningkatan kes keganasan seksual dan penyalahgunaan bahan terlarang pada tahun 2025 memberi isyarat bahawa terdapat risiko yang semakin kompleks dalam hubungan perkahwinan yang berkait dengan tekanan sosial, ekonomi, atau perubahan keluarga. Sementara itu, kes suami melarikan diri dan kegagalan memberi nafkah menunjukkan elemen pengabaian tanggungjawab yang turut menyumbang kepada keruntuhan institusi keluarga.

Menariknya, isu poligami, pertukaran agama, dan masalah kewangan mencatatkan peratusan yang lebih rendah. Namun, ini tidak mencerminkan bahawa isu-isu tersebut kurang penting, berkemungkinan ia wujud sebagai faktor sekunder atau berlapis dalam konflik yang lebih besar seperti penglibatan pihak ketiga dan kegagalan komunikasi.

Secara keseluruhannya, dapatan ini menunjukkan bahawa keruntuhan perkahwinan dalam kalangan klien Telenisa berpunca daripada pelbagai faktor dan saling berkait antara satu sama lain. Klien perlukan, perlindungan daripada keganasan rumah tangga serta mekanisme pencegahan konflik yang lebih berkesan dalam sistem perundangan dan sokongan keluarga.

CADANGAN DASAR & SYOR KEPADA KERAJAAN

Pelan Jangka Pendek (1 Tahun Hingga 3 Tahun)

NO	CADANGAN KEPADA KERAJAAN	PEMEGANG TARUH
1	Kerajaan disaran untuk mengambil langkah segera dengan memperkenalkan latihan wajib dan berterusan kepada hakim serta pegawai kehakiman Syariah. Latihan ini perlu merangkumi isu keganasan rumah tangga, bias gender dalam penghakiman, serta pendekatan berteraskan keadilan dan hak asasi, bagi memastikan sistem kehakiman Syariah lebih responsif, adil, dan inklusif terhadap keperluan wanita.	Akademi Kehakiman Syariah Malaysia Suruhanjaya Hak Asasi Manusia (SUHAKAM)
2	Bagi mengatasi keputusan tidak konsisten, kes tertangguh dan berlarutan yang menyebabkan kaum wanita menghadapi pelbagai isu di Mahkamah Syariah maka kami mencadangkan agar: - Kerajaan disyorkan mewujudkan Mahkamah Syariah (Nafkah) bagi kes permohonan nafkah supaya masalah dapat diselesaikan dengan kaedah 'fast track' khususnya berkaitan nafkah isteri dan anak. - Menetapkan garis masa mandatori dan maksimum bagi penyelesaian kes syariah dengan menggunakan sistem e-filing dan e-hearing secara meluas. - Audit kehakiman berkala terhadap penghakiman yang bercanggah dengan prinsip keadilan. SUHAKAM dibenarkan hadir sebagai "peguam pemerhati". - Laksanakan sistem case review periodik setiap 3 bulan bagi semua kes yang belum selesai. - Wajibkan penggunaan sistem pengurusan kes digital dan pengesahan kehadiran pihak dalam talian (E-litigation Syariah) dan memperkenalkan sistem pemantauan kes tertangguh secara digital (case tracking system). - Menyemak semula peraturan atau prosedur Mahkamah Syariah yang membebankan atau mendiskriminasi wanita. - Menetapkan tempoh masa standard (timeline) bagi penyelesaian kes nafkah dan jagaan anak.	JAKIM Mahkamah Syariah SUHAKAM

3	Pengukuhan Akses kepada Bantuan Guaman & Nasihat Awal • Menurut statistik Telenisa 2016-2025, terdapat 4517 wanita yang tidak mampu melantik peguam. • Kerajaan disyorkan menyediakan bantuan guaman percuma khususnya kepada wanita yang berkecayaan melalui kerjasama dengan NGO. • Menubuhkan pusat bantuan guaman Syariah mesra wanita di setiap negeri. • Memberi sokongan kepada NGO seperti Telenisa sebagai “frontline support system”. • Menyediakan khidmat kaunseling undang-undang wajib untuk kes perceraian dan nafkah. • Wujudkan skim bantuan guaman syariah bersubsidi di setiap negeri untuk golongan B40.	
4	Peningkatan Literasi Undang-undang dan Kewangan • Menyediakan modul literasi kewangan dan hak syariah dalam kursus pra perkahwinan dan pasca-perkahwinan. • Menyediakan infografik dan video pendek mengenai hak wanita selepas perceraian, prosedur perceraian dan tuntutan nafkah melalui saluran rasmi jabatan.	Jabatan Agama Islam Negeri
5	Mewujudkan pengkalan Data di antara negeri-negeri untuk berkongsi maklumat khususnya berkaitan kes perceraian, nafkah isteri, anak dan sebagainya.	Mahkamah Syariah
6	Pendekatan Mediasi ¹ di antara pihak suami dan isteri bagi menyelesaikan permohonan berkaitan tuntutan nafkah isteri dan anak. Ini dikuatkuasakan oleh Mahkamah Syariah setelah mendapat persetujuan bersama.	Mahkamah Syariah

¹Mediasi bermaksud “suatu proses di mana pihak ketiga membantu pihak-pihak yang mempunyai pertikaian mencapai persetujuan tanpa melalui prosiding mahkamah”.

Pelan Jangka Panjang (Tiga Tahun Dan Ke Atas)

NO	CADANGAN KEPADA KERAJAAN	PEMEGANG TARUH
1	- Kerajaan menubuhkan sebuah agensi khas Persekutuan berhubung dengan Sokongan Nafkah Isteri dan Anak. - Agensi ini akan mengurus dan memantau pembayaran nafkah, termasuk sistem pemotongan gaji automatik, akses kepada pengkalan data perintah nafkah dan tindakan undang-undang terhadap ketidakpatuhan.	Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat Jabatan Kemajuan Islam Malaysia SUHAKAM Mahkamah Sivil dan Mahkamah Syariah
2	- Perkenalkan pindaan peruntukan undang-undang yang relevan khususnya yang berkaitan dengan hak wanita untuk mendapatkan keadilan. Ini termasuklah Akta Undang-Undang Keluarga Islam (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1984 serta enakmen-enakmen di peringkat negeri yang bersifat <i>pari materia</i>². - Menggubal Rang Undang-Undang Agensi Nafkah Isteri dan Kanak-Kanak di peringkat Persekutuan bagi memperkukuh mekanisme pelaksanaan dan penguatkuasaan hak nafkah dengan lebih efektif, bersepadu dan menyeluruh untuk wanita Muslim dan wanita bukan Muslim.	Bahagian Hal Ehwal Undang-undang (BHEUU), Jabatan Perdana Menteri JAKIM Mahkamah Syariah Bahagian Gubalan Undang-undang, Jabatan Peguam Negara

²*Pari materia* bermaksud "mengenai perkara yang sama", ia diterjemahkan sebagai enakmen yang sama yang mencerminkan tahap undang-undang persekutuan. Sebarang pindaan untuk melindungi hak wanita mesti diselaraskan antara undang-undang persekutuan dan negeri bagi memastikan keadilan yang seragam di seluruh negara.

Isi Kandungan

Ringkasan Fakta Statistik TELENISA 2025

54

BAHAGIAN A - KLIEN KAMI

55

Kategori Klien

56

Demografi Klien

56

- Jantina
- Lokasi
- Status Perkahwinan
- Pekerjaan
- Pendapatan

57

58

59

59

Komunikasi

60

- Kaedah komunikasi
- Bagaimana klien mengetahui tentang khidmat Telenisa
- Bantuan yang diperlukan & Wakil Guaman.
- Pencarian maklumat

61

62

BAHAGIAN B - PENGENDALIAN KES

64

Isu Teknikal dalam Perkahwinan

65

Isu Teknikal dalam Perceraian

66

Isu Melibatkan Isteri

- Isu Membelenggu Isteri
- Poligami

67

Isu Melibatkan Anak

- Tanggungjawab Ibu Bapa
- Hak Jagaan Anak
- Anak Tak Sah Taraf

68

69

70

BAHAGIAN C - SOROTAN ISU SEPANJANG TAHUN 2025

Faktor-faktor Keruntuhan Institusi Perkahwinan

71

72

Kes-kes Tertangguh

73

Nafkah Isteri dan Anak

75

Aduan

76

Analisis Isu Penerbitan Sedekad Telenisa 2025

77

RINGKASAN FAKTA MENARIK STATISTIK TELENISA 2025

561

Jumlah
Klien
Keseluruhan
2025

428 (76.3%)
Klien Baharu

133 (23.7%)
Klien Berulang

Perkhidmatan Telenisa
91.26%
Kaum Wanita

96%
Klien Telenisa Menetap
di Malaysia

27.63%
mempunyai tempoh
perkahwinan melebihi
10 tahun

89.8%
kes diterima melalui
panggilan telefon

68.7%
bantuan keperluan pal-
ing tinggi ialah khidmat
nasihat undang-undang

88.59%
khidmat nasihat tidak
diwakili peguam

65 kes
keganasan rumahtang-
ga faktor utama kerun-
tuan perkahwinan

56 kes
nafkah merupakan isu
yang paling besar mem-
belenggu isteri

7 dari 68 kes
melibatkan isu anak
adalah pemelarian anak

BAHAGIAN A : KLIEN KAMI

BAHAGIAN A : KLIEN KAMI

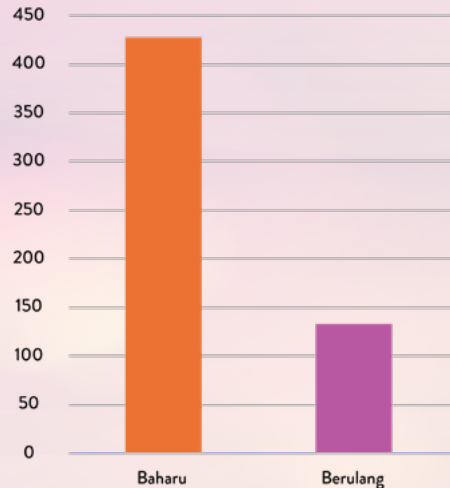
Bahagian ini menyenaraikan maklumat yang direkodkan merangkumi kategori klien, demografi klien yang merangkumi jantina, lokasi, status perkahwinan, tempoh perkahwinan, pekerjaan, pendapatan isi rumah, kaedah komunikasi dan bantuan yang diperlukan klien Telenisa apabila menghubungi perkhidmatan Telenisa bagi tahun 2025.

KATEGORI KLIEN

Pada tahun 2025, Telenisa mempunyai seramai 561 klien dengan 428 orang (76.3%) klien baru dan 133 orang (23.7%) adalah klien berulang.

2023	2024	2025
358 klien baharu 101 klien berulang	145 klien baharu 43 klien berulang	428 klien baharu 133 klien berulang
459	188	561

Gambarajah 1: Kategori Klien

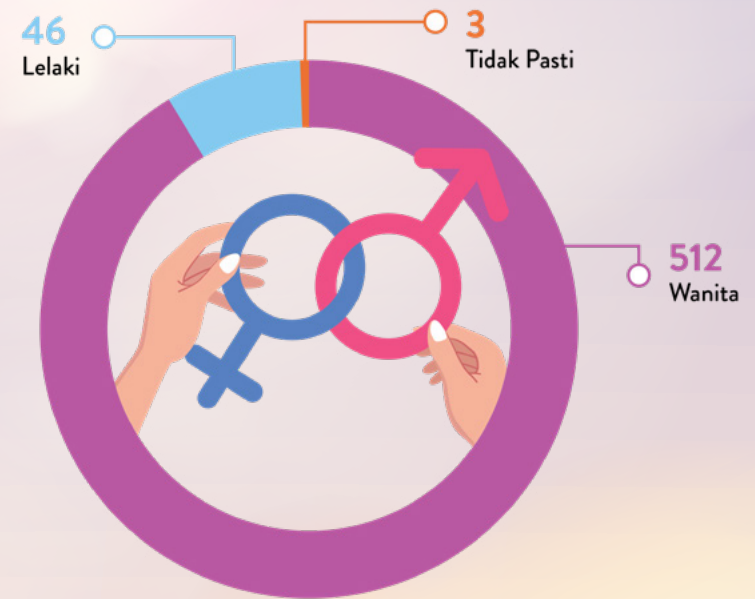

DEMOGRAFI KLIEN

Jantina

Perkhidmatan Telenisa mempunyai **91.26% kaum wanita** manakala **8.2% adalah kaum lelaki** dan **0.54% klien** tidak menyatakan jantinya.

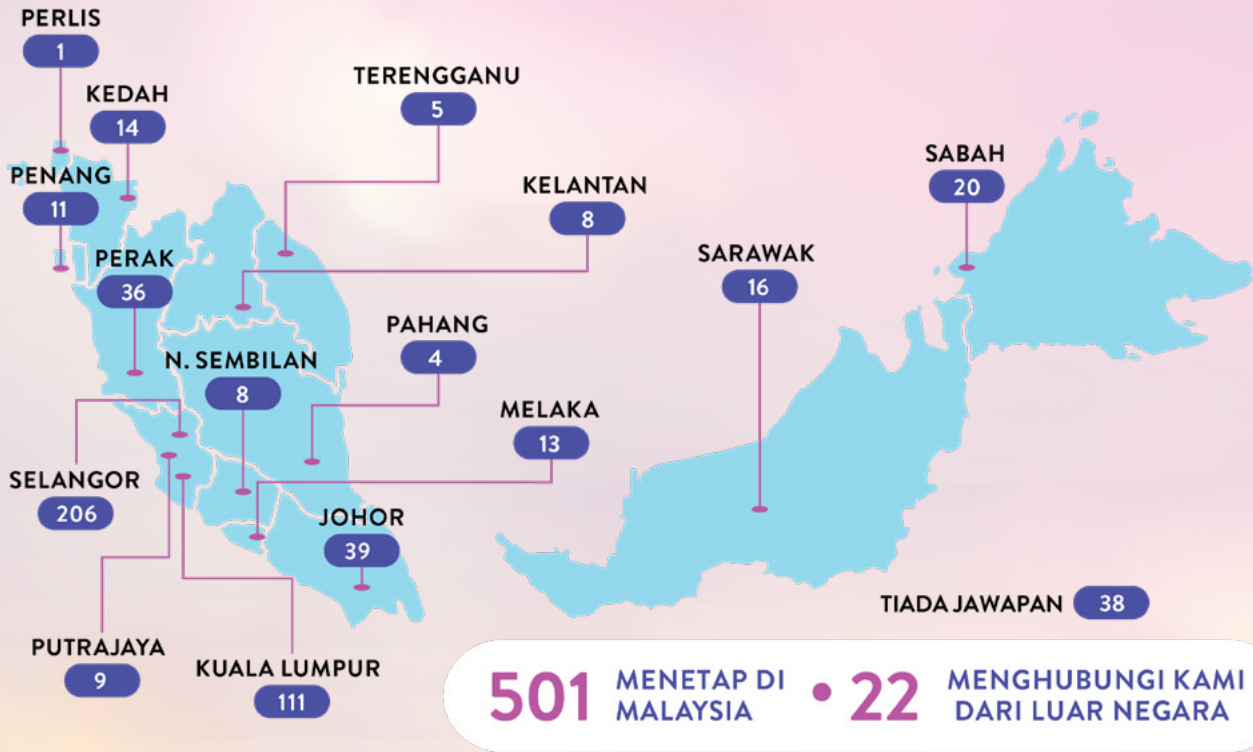
Gambarajah 2: Jantina

Lokasi

- 96% klien Telenisa menetap di Malaysia
- Selangor mencatat jumlah tertinggi iaitu 206 klien diikuti Kuala Lumpur sebanyak 111 orang klien.
- 4% atau 22 orang klien dari luar negara telah menghubungi dan menggunakan perkhidmatan Telenisa.

Gambarajah 3: Lokasi

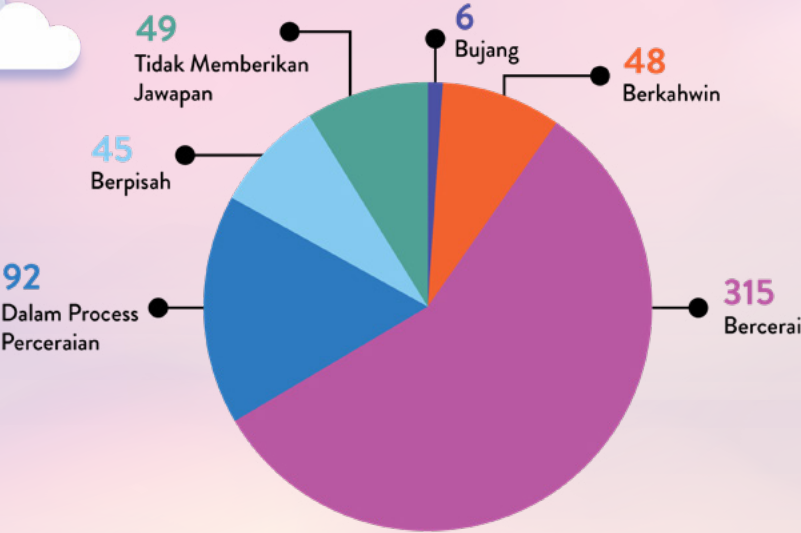

Status Perkahwinan

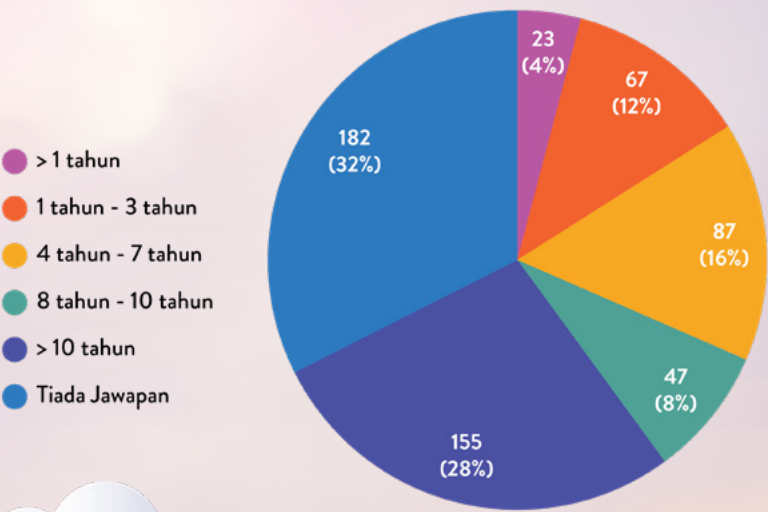
Data Telenisa bagi tahun 2025 juga mengambil kira taraf perkahwinan klien kami. Sebanyak 315 daripada klien kami telah bercerai, diikuti oleh 92 (16.6%) yang sedang menjalani proses perceraian. Kami mendapati 48 (8.6%) klien masih berkahwin dan 45 (8.1%) klien sudah berpisah. Klien yang tidak memberikan jawapan sebanyak 49 (8.8%) manakala klien yang masih bujang pada 6 (1.1%) orang klien.

Berdasarkan data tempoh perkahwinan klien Telenisa 2025, terdapat 27.63 % klien telah mempunyai tempoh perkahwinan melebihi 10 tahun diikuti oleh 15 % klien yang telah berkahwin dalam tempoh masa 4 tahun hingga 7 tahun. Sebanyak 32.4% klien enggan mendedahkan tempoh perkahwinan mereka manakala 11.94% lagi sudah berkahwin dalam tempoh masa 1 hingga 3 tahun. Klien yang mempunyai tempoh perkahwinan di antara 8 tahun hingga 10 tahun telah dihitung pada 8.38 % dan klien baru berkahwin kurang dari setahun adalah sebanyak 4.1%.

Gambarajah 4: Status Perkahwinan

Gambarajah 5: Tempoh Perkahwinan

Pekerjaan

Kategori Surirumah mencatatkan peratusan tertinggi dalam kalangan klien yang menyatakan pekerjaan mereka iaitu sebanyak 19.3% (108 orang), diikuti oleh kumpulan Profesional 13.9% (78 orang) dan kumpulan Tidak Bekerja 13.7% (77 orang). Walau bagaimanapun, sebilangan besar klien iaitu sebanyak 27.3% (153 orang) tidak memberikan jawapan mengenai status pekerjaan mereka. Data ini menunjukkan bahawa perkhidmatan Telenisa kekal relevan merentasi pelbagai latar belakang ekonomi, terutamanya dalam menyokong wanita yang tidak mempunyai pendapatan tetap.

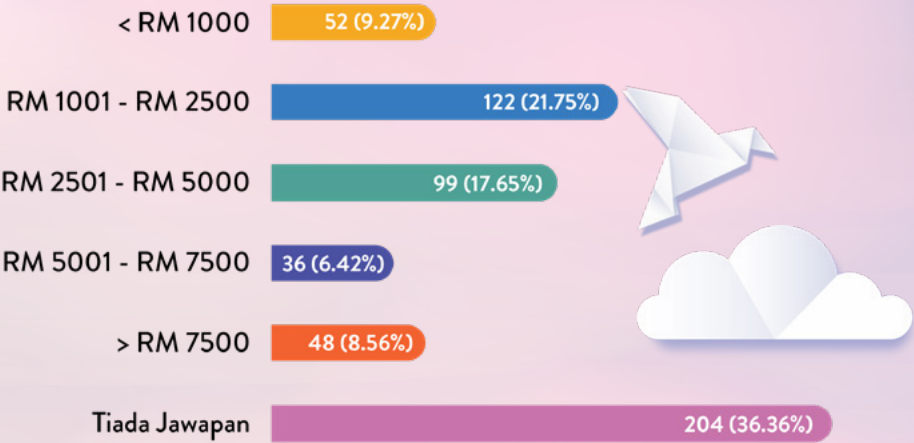
Gambarajah 6: Pekerjaan

Pendapatan Isi Rumah

Terdapat 48.7% klien kami terdiri daripada golongan B40 (golongan berpendapatan rendah) di mana kumpulan yang mempunyai pendapatan isi rumah tidak melebihi RM4,850 sebulan. Seramai 122 klien dalam kategori RM 1,001 hingga RM 2,500 berpendapatan rendah dan sederhana diikuti dengan 99 klien melaporkan pendapatan antara RM 2,501 hingga RM 5,000. Manakala terdapat 52 klien yang melaporkan pendapatan kurang daripada RM 1,000, yang menunjukkan bahawa Telenisa menjadi rujukan kepada golongan yang menghadapi cabaran kewangan bagi mendapatkan nasihat guaman syariah secara percuma.

Gambarajah 7: Pendapatan Isirumah

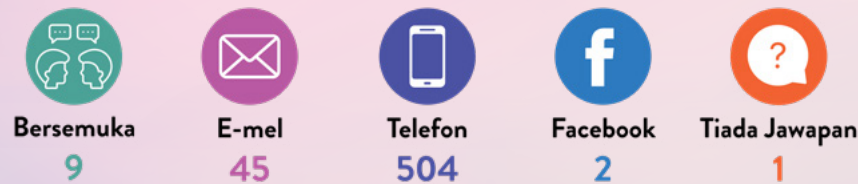
KOMUNIKASI

Kaedah Komunikasi

Terdapat empat pilihan kaedah komunikasi yang digunakan klien Telenisa bagi menyalurkan aduan mereka. Antara lain adalah melalui kaedah bersemuka, e-mel, telefon dan aplikasi Facebook. Bagi tahun 2025, terdapat seramai 504 orang klien (89.8%) telah menghubungi Telenisa melalui telefon terutamanya melalui panggilan telefon dan pesanan teks Whatsapp, diikuti oleh e-mel seramai 45 klien (8.02%).

Gambarajah 8: Kaedah Komunikasi

504 (89.8%)
kes yang telah diterima oleh Telenisa
adalah melalui panggilan telefon.

Bagaimana Klien Mengetahui Tentang Khidmat Telenisa

Platform digital melalui penggunaan media sosial dan laman web menjadi nadi penting di dalam penyebaran maklumat berhubung perkhidmatan Telenisa 2025 mewakili 50.5%. Kaedah penyebaran maklumat melalui hubungan komunikasi sosial yang melibatkan di antara kawan-kawan dan saudara mara menyumbang sebanyak 11.4%. Data menunjukkan penggunaan media digital menjadi semakin signifikan sebagai alat di dalam menyampaikan maklumat berhubung dengan perkhidmatan Telenisa kepada masyarakat berbanding media tradisional pada masa kini. Sumber lain mencatatkan **27.1% di mana maklumat yang diperoleh melalui penyertaan dalam bengkel, klinik guaman dan aktiviti yang dianjurkan oleh SIS di pelbagai lokasi.**

Gambarajah 9: Info Telenisa

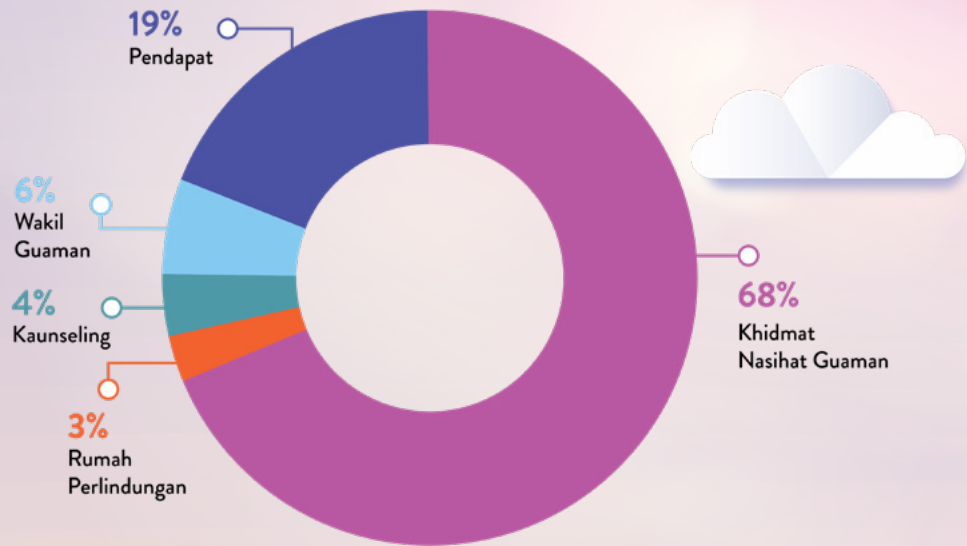
27.1% melalui penyertaan dalam bengkel, klinik guaman dan aktiviti yang dianjurkan oleh SIS di pelbagai lokasi.

Seramai 222 (39.6) klien mengetahui
Telenisa melalui Media Sosial

Bantuan Yang Diperlukan & Wakil Guaman

Bantuan yang mempunyai keperluan paling tinggi ialah khidmat nasihat undang-undang iaitu 441 bantuan (68.7%). Ini diikuti dengan permintaan bantuan untuk mendapatkan pendapat sebanyak 121 rekod (18.8%). Berdasarkan Gambarajah 10, walaupun Telenisa 2025 merekodkan seramai 561 klien, jumlah bantuan yang diberikan ialah sebanyak 642. Hal ini menunjukkan bahawa terdapat klien yang menerima lebih daripada satu jenis bantuan daripada pihak Telenisa.

Gambarajah 10: Bantuan

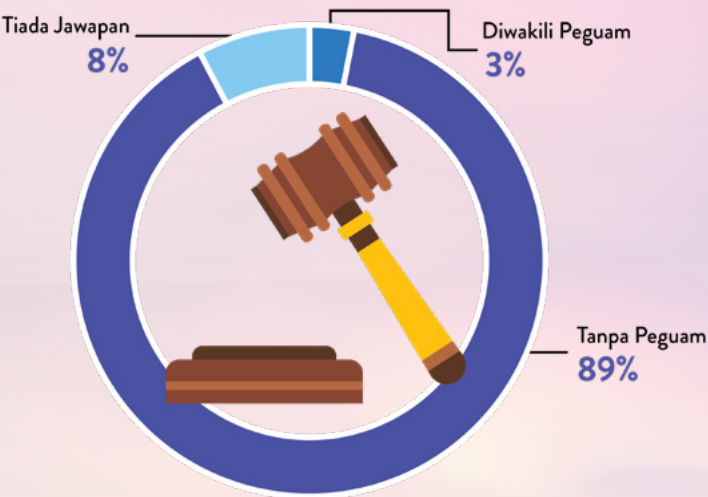

Akses Kepada Proses Mahkamah - Wakil Guaman

Majoriti klien Telenisa yang mendapatkan **khidmat nasihat tidak diwakili peguam iaitu 497 (88.59%) orang klien**. Hanya 17 orang klien sahaja diwakili peguam manakala 43 orang klien tidak memberikan jawapan. Pilihan untuk tidak diwakili peguam berkemungkinan besar dipengaruhi oleh faktor kewangan, memandangkan sebahagian besar klien berada dalam kategori berpendapatan rendah dan sederhana.

Ini menunjukkan bahawa Telenisa berjaya menarik golongan yang memerlukan sokongan undang-undang tetapi tidak mampu menanggung kos guaman yang tinggi. Dalam masa yang sama, ia mencerminkan kepercayaan terhadap keupayaan Telenisa memberikan panduan yang berkesan tanpa perlu penglibatan peguam. Perkhidmatan ini jelas inklusif dan relevan dengan keperluan sebenar masyarakat.

Gambarajah 11: Wakil Peguam

88.59% atau 497 majoriti klien Telenisa tidak diwakili peguam

Pencarian Maklumat

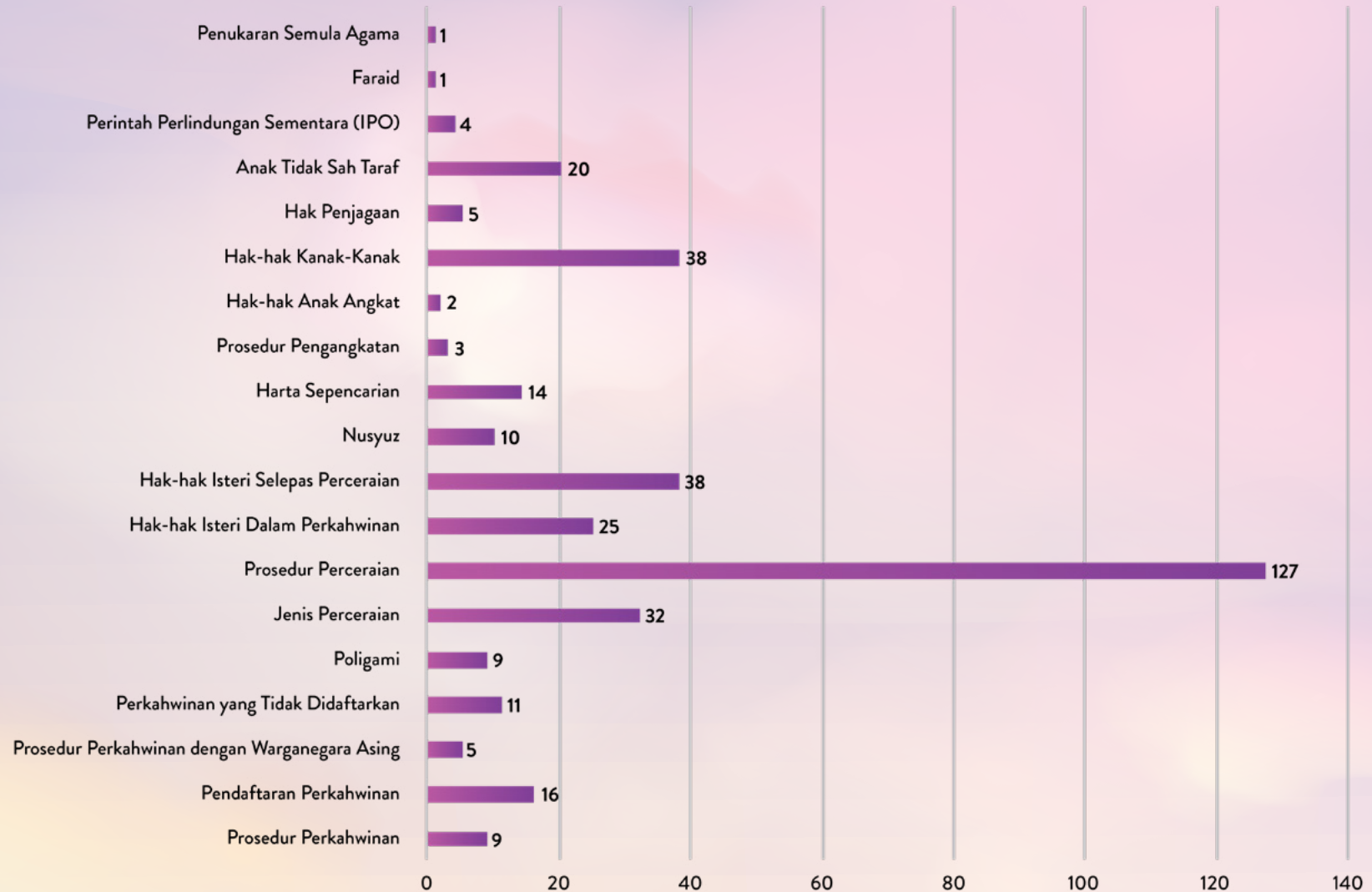
Berdasarkan Gambarajah 12, data memaparkan statistik berkaitan tujuan utama klien tampil bagi mendapatkan maklumat daripada Telenisa sepanjang tahun 2025. Menerusi pemerhatian keseluruhan, kategori prosedur perceraian mencatatkan jumlah majoriti yang paling tinggi dengan 127 kes. Angka yang besar ini memberi petunjuk bahawa sebahagian besar klien memerlukan panduan serta pemahaman yang jelas mengenai langkah-langkah perundangan sebelum mereka bersedia untuk memfailkan perceraian di mahkamah.

Seterusnya, tumpuan carian maklumat klien turut terarah kepada soal hak dan kebajikan, di mana pertanyaan mengenai hak kanak-kanak dan hak isteri selepas bercerai masing-masing merekodkan 38 kes. Kategori jenis perceraian dan hak isteri dalam perkahwinan juga diutarakan secara meluas oleh klien, dengan masing-masing mencatatkan 32 kes dan 25 kes. Terdapat juga sejumlah besar pertanyaan yang direkodkan di bawah kategori lain-lain iaitu sebanyak 92 kes.

Bagi isu-isu pentadbiran dan status rumahtangga seperti anak tidak sah taraf, pendaftaran perkahwinan, harta sepencarian, dan perkahwinan tidak berdaftar, rujukan yang dicatatkan adalah pada tahap sederhana, iaitu dalam lingkungan 11 hingga 20 kes. Sebaliknya, beberapa kategori merekodkan pertanyaan yang sangat minimum seperti faraid dan penukaran semula agama dengan masing-masing 1 kes sahaja, manakala tiada sebarang rekod didaftarkan bagi Dana Bantuan Guaman Dr. Nik Noriani.

Secara keseluruhannya, rekod ini mengesahkan fungsi penting Telenisa sebagai platform rujukan awal bagi wanita untuk melengkapkan diri dengan literasi perundangan, terutamanya yang berkisar tentang selok-belok pembubaran rumahtangga serta persediaan menuntut hak selepas berlakunya perceraian.

Gambarajah 12: Pencarian Maklumat

BAHAGIAN B :
JENIS KES

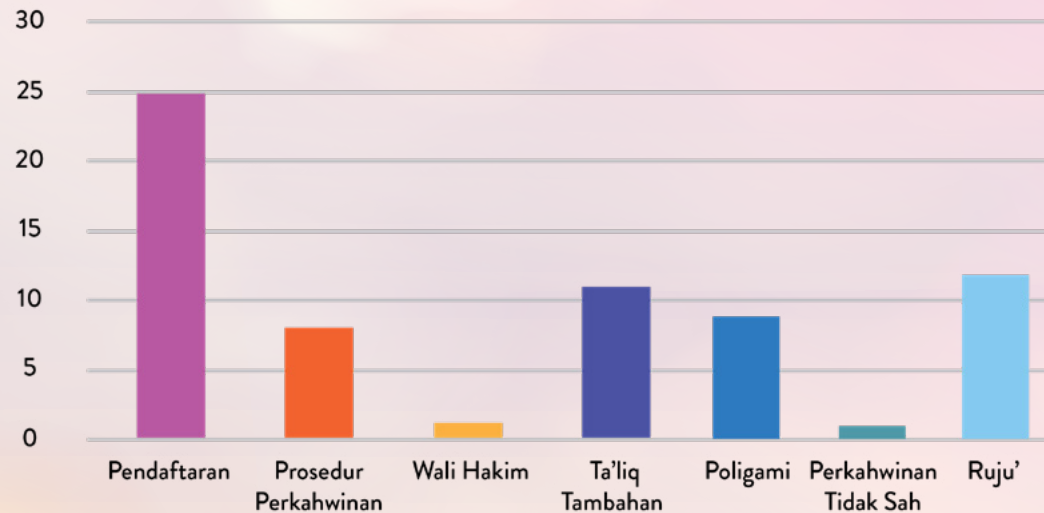
BAHAGIAN B : JENIS KES

Isu Teknikal dalam Perkahwinan

Berdasarkan Gambarajah 13, rekod menunjukkan jenis kes perkahwinan yang dirujuk oleh klien kepada Telenisa sepanjang tahun 2025. Kategori pendaftaran perkahwinan mencatatkan jumlah tertinggi sebanyak 25 kes, diikuti proses ruju' merekodkan jumlah kedua tertinggi sebanyak 12 kes, diikuti oleh permohonan ta'liq tambahan seramai 11 kes. Isu berkaitan poligami juga mencatatkan jumlah yang sederhana iaitu 9 kes, manakala pertanyaan mengenai prosedur perkahwinan direkodkan sebanyak 8 kes. Terdapat juga kes yang sedikit bilangannya seperti permohonan wali hakim dan perkahwinan tidak sah, yang masing-masing hanya mencatatkan 1 kes sahaja.

Data ini menunjukkan bahawa khidmat nasihat Telenisa bukan sahaja tertumpu kepada isu pembubaran rumahtangga, malah turut menjadi rujukan penting bagi urusan pentadbiran status perkahwinan. Usaha merekodkan ta'liq tambahan juga mencerminkan kesedaran wanita yang semakin meningkat dalam melindungi hak mereka melalui perjanjian khusus semasa akad nikah.

Gambarajah 13: Jenis Kes Perkahwinan

Pencarian maklumat lain-lain adalah seperti pengesahan lafaz talak dan rujuk di luar mahkamah, pendaftaran kelahiran anak, pembaharuan visa pasangan, pertikaian sivil serta jenayah, penguatkuasaan perintah dan juga prosedur hakam.

Isu Teknikal dalam Perceraian

Berdasarkan Gambarajah 14, data merekodkan pecahan jenis kes perceraian yang dirujuk oleh klien kepada Telenisa sepanjang tahun 2025. Kategori fasakh mencatatkan jumlah tertinggi iaitu sebanyak 82 kes. Jumlah majoriti ini menunjukkan bahawa ramai klien wanita mengambil inisiatif untuk membubarkan perkahwinan melalui perintah mahkamah, kebiasaannya berikutan kegagalan suami mematuhi tanggungjawab rumahtangga atau ketiadaan persetujuan untuk bercerai secara baik.

Seterusnya, perceraian secara talaq dengan persetujuan bersama merekodkan jumlah kedua tertinggi iaitu 55 kes. Ini diikuti oleh kes perceraian luar mahkamah dan cerai ta'liq yang masing-masing mencatatkan 14 kes. Kes berkaitan pengesahan lafaz talaq pula merekodkan 13 kes, manakala tebus talaq atau khul' mencatatkan 5 kes. Kes li'an merekodkan jumlah yang paling rendah dengan hanya 2 kes direkodkan.

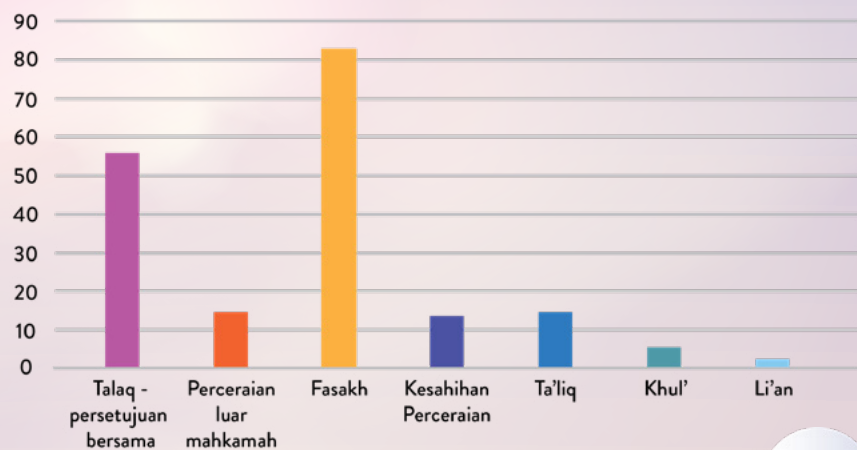
Data ini menggambarkan bahawa tuntutan fasakh merupakan kaedah perundangan utama yang menjadi pilihan klien Telenisa untuk keluar daripada kemelut rumahtangga. Ia juga menonjolkan peranan penting organisasi dalam membimbing wanita memahami hak dan prosedur yang tepat untuk memfailkan kes fasakh di mahkamah syariah.

Seksyen 52, Akta Undang-Undang Keluarga Islam (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1984

“Fasakh ialah pembubaran perkahwinan melalui perintah Mahkamah Syariah atas alasan-alasan tertentu yang diiktiraf oleh Hukum Syarak, seperti kegagalan memberi nafkah, penganiayaan, ketiadaan pasangan, atau kecacatan dalam perkahwinan. Pembubaran ini adalah muktamad dan tidak memberi hak rujuk, melainkan melalui akad nikah yang baharu.”

Gambarajah 14: Perceraian

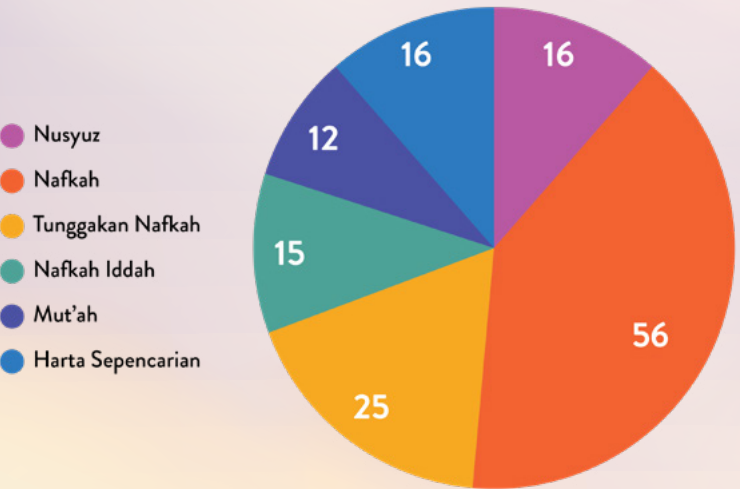
Isu Melibatkan Isteri

Isu Membelenggu Isteri

Gambarajah 15 memperincikan enam kategori utama kes rujukan yang dikemukakan oleh pihak isteri kepada Telenisa sepanjang tahun. Berdasarkan data tersebut, isu berkaitan hak kewangan mencatatkan jumlah tertinggi, terutamanya bagi kes berkaitan nafkah dengan 56 kes. Ia disusuli oleh tuntutan tunggakan nafkah sebanyak 25 kes. Selain itu, kes nusyuz dan tuntutan harta sepencarian masing-masing merekodkan 16 kes. Manakala, permohonan nafkah iddah dan tuntutan mut'ah mencatatkan jumlah yang lebih rendah, iaitu masing-masing 15 kes dan 12 kes.

Statistik ini memberi gambaran bahawa masalah kelangsungan kewangan, sama ada berpunca daripada intimidasi nusyuz mahupun kegagalan pihak suami melunaskan tunggakan merupakan isu utama yang membelenggu para isteri. Tuntutan hak terhadap harta sepencarian turut menjadi fokus penting bagi wanita yang mendapatkan bantuan di organisasi ini.

Gambarajah 15: Isteri

Poligami

Berdasarkan Gambarajah 16, isu utama yang dibangkitkan berkaitan amalan poligami adalah perkahwinan yang dilangsungkan tanpa pengetahuan isteri dan tanpa keizinan isteri, dengan masing-masing mencatatkan jumlah sebanyak 7 kes. Isu kegagalan suami menyediakan nafkah isteri turut menjadi faktor pertikaian yang besar dengan rekod sebanyak 6 kes. Isu-isu lain seperti suami tidak memberi nafkah anak, suami melarikan diri, isteri tidak berpuas hati, dan poligami tidak berdaftar mencatatkan jumlah yang kecil, iaitu masing-masing hanya 2 kes. Kategori lain-lain pula merekodkan 5 kes.

Bagi mendapatkan gambaran profil klien yang berdepan dengan kemelut ini, rujukan silang dilakukan bersama Gambarajah 16. Data menunjukkan bahawa golongan yang paling kerap tampil mendapatkan khidmat nasihat adalah isteri kedua dengan 16 kes, disusuli rapat oleh isteri pertama sebanyak 13 kes. Isteri ketiga merekodkan 2 kes, manakala rujukan daripada pihak suami adalah sangat minimum dengan hanya 1 kes.

Secara ringkasnya, data ini mendedahkan bahawa masalah poligami sering berakar umbi daripada ketiadaan ketelusan pihak suami sewaktu berpoligami, di samping kegagalan menguruskan tanggungan nafkah, yang mana kesannya amat dirasakan terutamanya oleh isteri kedua dan isteri pertama.

Gambarajah 16: Poligami

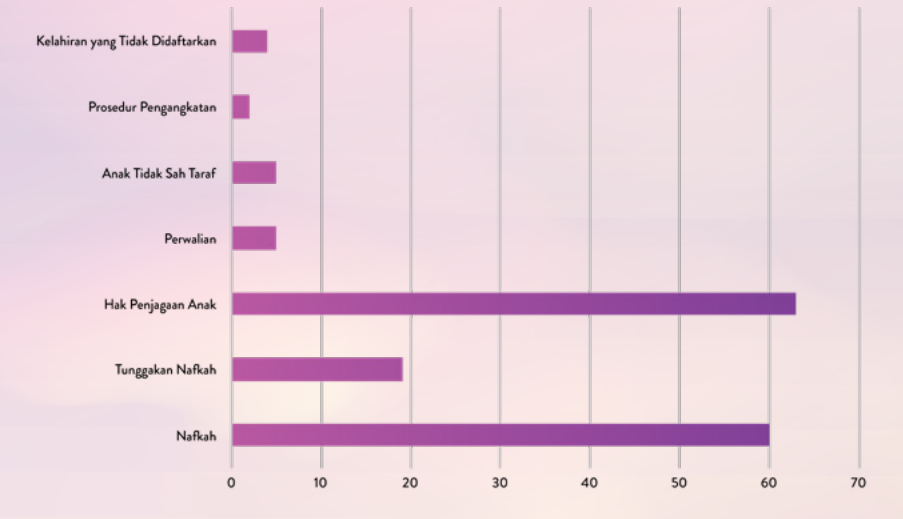
Isu lain-lain di sini adalah aduan yang tidak dinyatakan secara spesifik oleh klien.

Isu Melibatkan Anak

Berdasarkan Gambarajah 17 kes yang direkodkan memaparkan pelbagai isu berkaitan hak dan kebajikan anak. Kes hak penjagaan anak mencatatkan jumlah tertinggi dengan 63 kes, disusuli oleh kes nafkah anak sebanyak 60 kes. Bagi kes tunggakan nafkah anak, data menunjukkan seramai 19 klien telah tampil mendapatkan khidmat nasihat. Isu-isu lain yang turut dibangkitkan merangkumi kes perlindungan dan kes anak tidak sah taraf yang masing-masing mencatatkan 5 kes. Selain itu, terdapat 4 kes berkaitan kelahiran tidak berdaftar, manakala prosedur pengambilan anak angkat mencatatkan jumlah terendah dengan hanya 2 kes.

Data ini memberi gambaran bahawa menentukan hak penjagaan serta memastikan kelangsungan nafkah anak merupakan dua masalah utama yang sering membelenggu klien selepas berlakunya keruntuhan institusi keluarga. Walaupun jumlah kes bagi pendaftaran kelahiran dan anak tidak sah taraf adalah kecil, ia tetap menunjukkan keperluan terhadap bimbingan undang-undang bagi menyelesaikan status dokumentasi kanak-kanak.

Gambarajah 17: Anak

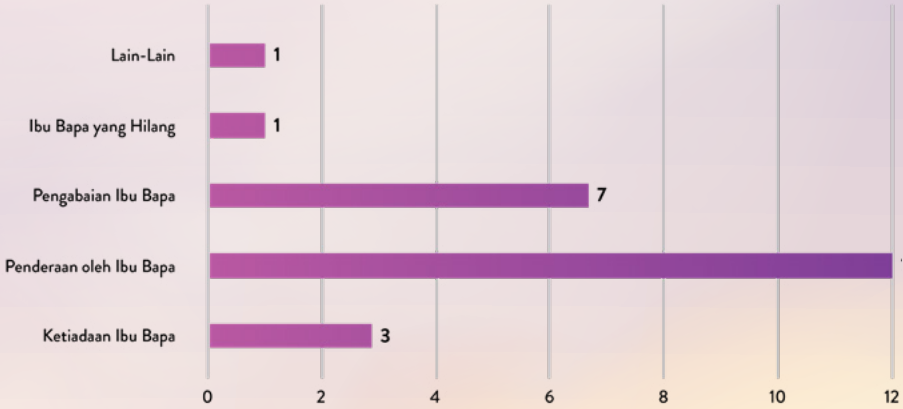
Tanggungjawab Ibu Bapa

Berdasarkan Gambarajah 18, rekod memperlihatkan aduan klien berhubung kepincangan dalam pelaksanaan tanggungjawab keibubapaan. Daripada data yang direkodkan, isu penderaan ibu bapa mencatatkan jumlah tertinggi iaitu sebanyak 12 kes. Seterusnya, aduan mengenai ibu bapa yang bersikap lepas tangan atau tidak mengambil peduli merekodkan 7 kes.

Bagi aduan-aduan lain, isu ibu bapa yang tidak hadir atau mengabaikan peranan mereka mencatatkan 3 kes. Manakala, situasi ibu bapa yang hilang dan aduan yang dikelaskan di bawah lain-lain mencatatkan jumlah yang paling rendah dengan masing-masing hanya 1 kes.

Meninjau corak bulanan, taburan kes-kes ini berlaku secara terencil dan tidak mempamerkan sebarang peningkatan tinggi pada mana-mana bulan tertentu. Secara ringkasnya, data ini mendedahkan bahawa elemen penderaan fizikal mahupun emosi oleh ibu bapa merupakan isu paling utama yang membelenggu kelancaran dan keselamatan proses keibubapaan dalam kalangan klien berbanding masalah pengabaian yang lain.

Gambarajah 18: Tanggungjawab Ibu Bapa

Isu lain-lain di sini menjelaskan bahawa adanya keadaan di mana anak tersebut telah ditinggalkan dengan sengaja oleh ibu bapa.

Hak Jagaan

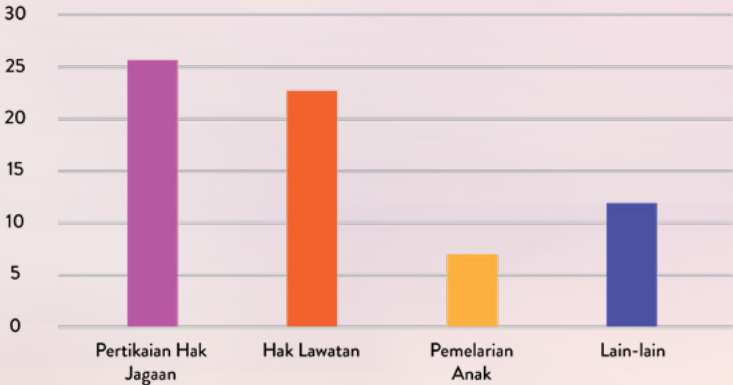
Berdasarkan Gambarajah 19, data memperincikan pecahan aduan yang direkodkan di bawah isu hak penjagaan anak. Pemerhatian menunjukkan bahawa pertikaian hak penjagaan merekodkan angka tertinggi berbanding isu lain, iaitu sebanyak 26 kes. Keadaan ini diikuti rapat oleh masalah tuntutan hak lawatan yang turut mencatatkan jumlah besar dengan 23 kes.

Bagi kategori yang lain, aduan pelbagai yang diklasifikasikan di bawah lain-lain mencatatkan sebanyak 12 kes. Kes yang membabitkan insiden pemelarian anak pula merekodkan jumlah yang paling rendah dengan 7 aduan secara keseluruhannya.

Kes membabitkan pertikaian hak penjagaan memaparkan peningkatan tinggi pada suku ketiga tahun tersebut, terutamanya pada bulan September dengan pendaftaran 7 kes dan bulan Oktober dengan 5 kes. Sebaliknya, aduan yang berkait rapat dengan hak lawatan dilihat lebih kerap berlaku pada awal tahun, dengan kemuncak aduan direkodkan pada bulan April sebanyak 6 kes, manakala bulan Februari dan Mac masing-masing mencatatkan 5 kes.

Secara umumnya, statistik ini mengesahkan bahawa konflik dalam menentukan penjaga utama dan kekangan akses lawatan kepada anak-anak merupakan dua bentuk perselisihan yang paling lazim berlaku. Hal ini menggariskan keperluan terhadap proses mediasi dan perbincangan yang lebih efektif antara ibu bapa, serta pematuhan perintah mahkamah yang ketat demi memastikan kestabilan emosi dan kebajikan kanak-kanak tidak terabai akibat perbalahan tersebut.

Gambarajah 19: Hak Jagaan

Isu lain-lain di sini adalah aduan yang tidak dinyatakan secara spesifik oleh klien.

Anak Tidak Sah Taraf

Berdasarkan jadual dibawah, rujukan berkaitan isu anak tidak sah taraf mencatatkan jumlah keseluruhan yang amat kecil, iaitu hanya 3 kes sepanjang tahun **direkodkan**, dan kesemuanya diletakkan di bawah kategori lain-lain. Tiada aduan khusus diterima berkaitan isu dokumen rasmi, nafkah oleh bapa biologi, hak penjagaan, mahupun perwalian perkahwinan. Walau bagaimanapun, jumlah yang rendah ini tidak semestinya mencerminkan ketiadaan kes, sebaliknya berkemungkinan dipengaruhi oleh faktor stigma sosial dan kecenderungan klien untuk merujuk terus kepada agensi kerajaan.

Kelahiran Anak Tidak Sah Taraf	Jumlah
Permasalahan Dokumen Rasmi	-
Bapa biologi tidak memberikan nafkah	-
Bapa biologi tidak mempunyai hak jagaan anak	-
Perwalian perkahwinan	-
Lain-lain	3

Isu lain-lain di sini adalah melibatkan penentuan nasab bagi kelahiran kurang dari 6 bulan tempoh perkahwinan serta hak jagaan bagi ibu yang melahirkan anak di bawah umur.

BAHAGIAN C :

PERINCIAN ISU-ISU

SEPANJANG TAHUN 2025

BAHAGIAN C: PERINCIAN KES DAN ISU

Faktor-faktor Keruntuhan Institusi Perkahwinan

Sepanjang tahun 2025, data menunjukkan bahawa keganasan rumahtangga menjadi faktor utama yang menyumbang kepada keruntuhan perkahwinan iaitu dengan 65 kes direkodkan. Faktor ini diikuti rapat oleh masalah komunikasi sebanyak 54 kes serta isu nafkah yang mencatatkan 47 kes. Ketiga-tiga faktor ini membentuk majoriti punca konflik yang membawa kepada keruntuhan institusi perkahwinan.

Selain itu, penglibatan pihak ketiga/kecurangan turut memberi kesan besar dengan 42 kes, diikuti oleh tekanan kewangan sebanyak 35 kes. Penyalahgunaan bahan terlarang mencatatkan 20 kes, manakala suami melarikan diri direkodkan sebanyak 12 kes. Terdapat juga 11 kes yang diklasifikasikan di bawah kategori lain-lain. Bagi kategori yang lebih kecil, isu kesihatan dan keganasan seksual masing-masing merekodkan 9 kes, sementara poligami mencatatkan 8 kes.

Analisis ini merumuskan bahawa keruntuhan rumahtangga jarang berpunca daripada satu faktor tunggal, sebaliknya merupakan hasil daripada rantaian konflik yang saling berkait.

Memandangkan isu penderaan, kegagalan komunikasi, serta pengabaian nafkah terbukti sebagai faktor dominan yang meruntuhkan institusi perkahwinan, kelemahan modul sokongan pra dan pasca perkahwinan sedia ada tidak boleh lagi dipandang remeh. Modul atau tindakan terancang tersebut hendaklah diperluas secara menyeluruh dengan penekanan khusus terhadap literasi pengurusan kewangan keluarga, pembinaan kemahiran komunikasi yang sihat, serta strategi pengurusan krisis rumah tangga yang berorientasikan perdamaian tanpa sebarang unsur kekerasan. Tanpa langkah kritikal ini, institusi perkahwinan akan terus rapuh dan gagal berfungsi sebagai asas kesejahteraan masyarakat.

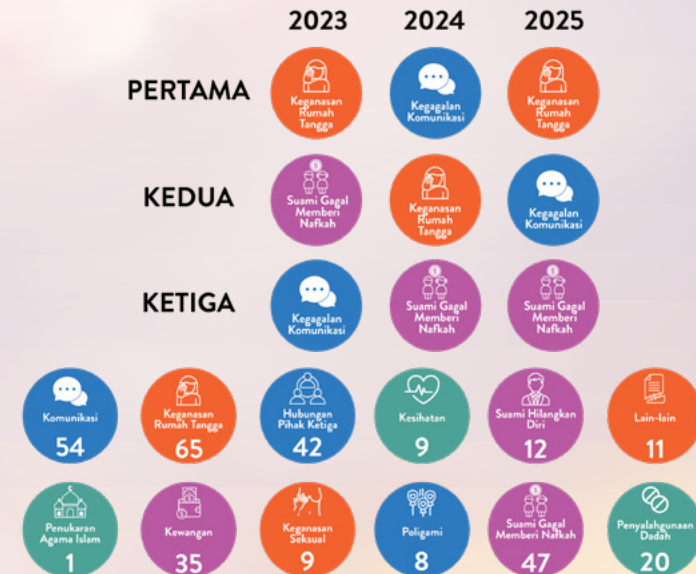
Menerusi pemerhatian terhadap taburan kes, keganasan psikologi mencatatkan jumlah tertinggi dengan 87 aduan. Ini diekori rapat oleh kes keganasan fizikal yang turut merekodkan jumlah besar iaitu sebanyak 70 kes.

Di samping itu, klien juga melaporkan isu penderaan dari sudut lain seperti

kewangan sebanyak 23 kes dan sosial sebanyak 14 kes. Keganasan seksual pula mencatatkan 11 kes. Bagi kategori rogol dalam perkahwinan dan penderaan kanak-kanak, kedua-duanya merekodkan jumlah terendah dengan masing-masing mencatatkan 3 kes sahaja.

Berdasarkan maklumat ini, dapat disimpulkan bahawa penderaan mental dan emosi merupakan bentuk ancaman utama yang membelenggu klien, selain daripada kecederaan fizikal. Keadaan ini menunjukkan kepentingan penyediaan khidmat sokongan serta intervensi kaunseling yang menyeluruh bagi memulihkan kesejahteraan mangsa keganasan rumahtangga.

Gambarajah 20: Punca Keruntuhan Perkahwinan

Isu lain-lain di sini melibatkan perjudian, rogol dalam perkahwinan, penyalahgunaan dadah, pengam-bilan alkohol secara berlebihan dan juga pasangan yang gagal mengawal emosi.

Kes-kes Tertangguh

Gambarajah 22 memperincikan bahawa kes tertangguh paling banyak melibatkan hak kanak-kanak, khususnya nafkah anak dan hak penjagaan, masing-masing dengan 6 kes. Selain itu, terdapat 3 kes di bawah kategori lain-lain, 2 kes nafkah isteri, 2 kes iddah, serta 1 kes mut'ah. Tiada kes tertunggak direkodkan bagi tuntutan harta sepencarian.

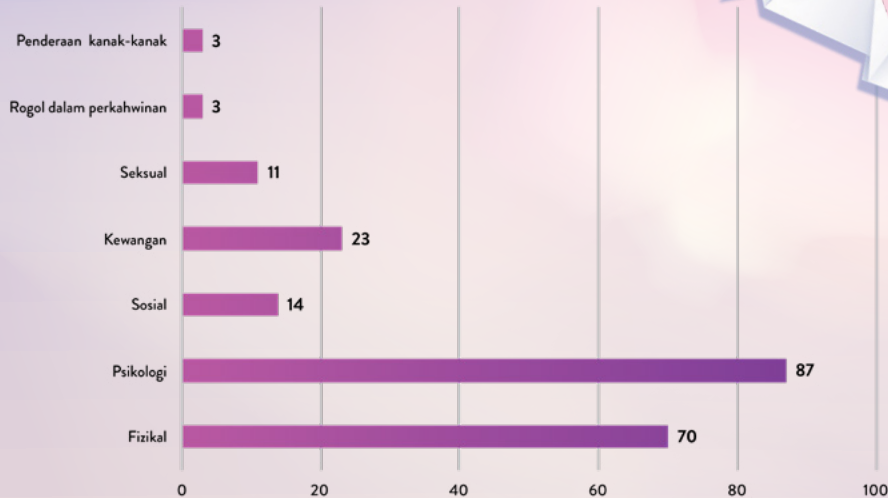
Seterusnya, Gambarajah 23 menunjukkan tempoh kelewatan penyelesaian kes, dengan majoriti (12 kes) mengambil masa antara 1 hingga 5 tahun. Sebanyak 9 kes tertangguh kurang daripada setahun, manakala 5 kes berlanjutan sehingga 6–10 tahun. Tiada kes direkodkan melebihi 10 tahun.

Manakala Gambarajah 24 pula mencatatkan faktor kelewatan kes, di mana kategori lain-lain mencatatkan 9 kes. Antara punca utama, peguam tidak beretika menyumbang kepada 8 kes, suami tidak bekerjasama sebanyak 4 kes, dan dokumen tidak lengkap sebanyak 2 kes. Tiada kelewatan direkodkan akibat ketidakhadiran peguam atau hakim.

Gabungan ketiga-tiga jadual di atas mendedahkan bahawa kelewatan proses perundangan paling ketara menjejaskan hak serta kebajikan anak-anak. Penangguhan yang berlarutan selama bertahun, sebahagiannya berpunca daripada isu integriti pengamal undang-undang dan sikap tidak bekerjasama pihak suami, turut menuntut perhatian yang serius.

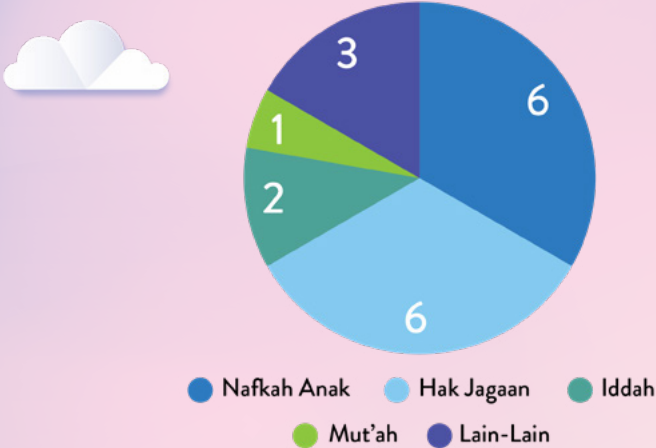
Senario ini menekankan keperluan untuk memperketat tata amalan peguam syariah serta memperkemas pengurusan kes di mahkamah. Langkah sedemikian penting agar hak wanita dan kanak-kanak tidak terus terpinggir akibat birokrasi yang berpanjangan, sekaligus memastikan sistem keadilan syariah lebih telus, cekap, dan berkesan.

Gambarajah 21: Keganasan

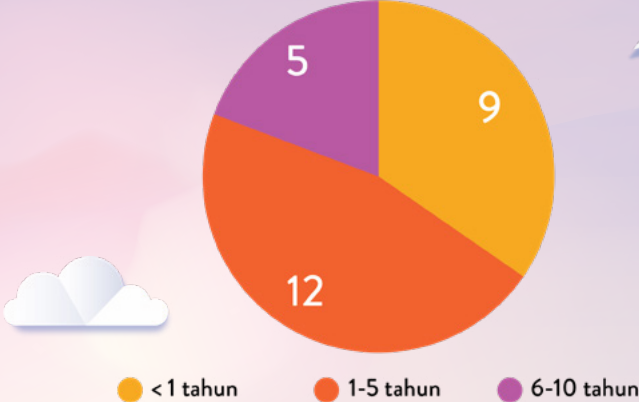
Keganasan sosial di sini membawa maksud di mana berlakunya pengasingan sosial di dalam rumah tangga, iaitu tidak membenarkan pasangan untuk berjumpa dan/atau bergaul dengan rakan, jiran dan/atau saudara-mara. Selain itu juga, dengan menghalang pasangan untuk keluar dari rumah bagi sebarang urusan.

Gambarajah 22: Kes-kes Tertanggung

Isu lain-lain di sini adalah aduan yang tidak dinyatakan secara spesifik oleh klien.

Gambarajah 23: Jangkamasa Kes Tertanggung

Isu lain-lain di sini menjelaskan bahawa terdapat situasi di mana salah seorang pihak tidak menghad-irkan diri ke Mahkamah.

Gambarajah 24: Faktor Kelewatan Kes

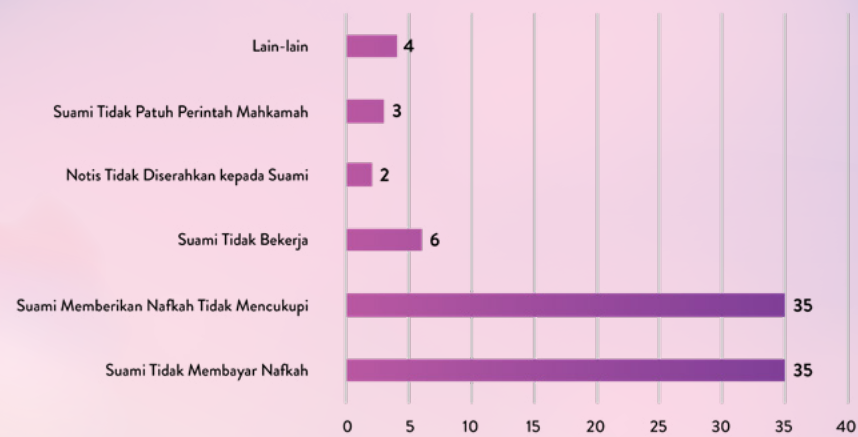

Nafkah Isteri dan Anak

Dalam Laporan Telenisa 2025, analisis terhadap kes nafkah isteri memperlihatkan pola yang membimbangkan. Dua punca utama yang mendominasi ialah suami tidak membayar nafkah dan suami memberi nafkah tidak mencukupi, masing-masing mencatatkan 35 kes. Hakikat bahawa kedua-dua kategori ini muncul dengan jumlah yang sama menegaskan betapa kritikalnya masalah kecuaiian dan ketidakmampuan suami dalam memenuhi tanggungjawab asas kewangan terhadap isteri. Faktor lain seperti suami tidak bekerja, ingkar perintah mahkamah, serta isu teknikal seperti notis gagal diserahkan, walaupun jumlahnya lebih kecil, tetap mencerminkan kerumitan sistem sokongan nafkah yang sedia ada. Kes nafkah tidak mencukupi pula lebih konsisten sepanjang tahun, menandakan masalah yang berterusan dan sistemik. Keseluruhan data ini menegaskan bahawa pengabaian nafkah bukan sekadar isu individu, tetapi satu masalah struktur yang menuntut penguatkuasaan undang-undang lebih tegas demi menjamin hak kewangan isteri.

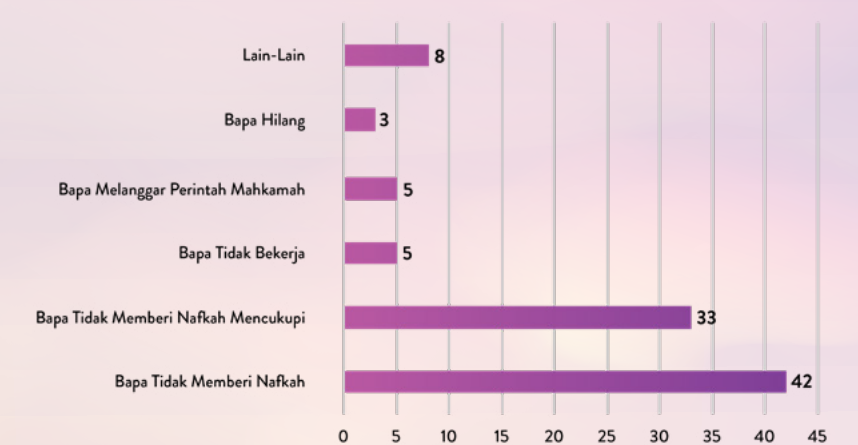
Bagi nafkah anak, dapatan Gambarajah 26 memperlihatkan corak yang hampir serupa. Kegagalan bapa membayar nafkah sepenuhnya mencatatkan jumlah tertinggi dengan 42 kes, diikuti oleh pemberian nafkah tidak mencukupi sebanyak 33 kes. Aduan lain termasuk bapa tidak bekerja, ingkar perintah mahkamah, dan bapa hilang, menunjukkan pelbagai bentuk ketidakbertanggungjawaban yang akhirnya menjejaskan kelangsungan hidup anak-anak. Lonjakan kes tidak membayar nafkah memberi gambaran bahawa kelewatan atau pengabaian pembayaran sering berlaku pada tempoh tertentu, mungkin berkait dengan faktor ekonomi keluarga atau kelemahan pemantauan. Sebaliknya, kes nafkah tidak mencukupi lebih kerap berlaku pada suku pertama dan kedua, menandakan masalah yang berulang sejak awal tahun. Statistik ini membuktikan bahawa sikap culas serta ketidakbertanggungjawaban bapa dalam menyediakan peruntukan kewangan secara konsisten menjadi rintangan utama bagi isteri dan anak selepas perceraian. Keadaan ini menuntut bukan sahaja penguatkuasaan undang-undang yang lebih jitu, tetapi juga satu bentuk pemantauan berterusan yang mampu memastikan kebajikan keluarga terpelihara.

Gambarajah 25: Nafkah Isteri

Isu lain-lain di sini adalah wujudnya situasi di mana suami dipenjarakan, suami mengurangkan kadar bayaran nafkah serta tiada bukti bayaran nafkah disertakan.

Gambarajah 26: Nafkah Anak

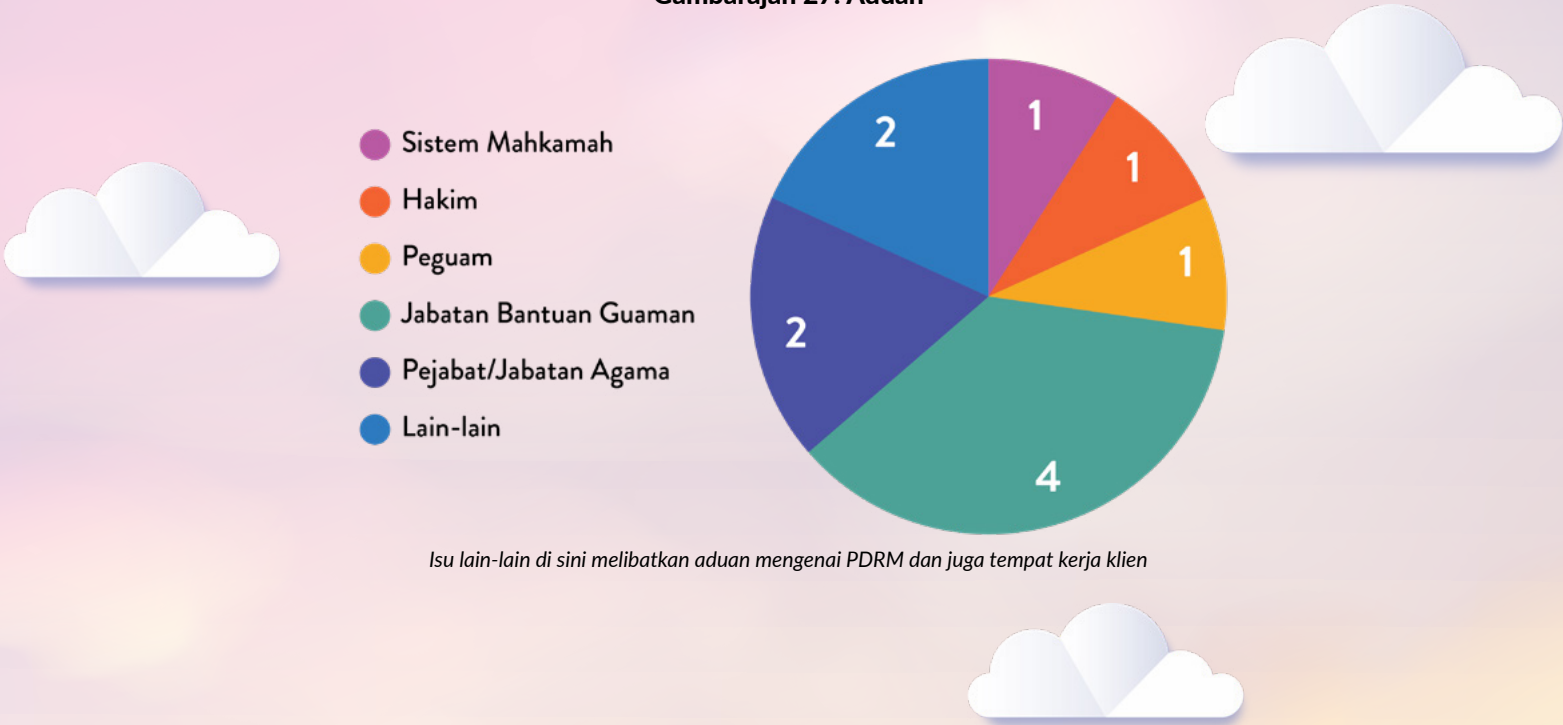
Isu lain-lain di sini adalah aduan yang tidak dinyatakan secara spesifik oleh klien.

Aduan

Berdasarkan Gambarajah 27, data membentangkan statistik yang rendah berkaitan aduan yang disuarakan oleh klien terhadap pelbagai pihak dan institusi sepanjang tahun 2025. Daripada rekod tersebut, aduan ke atas Jabatan Bantuan Guaman mencatatkan jumlah yang paling tinggi namun ia sekadar mewakili 4 kes secara keseluruhannya. Seterusnya, aduan yang melibatkan Jabatan Agama dan kategori lain-lain masing-masing merekodkan 2 kes.

Bagi aduan terhadap Sistem Mahkamah, Hakim dan Peguam, ketiga-tiga kategori ini merekodkan jumlah yang paling rendah iaitu masing-masing hanya 1 kes. Data rendah ini tidak semestinya memberikan gambaran tahap ketidakpuasan hati klien terhadap pihak berkuasa agama mahupun pengamal undang-undang bukan isu yang besar dalam kalangan responden Telenisa pada tahun 2025.

Gambarajah 27: Aduan

INTISARI ANALISA: Statistik & Dapatan Telenisa Bagi Tahun 2025

Platform Telenisa 2025 telah merekodkan sebanyak 561 kes sepanjang tahun dan keadaan ini menggambarkan realiti yang dihadapi kaum wanita khususnya diambang keruntuhan rumah tangga dan selepas perceraian.

Beberapa corak utama telah dapat dikenal pasti antara lain:

1. Dominasi Klien Wanita

Analisis data menunjukkan bahawa perkhidmatan Telenisa terus didominasi oleh klien wanita dengan 91.26% daripada keseluruhan 561 klien terdiri daripada wanita berbanding 8.2% lelaki dan 0.54% yang tidak menyatakan jantina. Corak ini menunjukkan kaum wanita konsisten mendapatkan khidmat nasihat dan sokongan berkaitan isu perundangan keluarga Islam. Ini mencerminkan kedudukan mereka sebagai pihak yang lebih terkesan dalam konflik rumah tangga dan pasca perceraian.

Dari segi corak penggunaan perkhidmatan, majoriti klien merupakan klien baharu iaitu seramai 428 orang (76.3%) manakala 133 orang (23.7%) merupakan klien berulang. Peratusan klien berulang ini menunjukkan bahawa sebahagian kes yang dihadapi bukan sahaja kompleks tetapi memerlukan sokongan berterusan sama ada disebabkan proses undang-undang yang berpanjangan atau cabaran dalam mendapatkan penyelesaian yang efektif melalui saluran sedia ada.

Analisis latar belakang sosioekonomi klien menunjukkan bahawa perkhidmatan Telenisa diakses oleh pelbagai kelompok masyarakat. Kategori suri rumah mencatatkan jumlah tertinggi dengan 108 klien diikuti oleh kumpulan profesional (78 klien) dan mereka yang tidak bekerja (77 klien). Taburan ini menunjukkan bahawa keperluan terhadap khidmat nasihat undang-undang tidak terhad kepada satu kumpulan tertentu, sebaliknya merentasi pelbagai latar belakang pekerjaan dan tahap ekonomi.

Walau bagaimanapun, dominasi dalam kalangan suri rumah dan mereka yang tidak bekerja memberi isyarat bahawa kumpulan ini mungkin lebih terdedah kepada ketidakstabilan ekonomi dan ketergantungan dalam hubungan perkahwinan, sekali gus meningkatkan keperluan mereka untuk mendapatkan sokongan luar apabila berhadapan dengan konflik. Dalam masa yang sama, kehadiran klien daripada golongan profesional menunjukkan bahawa isu perundangan keluarga turut memberi kesan kepada individu yang mempunyai kestabilan kerjaya. Ini menunjukkan bahawa kesan perceraian terhadap kaum wanita di dalam dalam sistem perundangan Syariah bersifat merentas kelas sosial.

Secara keseluruhannya, dapatan ini mengukuhkan peranan Telenisa sebagai platform sokongan yang inklusif dan relevan kepada pelbagai kelompok, khususnya wanita. Dominasi klien wanita bukan sahaja mencerminkan pola penggunaan perkhidmatan, tetapi juga menunjukkan keperluan mendesak untuk memperkukuh akses kepada keadilan serta perlindungan yang lebih menyeluruh bagi wanita dalam sistem perundangan keluarga Islam.

2. Akses Terhad Kepada Peguam

Data menunjukkan majoriti iaitu seramai 497 orang klien, hadir mendapatkan bantuan tanpa diwakili oleh peguam syarie. Jumlah ini memberi petunjuk bahawa Telenisa SIS berfungsi sebagai pusat rujukan bagi masyarakat awam, khususnya bagi mereka yang mungkin menghadapi kekangan kewangan untuk melantik peguam atau golongan yang memilih untuk mengendalikan kes secara persendirian. Situasi ini juga menggambarkan tingginya keperluan masyarakat terhadap panduan prosedur undang-undang asas sebelum mereka bersedia untuk memfailkan kes di mahkamah. Sebaliknya, hanya segelintir kecil klien direkodkan sudah mempunyai wakil peguam, iaitu seramai 17 orang. Kehadiran kumpulan kecil ini menandakan bahawa walaupun sudah mempunyai lantikan peguam, klien masih memerlukan pandangan kedua atau khidmat sokongan tambahan daripada badan bukan kerajaan (NGO) untuk memahami hak mereka dengan lebih mendalam.

3. Isu Hak Kewangan Isteri, Kebajikan Anak dan Kelangsungan Hidup Pasca Konflik Rumah Tangga

Analisis data menunjukkan bahawa isu utama yang membelenggu isteri yang datang menggunakan perkhidmatan Telenisa tertumpu kepada hak kewangan dan kelangsungan hidup pasca konflik rumah tangga. Hal ini timbul apabila suami gagal memberikan nafkah kepada isteri dan akhirnya terkait sekali dengan hak penjagaan anak. Berdasarkan data ini, kes berkaitan nafkah mencatatkan jumlah tertinggi dengan 56 kes diikuti oleh tuntutan tunggakan nafkah sebanyak 25 kes. Dapatan ini menunjukkan bahawa kegagalan suami dalam memenuhi tanggungjawab kewangan kekal sebagai cabaran paling dominan yang dihadapi oleh wanita.

Selain itu, kes nusyuz dan tuntutan harta sepencarian masing-masing mencatatkan 16 kes, menandakan bahawa isu berkaitan status perkahwinan dan hak terhadap harta turut menjadi pertikaian utama. Permohonan nafkah iddah (15 kes) dan tuntutan mut'ah (12 kes) walaupun mencatatkan angka lebih rendah, tetap mencerminkan keperluan wanita untuk mendapatkan perlindungan kewangan yang sewajarnya selepas perceraian. Secara keseluruhannya, corak ini menggambarkan bahawa ketidakstabilan ekonomi dan ketidakpatuhan terhadap tanggungjawab kewangan merupakan faktor utama yang membebankan isteri dalam sistem perundangan keluarga Islam.

Dalam masa yang sama, dapatan berkaitan anak menunjukkan bahawa isu kebajikan anak turut menjadi keutamaan dalam kalangan klien. Kes hak penjagaan anak mencatatkan jumlah tertinggi sebanyak 63 kes, diikuti rapat oleh kes nafkah anak sebanyak 60 kes. Ini menunjukkan bahawa selepas keruntuhan perkahwinan, dua isu paling kritikal yang dihadapi oleh ibu adalah menentukan hak penjagaan serta memastikan kelangsungan kewangan anak.

Selain itu, kes tunggakan nafkah anak (19 kes) mengukuhkan lagi dapatan bahawa masalah penguatkuasaan nafkah bukan sahaja menjejaskan isteri tetapi turut memberi kesan langsung kepada kebajikan anak. Isu lain seperti perwalian dan anak tidak sah taraf (masing-masing 5 kes), serta kelahiran tidak didaftarkan (4 kes) walaupun mencatatkan jumlah yang lebih kecil tetap menunjukkan kewujudan cabaran dari sudut status undang-undang dan dokumentasi kanak-kanak. Prosedur pengangkatan anak pula mencatatkan jumlah terendah dengan hanya 2 kes namun tetap mencerminkan keperluan kepada panduan undang-undang yang jelas dalam situasi tertentu.

Secara keseluruhannya, dapatan ini menunjukkan bahawa isu yang membelenggu isteri tidak terhad kepada konflik perkahwinan semata-mata, tetapi berlanjutan kepada aspek kelangsungan hidup, hak ekonomi dan kebajikan anak. Corak ini menegaskan bahawa wanita khususnya ibu sering memikul beban berganda selepas berlakunya keruntuhan perkahwinan. Oleh itu, keperluan untuk memperkukuh mekanisme perlindungan khususnya dalam aspek penguatkuasaan nafkah, hak penjagaan anak serta sokongan undang-undang dan sosial adalah amat kritikal bagi memastikan keadilan yang lebih menyeluruh dalam sistem perundangan keluarga Islam.

4. Kelewatan Kes Merencatkan Proses Mendapat Keadilan di Mahkamah Syariah

Kelewatan dalam penyelesaian kes yang dilaporkan oleh klien Telenisa bukan sekadar isu pentadbiran semata-mata, tetapi mencerminkan masalah yang lebih mendalam dalam struktur dan pelaksanaan sistem perundangan Syariah. Data menunjukkan bahawa kes-kes tertangguh, khususnya melibatkan nafkah, harta sepencarian dan jagaan anak, terus menjadi antara isu utama yang dihadapi oleh klien. Kelewatan ini bukan sahaja menjejaskan akses kepada keadilan, tetapi turut memberi kesan langsung kepada kesejahteraan ekonomi dan emosi wanita serta anak-anak yang terlibat.

Antara faktor utama yang menyumbang kepada kelewatan termasuk sikap tidak bekerjasama oleh pihak responden, kekurangan dokumen yang lengkap, serta isu kecekapan dalam pengurusan kes oleh institusi berkaitan. Selain itu, tahap profesionalisme dalam kalangan peguam syarie dan bebanan kes di mahkamah turut memperlambatkan proses penyelesaian kes. Situasi ini menunjukkan bahawa cabaran yang wujud bukan hanya berpunca daripada undang-undang substantif, tetapi

lebih kepada kelemahan dalam aspek pelaksanaan dan penguatkuasaan.

Kelewatan yang berpanjangan juga memberi implikasi serius terhadap keyakinan klien terhadap sistem perundangan Syariah. Apabila proses keadilan mengambil masa yang terlalu lama, ia bukan sahaja menimbulkan persepsi ketidakcekapan, tetapi juga boleh dilihat sebagai satu bentuk ketidakadilan kepada pihak yang terjejas. Dalam konteks ini, wanita yang bergantung kepada keputusan mahkamah untuk mendapatkan nafkah atau hak jagaan anak berada dalam kedudukan yang lebih terdedah kepada ketidakstabilan hidup.

Secara keseluruhannya, isu kelewatan kes perlu dilihat sebagai satu krisis sistemik yang memerlukan intervensi menyeluruh, termasuk penambahbaikan dalam pengurusan kes, pengukuhan mekanisme penguatkuasaan, serta peningkatan kecekapan institusi. Tanpa pembaharuan yang signifikan, kelewatan ini akan terus menjejaskan keberkesanan sistem perundangan Syariah dalam memberikan keadilan yang cepat, adil, dan berkesan kepada pihak-pihak yang memerlukan.

5. Punca Perceraian

Data bagi tahun 2025 menunjukkan bahawa klien Telenisa melaporkan pelbagai bentuk keganasan yang dialami dalam hubungan perkahwinan dan keluarga. Keganasan psikologi mencatatkan jumlah tertinggi dengan 87 aduan, diikuti oleh keganasan fizikal sebanyak 70 kes. Dapatan ini menunjukkan bahawa bentuk keganasan yang tidak bersifat fizikal juga merupakan antara pengalaman utama yang dihadapi oleh klien, dan sering kali berlaku secara berterusan dalam hubungan.

Selain itu, klien turut melaporkan bentuk penderaan lain seperti keganasan kewangan sebanyak 23 kes dan keganasan sosial sebanyak 14 kes. Keganasan seksual pula direkodkan sebanyak 11 kes. Bagi kategori rogol dalam perkahwinan dan penderaan kanak-kanak, kedua-duanya mencatatkan jumlah yang lebih rendah, iaitu masing-masing sebanyak 3 kes.

Secara keseluruhannya, dapatan ini menggambarkan bahawa keganasan dalam kalangan klien berlaku dalam pelbagai bentuk yang saling berkait dan tidak terhad kepada penderaan fizikal semata-mata. Walaupun sesetengah kategori mencatatkan angka yang lebih rendah, ia tidak semestinya mencerminkan tahap sebenar kejadian, sebaliknya berkemungkinan dipengaruhi oleh faktor seperti stigma sosial, kekangan pelaporan, dan kesukaran mangsa untuk mendapatkan bantuan.

Sehubungan itu, dapatan ini menekankan keperluan untuk memperkukuh mekanisme perlindungan kepada mangsa keganasan, termasuk memperluas akses kepada rumah perlindungan, perkhidmatan sokongan trauma, serta bantuan guaman yang responsif dan mudah diakses.

ANALISIS ISU NAFKAH TELENISA 2025

Kecuaian suami dan/atau bapa dalam melaksanakan kewajipan nafkah terhadap isteri serta anak bukan sahaja mencerminkan kelemahan individu, tetapi juga menyingkap ketidakberkesanan penguatkuasaan mahkamah dalam memastikan perintah nafkah dipatuhi. Dapatan Telenisa 2025 menunjukkan pola berulang saban tahun, sama ada nafkah langsung tidak diberikan, ataupun jumlah yang disalurkan tidak mencukupi. Hakikat bahawa perintah nafkah telah ditentukan oleh mahkamah sebagai suatu arahan mutlak menimbulkan persoalan besar tentang integriti pelaksanaan undang-undang, kerana kegagalan pihak suami dan/atau bapa jelas menjejaskan asas kewangan isteri, bekas isteri, dan anak-anak yang bergantung kepada nafkah tersebut.

Lebih membimbangkan, rekod rasmi melalui Pertanyaan Bukan Lisan di dalam Parlimen semasa Mesyuarat Ketiga, Penggal Ke-Empat pada tahun 2025, jawapan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama) telah memperlihatkan angka pelanggaran yang ketara, iaitu terdapat 241 kes melibatkan nafkah isteri dan 4,886 kes melibatkan nafkah anak bagi tempoh 2020 hingga 2025. Statistik ini bukan sekadar angka, tetapi bukti nyata bahawa pengabaian nafkah telah menjadi fenomena sistemik yang melemahkan struktur kekeluargaan di Malaysia dan menimbulkan implikasi sosial yang serius. Data Telenisa bagi tempoh 2016 hingga 2025 menunjukkan bahawa isu tunggakan nafkah kekal tinggi dan konsisten. Sebanyak 212 kes nafkah isteri direkodkan berbanding 466 kes tunggakan nafkah manakala bagi anak-anak, 367 kes nafkah direkodkan berbanding 633 kes tunggakan nafkah. Jurang ini jelas menunjukkan bahawa masalah utama bukan pada perintah nafkah itu sendiri tetapi kegagalan dalam memastikan pematuhan terhadap perintah tersebut.

Seksyen 73 Enakmen Keluarga Undang-Undang Islam Selangor 2003 dengan jelas memperuntukkan kewajipan seorang lelaki menanggung nafkah anaknya, walaupun anak tersebut tidak berada dalam jagaannya. Nafkah ini merangkumi bukan sahaja makanan, tetapi juga tempat tinggal, pakaian, perubatan, dan pendidikan. Namun, realiti menunjukkan bahawa peruntukan undang-undang ini sering dipandang remeh, seolah-olah tidak mempunyai kuasa mengikat yang sebenar.

Tambahan pula, terdapat salah tanggapan dalam kalangan suami bahawa nafkah hanya terpakai selepas perceraian. Undang-undang jelas menegaskan sebaliknya, di mana mahkamah boleh memerintahkan pembayaran nafkah kepada isteri semasa dalam perkahwinan dan kepada bekas isteri selepas perceraian. Walaupun nafkah kepada bekas isteri terhenti apabila beliau berkahwin semula, tunggakan tetap boleh dituntut. Malah, menurut Seksyen 70 Enakmen yang sama, tunggakan nafkah dianggap sebagai hutang yang wajib dibayar, termasuk melalui harta pusaka. Ini menegaskan bahawa kewajipan nafkah bukan sekadar moral, tetapi juga kewajipan undang-undang yang mempunyai implikasi kewangan jangka panjang.

Walaupun undang-undang memperuntukkan mekanisme seperti prosiding pengkomitan serta pelaksanaan melalui potongan gaji atau penyitaan harta, pelaksanaannya dalam praktik sering kali kurang berkesan dan tidak dikuatkuasakan secara tegas oleh pihak mahkamah. Dalam kebanyakan keadaan, wanita terpaksa mengemukakan permohonan berulang kali dan melalui proses mahkamah yang berpanjangan. Situasi ini bukan sahaja membebankan dari segi kos dan masa, malah turut memberi tekanan emosi yang berterusan kepada pihak yang menuntut hak mereka.

Dalam konteks antarabangsa, wujudnya mekanisme seperti “Child Support Agency” (CSA) di beberapa negara, yang berfungsi sebagai badan khusus untuk mengurus, memantau, dan menguatkuasakan pembayaran nafkah anak. CSA bukan sahaja bertindak sebagai pengantara antara ibu bapa, tetapi juga mempunyai kuasa untuk menjejak pendapatan bapa, mengeluarkan arahan potongan gaji automatik, serta mengenakan penalti sekiranya berlaku tunggakan. Dengan adanya agensi sebegini, jelas membuktikan bahawa penguatkuasaan nafkah tidak boleh diserahkan semata-mata kepada mahkamah tanpa mekanisme sokongan yang berterusan. Berdasarkan jumlah pelanggaran yang tinggi di Malaysia, adalah wajar untuk kerajaan di Malaysia mempertimbangkan penubuhan badan seumpama CSA bagi memastikan hak anak-anak tidak terus dinafikan akibat kecuaiannya dan kelalaian pihak suami dan/atau bapa.

Kesimpulannya, isu kegagalan suami dan/atau bapa melunaskan nafkah bukan sekadar kelemahan individu, tetapi mencerminkan kegagalan sistem penguatkuasaan undang-undang keluarga. Dengan mengambil iktibar daripada model CSA, Malaysia perlu menilai semula mekanisme pemantauan dan pelaksanaan perintah nafkah agar hak isteri dan anak benar-benar terjamin, dan bukan hanya kelihatan sempurna di dalam kerangka undang-undang semata-mata.

GLOSARI

Bil	Perkataan (Terms)	Maksud
1	Fasakh	Pembubaran perkahwinan melalui perintah Mahkamah Syariah atas alasan tertentu seperti kegagalan nafkah, penganiayaan atau ketiadaan pasangan.
2	Ta'liq (Cerai Ta'liq)	Perceraian yang berlaku apabila suami melanggar syarat yang telah ditetapkan dalam lafaz ta'liq selepas akad nikah.
3	Khul'	Perceraian yang dimohon oleh isteri dengan memberikan bayaran tebus talak kepada suami.
4	Li'an	Proses sumpah laknat antara suami dan isteri berkaitan tuduhan zina atau penafian nasab anak.
5	Ruju'	Tindakan suami kembali kepada isteri dalam tempoh iddah selepas talak raj'i tanpa akad nikah baharu.
6	Wali Hakim	Wali yang dilantik oleh pihak berkuasa agama untuk menikahkan perempuan apabila wali asal tiada atau enggan.
7	Poligami	Amalan seorang lelaki berkahwin dengan lebih daripada seorang isteri dalam satu masa dengan kebenaran Mahkamah Syariah.

8	Nusyuz	Keengganan isteri untuk mematuhi kewajipan terhadap suami menurut hukum syarak.
9	Mut'ah	Pemberian saguhati oleh suami kepada isteri selepas perceraian sebagai tanda penghargaan.
10	Nafkah	Kewajipan suami menyediakan keperluan asas seperti makanan, pakaian dan tempat tinggal kepada isteri dan anak.
11	Nafkah iddah	Nafkah yang wajib diberikan kepada isteri dalam tempoh iddah selepas perceraian.
12	Nafkah anak	Kewajipan ibu atau bapa (kebiasaannya bapa) menyediakan keperluan asas anak.
13	Tunggakan Nafkah	Jumlah nafkah yang tidak dibayar seperti yang diperintahkan oleh mahkamah.
14	Harta Sepencarian	Harta yang diperoleh sepanjang tempoh perkahwinan yang boleh dituntut oleh kedua-dua pihak selepas perceraian.
15	Hadhanah	Hak untuk menjaga dan membesarkan anak, biasanya diberikan kepada ibu bergantung kepada kebajikan anak.

16	Perwalian	Kuasa membuat keputusan penting berkaitan kehidupan anak seperti pendidikan dan perubatan.
17	Anak tidak sah taraf	Anak yang dilahirkan di luar perkahwinan yang sah menurut hukum syarak.
18	Anak Angkat	Anak yang dipelihara oleh individu atau pasangan tanpa hubungan nasab yang sah.
19	Faraid	Kadar bahagian harta pusaka yang akan diwarisi oleh seseorang waris yang telah ditetapkan oleh Hukum Syarak.
20	Perceraian Luar Mahkamah	Perceraian yang berlaku tanpa kebenaran atau pengesahan awal Mahkamah Syariah.
21	Kesahihan Perceraian	Penentuan oleh mahkamah sama ada sesuatu lafaz cerai adalah sah di sisi undang-undang.
22	Prosedur Perkahwinan	Langkah-langkah undang-undang yang perlu dipatuhi untuk melangsungkan perkahwinan.
23	Prosedur Perceraian	Proses perundangan yang perlu diikuti untuk membubarkan perkahwinan secara sah.

24	Perintah Perlindungan Interim	Perintah sementara mahkamah untuk melindungi mangsa, khususnya dalam kes keganasan rumah tangga.
25	Kes Tertangguh	Kes yang belum diselesaikan dalam tempoh masa tertentu di mahkamah.
26	Keganasan Rumah Tangga	Sebarang bentuk penderaan dalam hubungan keluarga termasuk fizikal, emosi, seksual dan kewangan.
27	Keganasan Fizikal	Perbuatan yang menyebabkan kecederaan tubuh badan.
28	Keganasan Psikologi	Penderaan emosi seperti ugutan, penghinaan atau kawalan mental.
29	Keganasan Seksual	Paksaan atau perlakuan seksual tanpa persetujuan.
30	Keganasan Kewangan	Kawalan atau sekatan terhadap akses kewangan mangsa.
31	Rogol dalam Perkahwinan	Hubungan seksual tanpa persetujuan antara suami isteri.

32	Penderaan Kanak-kanak	Sebarang bentuk keganasan atau pengabaian terhadap kanak-kanak.
33	Klien Baharu	Individu yang pertama kali mendapatkan perkhidmatan Telenisa.
34	Klien Ulangan	Individu yang kembali mendapatkan perkhidmatan lebih daripada sekali.
35	Nasihat Undang-undang	Panduan berkaitan hak dan prosedur undang-undang yang diberikan kepada klien.
36	Perwakilan Undang-undang	Perkhidmatan peguam untuk mewakili klien di mahkamah.
37	Kaunseling	Sokongan emosi dan nasihat berkaitan isu kekeluargaan.
38	Tempat Perlindungan (Shelter)	Kemudahan perlindungan sementara untuk mangsa keganasan.
39	Pencarian Maklumat	Pertanyaan umum berkaitan hak, prosedur atau undang-undang.

40	Punca Keruntuhan Perkahwinan	Faktor-faktor yang menyumbang kepada perceraian seperti konflik, keganasan dan masalah kewangan.
41	Pari materia	Peruntukan undang-undang yang berkaitan dengan perkara yang sama atau mempunyai tujuan yang sama, dan boleh ditafsirkan bersama-sama untuk memberi maksud yang selaras.

BAGAIMANA ANDA BOLEH MEMBANTU?

Sumbangan anda boleh disalurkan menerusi:

SIS FORUM (MALAYSIA)
5641 8240 5457 (MAYBANK)

ANDA BOLEH MENGHUBUNGI KAMI DI:
TELENISA HELPLINE - 012-812 3424
(melalui pesanan teks di WhatsApp atau panggilan suara)

Nasihat guaman percuma berkenaan Undang-undang keluarga Islam dan kesalahan jenayah Syariah

ORGANISASI YANG MEMBANTU DAN MENYOKONG WANITA:

WAO (WOMEN'S AID ORGANISATION)

03 3000 8858

Nasihat percuma, kaunseling & rumah perlindungan

ALL WOMEN'S ACTION SOCIETY (AWAM)

03 7877 4221

Kaunseling, gangguan seksual & kes rogol

TALIAN NUR

15999

Keganasan rumah tangga, penderaan
kanak-kanak

PERAK WOMEN FOR WOMEN (PWV)

05 546 9715

Kaunseling

LEGAL AID DEPARTMENT MALAYSIA CIVIL

03 88851827

SYARIAH

03 8851094

Nasihat guaman dan bantuan guaman percuma

LEGAL AID CENTRE SELANGOR

03 5510 7007

Perwakilan guaman percuma

LEGAL AID CENTRE KUALA LUMPUR

03 2691 1121

Perwakilan guaman percuma

SARAWAK WOMEN FOR WOMEN SOCIETY (SWWS)

082 368 853

Kaunseling dan nasihat guaman percuma

SABAH WOMEN'S ACTION RESOURCE GROUP (SAWO)

088 269 291

Kaunseling dan nasihat guaman percuma

WOMEN CENTRE FOR CHANGE (WCC) SEBERANG PRAI

04 398 8340

PENANG ISLAND

04 228 0342

Kaunseling dan nasihat guaman percuma

Penerbitan 10 Tahun dan Statistik dan Dapatan Telenisa 2025

ISBN 978-983-2622-65-9

9789832622659